

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

ІСТОРІЯ МІСТА КИЄВА З НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ДО 2000 РОКУ

**Науково-допоміжний бібліографічний покажчик
у виданнях від XVIIст. до 2000 року
у 3-х томах, 14-ти книгах**

Том другий

**МАТЕРІАЛЬНА ТА ДУХОВНА КУЛЬТУРА
КИЄВА**

Книга сьома

СКУЛЬПТУРНІ ПАМ'ЯТКИ

Київ-2009

УДК 019.912: [94+908](477-25)
ББК 91.9:63.3(4УКР-2К)+63.3(4УКР-2К)я1
І-90

Редакційна колегія: *В.А. Смолій* (голова редколегії), *О.І. Гуржій*,
Л.Є. Дем'янова, *Н.А. Дехтярьова*, *С.В. Кульчицький*, *Л.Я. Муха*

Укладач: *Н.А. Дехтярьова*

Скульптурні пам'ятки: Наук.-допом. бібліогр. покажч. у виданнях ХУІІ ст.– 2000 р.: Т. ІІ, Кн. 7. – К.: Інститут історії АН України. – 2009 . – 102 с.

ISBN 978-966-02-5214-1
978-966-02-5481-7
978-966-02-5484-8

Покажчик вміщує полімовні бібліографічні відомості про книжкові та періодичні видання, що вийшли на терені України і за її межами, та висвітлюють історію скульптурних пам'ятників м. Києва.

Видання адресовано науковцям, релігіознавцям, служителям храмів різних конфесій, історикам, архітекторам, краєзнавцям, вчителям, студентам та усім, хто цікавиться проблемами історії та культури міста Києва.

**УДК 019.912: [94+908](477-25)
ББК 91.9:63.3(4УКР-2К)+63.3(4УКР-2К)я1**

ISBN 978-966-02-5214-1
978-966-02-5481-7
978-966-02-5484-8

© Інститут історії України, 2009

NATIONAL ACADEMY OF SCIENCE OF UKRAINIAN
INSTITUTE OF HISTORY OF UKRAINE

**HISTORY OF KYIV
FROM ANCIENT TIMES
TO 2000 YEAR**

**Scientific-auxiliary bibliograf index of the editions
since XVII century to 2000 year
in 3 volumes, 14 books**

Vol. 2

MATERIAL AND SPIRITUAL KIEVAN CULTURE

Book 7

SCULPTURE MONUMENTS

Kyiv 2009

UDK 019.912: [94+908](477-25)
LBK 91.9:63.3(4УКР-2К)+63.3(4УКР-2К)я I-90

Editorial board: V.A. *Smolyi* (chairman of the editorial board),
O.I. Hurzhyi, *L.Ye. Demyanova*, *N.A. Dehtyarova*,
S.V. Kulchitskyi, *L.Ya. Muha*

Compiler: *N.A. Dehtyarova*

Sculpture monuments: Scientific-auxiliary bibliographical index of the editions since XVII century to 2000year: Vol. II, book 7. – K.: Institute of History of Ukraine NASU, 2009 – 102 p.

ISBN 978-966-02-5214-1
978-966-02-5481-7
978-966-02-5484-8

The index contains polylingnal bibliograf informations about book's and periodical editions, which is published in Ukraine and abroad, throw light on history skulpture monuments in Kyiv.

The edition is adressed scientists, priests, historians, architects, students of local lore, teachers, students and other peoples, who is interested in history and culture of Kiev.

УДК 019.912: [94+908](477-25)
ББК 91.9:63.3(4УКР-2К)+63.3(4УКР-2К)я1

ISBN 978-966-02-5214-1
978-966-02-5481-7
978-966-02-5484-8

© Institute of History of Ukraine, 2009

Передмова

На площах і вулицях Києва, на теренах наукових закладів, вузів, шкіл, садів та парків налічується велика кількість пам'ятників, меморіальних дошок, знаків, що увічнюють незабутні сторінки вікової історії столиці України. Скульптори кожної епохи відображують у своїх творах характерний для певного часу ідеал людини. Досягнення українських скульпторів виявилось в галузі скульптурного портрету, в монументальній скульптурі.

Цей посібник відрізняється від попередніх книг бібліографічної енциклопедії історії м. Києва тим, що зібрання джерел усіх видів скульптурних пам'яток розташовано в хронологічній послідовності розвитку духовного та культурного життя міста. Відомості про скульптурну спадщину України згруповано у 12 розділах. Будова видання складається з передмови, головної частини, допоміжних покажчиків авторів, назв книг і статей, назв пам'ятників, списку скорочень та змісту (рубрикатору).

Розділ перший «Загальні питання» подає матеріали, які інформують про художнє обличчя міста, єдність праці скульпторів та архітекторів, схему розміщення основних скульптур; про знищення пам'ятників жертвам репресій, про лихоманку в Києві від нашвидко збудованих псам'ятників.

У розділі «Київські скульптори» подано свідоцтва про славнозвісних скульпторів, які творили в різні епохи. Це І.П. Кавалерідзе, П.К. Клодт, М. Грицюк, Е. Ксіменес та ін.

Пам'ятники, що присвячені діяльності князів Володимира Святого, Ярослава Мудрого, княгині Ользі подає розділ «Київська Русь».

Розділ «Період ХУ ст. – 1917 р.» поєднує відомості про один з найдавніших монументів міста – споруду на честь відновлення Києву Магдебурзького права та про скульптури державних діячів та видатних киян.

Великий розділ «Пам'ятники, споруджені за роки Радянської влади (1917–1991 рр.)», розкриває суть питань про пам'ятники революції, воз'єднання всіх українських земель, про вшанування пам'яті героїв Великої Вітчизняної війни – солдатів та офіцерів, які загинули в 1941–1945 рр.

Розділ «Незалежність України (монумент)» охоплює джерела, які розповідають про конкурс на кращий проект монументу і дискусії скульпторів, архітекторів, мешканців Києва навколо проекту.

Багатий матеріал зібрано в розділах «Видатні вчені, митці, композитори, письменники. Персоналії» (7–10) про високохудожні пам'ятники, які встановлено видатним вченим, митцям, композиторам, письменникам: скульптурний твір, гідний великого поета Т.Г. Шевченка, пам'ятники представникам культури минулого – І. Котляревському, І. Франку, Л. Українці, О. Пушкіну та ін.

У розділі «Меморіальні дошки» надається бібліографія про меморіальні дошки, які пов'язані з творчою діяльністю відомих композиторів, акторів, режисерів, архітекторів, вчених, письменників.

В останньому розділі «Пам'ятні знаки» зібрано відомості про скульптурні спорудження, які розкривають назви вулиць та площ, увіковічують пам'ять діячів культури, науки, історичних героїв різних часів.

Н. Дехтярьова

1. Загальні праці

General works

1. **Альошин В.** Скульптура шукає ... архітектуру // Культура і життя. – 1981. – 4 черв.
2. **Баньковська Т.** Піклуємось, аби милуватися: [Пробл. збереження монум. пам'ятників у Києві] // Столиця. – 2000. – 1 квіт.
3. **Брамський К.** Пам'ятники столиці // Хрещатик. – 1996. – 6 берез.
4. **В мрамурі і бронзі:** [Пропозиції читачів про створення в Києві галереї з пам'ятників та пам'ят. знаків, присвяч. видат. іст. та культ. діячам, подіям минулого] // Веч. Київ. – 1987. – 8 серп.
5. **Варварецький Ю.А.** Становлення української радянської скульптури. – К.: Наук. думка, 1972. – 127 с.
6. **Георгієв М.** Покликані виховувати: Пам'ятники Києва // Веч. Київ. – 1978. – 23 груд.
7. **З доповідної** записки М-ва внутрішніх справ Урядові УНР про ліквідацію пам'ятників часів самодержавства (25 квіт. 1918 р.) // Нова Рада. – 1918. – 25 квіт.
8. **Київ:** Схема размещения основных памятных объектов и историко-градостроит. зонирования // А.К. Зайцев . Мемориальные ансамбли в городах-героях. – М., 1985. – С. 114–123.
9. **Київ = Kyiv:** [Комплект]. – [Л.]: РВФ “Олір”, 1996. – 8 л.: офсет кольор. – Укр., англ.
Зміст: Пам'ятник просвітителям України–Руси: Андрій Первозванний, Княгиня Ольга, Кирило та Мефодій / Фото Ю. Бусленка; Пам'ятник Богдану Хмельницькому / Фото В. Моруженка; Будинок В.В. Городецького / Фото Ю. Бусленка; Києва-Печерська лавра / Фото В. Моруженка; Нац. опера ім. Т.Г. Шевченка / Фото В. Філіна; Поділ: Пам'ятник Г.С. Сковороді, Фонтан “Самсон”, Будинок золотаря С.І. Стрільбицького / Фото Ю. Бусленка; Андріївський узвіз / Фото Ю. Бусленка; Володимирський собор / Фото Ю. Бусленка.
10. **Ковалинский В.** И нашей истории строки // Рабочее слово. – 1992. – 22 февр.
Історія Збройних сил СРСР та пам'ять про ВВВ у пам'ятниках Києва.
11. **Кононко Г. та ін.** Історико-революційні пам'ятні місця та пам'ятники Києва: (Корот. довід.) / Г. Кононко, І. Чудновська, І. Скуленко. – К.: Держполітвидав УРСР, 1959. – 95 с.: іл.: к.
12. **Коцюбинський Ф.** Старокиївська скульптура // Пам'ятники України. – 1980. – № 4. – С. 54–57.

13. **Кузьмин Е.** Итоги // Искусство, живопись, графика. – 1911. – № 8–9. – С. 379–382.
Відкриття пам'ятників Олександрю II (Ксіменес), княгині Ользі (Кавалерідзе, Балавенський, Сніткін), будинок Пед. музею (Альошин).
14. **Лебедев Г.А.** Монументы и памятники Киева // Стр-во и архитектура. – 1982. – № 3. – С. 24–27.
15. **Мезенцева Г.Г.** Скульптура // Історія укр. мистецтва.— К., 1966. – Т. 1. – С. 224–245.
16. **Мулкіджян Н.** Скульптурне вбрання Києва // Мистецтво. – 1959. – № 6. – С. 18–20.
17. **Пам'ятники Києва: Фотоальбом / Упоряд. Д.Г. Янко.** – К.: Мистецтво, 1974. – 128 с.: іл.
18. **Пам'ятники Києва // Веч. Київ.** – 1978. – 13 листоп.
19. **Пам'ятники Києва: Фотоальбом.** – К.: Мистецтво, 1982. – 119 с.
20. **Позняк П.** Київська старовина: 20 мандрівок у минуле: Пам'ятники, монументи // Київ. вісн. – 1992. – 24 трав.
21. **Пономаренко Л.** У бронзі і камені: [Скульптура] // Робітн. газ. – 1981. – 13 берез.
22. **Прилюк Ю.** Іспит на галявині Видубичів: [Парк скульптури у Києві] // Прапор комунізму. – 1987. – 6 жовт.
23. **Про утворення при міськ. Раді народних депутатів Коміс. по сприянню у забезпеченні прав та інтересів реабілітованих і створенні пам'ятників жертвам репресій, що мали місце в період 30–40-х і початку 50-х років: Рішення Київ. міськвиконкому № 160 27 лют. 1989 р. // Бюл. виконкому Київ. міськ. Ради нар. депутатів.** – 1989. – № 2. – С. 12–13
24. **Прокопенко В.** Чи побачить Київ скульптури Грицюка? // День. – 1999. – 11 серп.
25. **Радиш Я.Ф.** Пам'ятники медикам за їх подвиги у війнах // Лікар. справа. – 1997. – № 2. – С. 147–150. – Назва журн. парал. рос.
26. **Радянське життя: Знищення царських пам'ятників // Більшовик.** – 1920. – № 227. – 25 листоп.
27. **Силін О.** Скульптор нової ери: Митці і місто // Веч. Київ. – 1981. – 24 груд. – (1500: Пам'ятники Києва).
28. **Самойлов В.К.** Пам'ятники героїчного минулого і сьогодення // Нар. творчість та етнографія. – 1981. – № 3. – С. 42–48.
29. **Сидоров К.А.** Художественный облик города: [О монум. архитектуре в г. Киеве] // Стр-во и архитектура. – 1978. – № 5. – С. 21–25.
30. **Столицю** лихоманить від нашвидку збудованих пам'ятників / П. Басанець, А. Гончар, О. Артамонов, В. Шаталін, В. Солібер // Хрещатик. – 1997. – 17 трав.

- 31. 30 років** Радянської України: Матеріали і док. – К.: Держполітвидав УРСР, [1949].
– Див.: Відкриття в Києві пам'ятника генералові армії М.Ф. Ватутіну. – С. 237–238; Закладка в Києві пам'ятника легендарному полководцю громадянської війни М.О. Щорсу. – С. 244–245.
- 32. Тимошенко В.** Зупинився на постаменті: [Скульптура] // Рад. Україна. – 1982. – 16 трав. – (Київ: 1500).
- 33. Харченко А.** Провина Пандори: [Київ. скульптура] // Культура і життя. – 1987. – 20 груд.
- 34. Шеремет Г.** На хвилях Дніпра розміститься перший у Києві парк скульптури // Веч. Київ. – 1988. – 27 квіт.
- 35. Шульгин В.** Три пам'ятника: [Александрю П, Александрю Ш, П.А. Стольпину] // Києвлянин. – 1911. – 13 сент.
- 36. Ющенко О.** Молодість сивої давнини: [Про мистец. пам'ятки Києва] // Ранок. – 1983. – № 2. – С. 22.
- 37. Яким** бути пам'ятнику? // Культура і життя. – 1980. – 11 верес.
- 38. Янко Д.Г.** Пам'ятники Києва: Фотоальбом. – К.: Мистецтво, 1976. – 126 с.

2. Київські скульптори . Персоналії

Kiev's sculptors. Personalities

**Бородай В.З. (1917–
Borodaj W.Z.**

- 39. Бородай В.З.** “Завжди сучасні тільки вічні істини ...”: Знайомства і зустрічі: Розповідає нар. худож. СРСР В. Бородай / Розмову вела І. Іванченко // Робітн. газ. – 1981. – 14 черв.
- 40. Бородай В.** І вдихнути вогонь життя: Діалоги про минуле, сучасне, майбутнє: Розповідає нар. худож. СРСР, проф. Київ. худож. ін-ту В. Бородай / Розмову вів М. Кагарлицький // Літ. Україна. – 1981. – 22 верес.
- 41. Блюміна І.** “Літ до ста рости ...”: [Скульптору] В. Бородаю – 80 // Культура і життя. – 1997. – 20 серп.
- 42. Лобановський Б.Б.** Василь Захарович Бородай: [Скульптор, нар. худож. УРСР]. – К.: Мистецтво, 1964. – 29 с.: іл., [26] с. іл.
- 43. Чорнобривцева О.** Карби: Героїка у творчості скульптора В.З. Бородая // Літ. Україна. – 1985. – 7 листоп.

- 31. 30 років** Радянської України: Матеріали і док. – К.: Держполітвидав УРСР, [1949].
– Див.: Відкриття в Києві пам'ятника генералові армії М.Ф. Ватутіну. – С. 237–238; Закладка в Києві пам'ятника легендарному полководцю громадянської війни М.О. Щорсу. – С. 244–245.
- 32. Тимошенко В.** Зупинився на постаменті: [Скульптура] // Рад. Україна. – 1982. – 16 трав. – (Київ: 1500).
- 33. Харченко А.** Провина Пандори: [Київ. скульптура] // Культура і життя. – 1987. – 20 груд.
- 34. Шеремет Г.** На хвилях Дніпра розміститься перший у Києві парк скульптури // Веч. Київ. – 1988. – 27 квіт.
- 35. Шульгин В.** Три пам'ятника: [Александрю П, Александрю Ш, П.А. Стольпину] // Києвлянин. – 1911. – 13 сент.
- 36. Ющенко О.** Молодість сивої давнини: [Про мистец. пам'ятки Києва] // Ранок. – 1983. – № 2. – С. 22.
- 37. Яким** бути пам'ятнику? // Культура і життя. – 1980. – 11 верес.
- 38. Янко Д.Г.** Пам'ятники Києва: Фотоальбом. – К.: Мистецтво, 1976. – 126 с.

2. Київські скульптори . Персоналії

Kiev's sculptors. Personalities

Бородай В.З. (1917–
Borodaj W.Z.

- 39. Бородай В.З.** “Завжди сучасні тільки вічні істини ...”: Знайомства і зустрічі: Розповідає нар. худож. СРСР В. Бородай / Розмову вела І. Іванченко // Робітн. газ. – 1981. – 14 черв.
- 40. Бородай В.** І вдихнути вогонь життя: Діалоги про минуле, сучасне, майбутнє: Розповідає нар. худож. СРСР, проф. Київ. худож. ін-ту В. Бородай / Розмову вів М. Кагарлицький // Літ. Україна. – 1981. – 22 верес.
- 41. Блюміна І.** “Літ до ста рости ...”: [Скульптору] В. Бородаю – 80 // Культура і життя. – 1997. – 20 серп.
- 42. Лобановський Б.Б.** Василь Захарович Бородай: [Скульптор, нар. худож. УРСР]. – К.: Мистецтво, 1964. – 29 с.: іл., [26] с. іл.
- 43. Чорнобривцева О.** Карби: Героїка у творчості скульптора В.З. Бородая // Літ. Україна. – 1985. – 7 листоп.

Вронський М.К. (1910–1994)

Vronsky M.K.

44. **Андрійченко І.** Задумався над Каспієм Кобзар: Майстерня скульптора М. Вронського // Робітн. газ. – 1984. – 5 січ.

Грицюк М. (1929–1979)

Grycjuk M.

45. **Прокопенко В.** Парк скульптур, якого немає: [Про необхідність створення в Києві парку скульптур М. Грицюка] // Культура і життя. – 1988. – 3 квіт.
46. **Прокопенко В.** Чи побачить Київ скульптури Грицюка? // День. – 1999. – 17 серп.

Довгань Б. (1928–

Dovgan B.

47. **В.Демченко Є.** Гідність майстра: [Про творчість скульптора Б. Довганя] // Київ. – 1990. – № 1. – С. 174–176.

Зноба В.І. (1929–2006)

Znoba W.I.

48. **Архангельская Н.** Преодоление: [О скульпторе В.И. Знобе] // Радуга. – 1986. – № 6. – С. 145–146.
49. **Зноба В.І.** Живий образ сучасності: Розповідає нар. худож. республіки скульптор В.І. Зноба / Розмову вела Л. Бараневич // Прапор комунізму. – 1983. – 11 серп.
50. **Канаш В.** Співець подвигу народного: [Про скульптора В. Знобу] // Уряд. кур'єр. – 1996. – 10 лют.
51. **Рузинова Л.** В камне бьется сердце: [О скульпторе В.И. Знобе] // Радуга. – 1978. – № 10. – С. 166–167.

Кавалерідзе І.П. (1887–1978)

Kavaleridze I.P.

52. **Варварецький Ю.** Талант, окрилений революцією: [І. Кавалерідзе] // Пам'ятки України. – 1988. – № 2. – С. 8–10.
53. **Иван Кавалеридзе:** Сб. ст. и воспоминаний. – К.: Мистецтво, 1988. – 179 с.

- 54. Ковалець Я.** Важке щастя: [Про укр. скульптора і кінореж. І.П. Кавалерідзе] // Деснян. правда. – 1999. – 17 серп.
- 55. Кудін А.** Фільми і пам'ятники: Сьогодні – 100-річчя від дня народж. І. П. Кавалерідзе // Веч. Київ. – 1987. – 14 квіт.
- 56. Кудрявцев Л.** Иван Кавалеридзе, скульптор и кинорежиссер // Независимость. – 1999. – 21 июля.
- 57. Оноприенко Е.** Иван Кавалеридзе // Киевск. новости. – 1997. – 17 янв.
- 58. Орленко П.** Вимріяний злет: [До 100-річчя від дня народж. скульптора та кінореж. І. Кавалерідзе] // Соціаліст. культура. – 1987. – № 4. – С. 32–33.
- 59. Островський Г.** Кілька годин навесні: [До 100-річчя від дня народж. скульптора та кінореж. І. Кавалерідзе] // Вітчизна. – 1987. – № 4. – С. 196–198.
- 60. Синько Р.** Могутній талант: До 100-річчя від дня народж. І.П. Кавалерідзе // Культура і життя. – 1987. – 12 квіт.
- 61. Синько Р.О.** Поза часом і простором: Спогади про Івана Кавалерідзе [кінореж., скульптора, театр. діяча і драматурга]. – К.: ТОВ “АВДГ”, 1997. – 95 с.: іл., портр.
- 62. Шлапак Ю.** Повернення Івана Кавалерідзе: [Про укр. кінореж., скульптора, драматурга (1887–1978)] // Демократ. Україна. – 1999. – 16 груд.
- 63. Щербина В.** Творець Прометея: До 110-річчя від дня народж. І. Кавалерідзе // Веч. Київ. – 1997. – 16 квіт.

Кальченко Г.Н. (1926–1975)

Kalchenko G.N.

- 64. Авраменко А.** Этюд о скульпторе [Г. Кальченко] / Пер. с укр. И. Новосельцева: [Со вступ. заметкой ред.] // Радуга. – 1977. – № 3. – С. 151–156.
- 65. Блюміна І.** “Вивчаючи людей, я вивчаю життя ...”: 60-річчя від дня народж. Г. Кальченко // Київ. – 1986. – 3 лют.
- 66. Галайчук А.** Галина Кальченко // Пам'ятники України. – 1986. – № 2. – С. 58–59.
- 67. Говдя П.** Пісня в бронзі: [Про творчість нар. худож. УРСР скульптора Г. Кальченко] // Рад. Україна. – 1974. – 24 лип.
- 68. Кашук Н.** Осяяння: [Про творчу працю скульптора Г. Кальченко] // Дніпро. – 1973. – № 5. – С. 117–123.
- 69. Мелентьєв Ю.** Вона шукала Прометеїв: [Спогади про київ. скульптора Г. Кальченко] // Вітчизна. – 1979. – № 3. – С. 160–176.
- 70. Німенко А.** Талант чарівниці: : [Спогади про київ. скульптора Г. Кальченко] // Вітчизна – 1976. – №7. – С.169–173.
- 71. Розмова** про мистецтво: [З творч. досвіду укр. скульптора Г. Кальченко] // Образотворче мистецтво. – 1971. – № 3. – С. 2–5.

72. **Чорна І.** Нескінченне: (Нар. худож. УРСР Г. Кальченко) // Прапор. – 1974. – № 3. – С. 107–108.
73. **Шевчук Б.** А починалось с Леси Українки: [Об укр. скульпторе Г.Н. Кальченко] // Крым. газ. – 1996. – 11 дек.
74. **Яценко В.** Немеркнучий талант: (Про творчість скульптора Г.Н. Кальченко) // Образотворче мистецтво. – 1977. – № 6. – С. 4–7.

Клодт П.К. (1805–1867)

Klodt P.K.

75. **Люта Т.Ю.** Архівні джерела про перебування П.К. Клодта у Києві // Арх. України. – 1981. – № 6. – С. 68–69.
Скульптрний пам'ятник князю Володимирі Великому (1850–1853 рр.).

Ковальов О.О. (1915–1991)

Kovaljov O.O.

76. **Кобець О.** Утверджувати красу людини: Пам'ятники скульптора О. Ковальова // Київ. – 1986. – № 3. – С. 167–170.
77. **Олександр Ковальов:** Альбом / Авт. вступ. ст. та упоряд. Д. Янко. – К.: Мистецтво, 1977. – 103 с.

Кошовий О.К.

Koshovy O.K.

78. **Краснянський А.** Третій бік медалі: [Киянин О.К. Кошовий – майстер по відливанню скульптур з пластмаси] // Рад. Україна. – 1986. – 4 верес.

Ксіменес Е. (19 ст.)

Ximenes E.

79. **Кальницький М.** Київські монументи італійського скульптора [Етторе Ксіменеса] // Янус. Нерухомість. – 1999. – № 4. – С. 12–13: іл.
Ілюстрації: Пам'ятник Олександрі II, пам'ятник Петру Століпіну.

Мовчун П.Ф. (1925–

Movchun P.F.

80. **Моторнюк М.** Художник високого зльоту: [Про кийв. скульптора П.Ф. Мовчуна] // Веч. Київ. – 1985. – 28 верес.

Скоблицов О.П. (1929–2005)

Skoblikov O.P.

- 81. Варварецький Ю.** З любов'ю до людини: Митець і час: [Скульптор О.П. Скоблицов в Києві] // Київ. правда. – 1981. – 30 груд.
- 82. Король Л.** Іменем життя й мистецтва: : [Скульптор О.П. Скоблицов] // Прапор комунізму. – 1982. – 30 січ.
- 83. Парійський Є.** Різцем талановитого майстра: : [Скульптор О.П. Скоблицов] // Веч. Київ. – 1982. – 5 лют.

Харечко А.М. (1941–

Charechko A.M.

- 84. Кушко В.** Мовою пластики: [Скульптор А. Харечко] // Прапор комунізму. – 1982. – 9 лют.
- 85. Ромаданова І.** Київський триптих: [Скульптор А. Харечко] // Робітн. газ. – 1980. – 16 серп.
- 86. Сидоренко А.** Червона гвоздика – квітка боротьби ...: [Скульптор А. Харечко] // Робітн. газ. – 1981. – 13 берез.
- 87. Фогель З.** Києву – навічно: [Про скульптора А. Харечка] // Вітчизна. – 1982. – № 3. – С. 208.

3. Київська Русь

Kievskia Rus

Кий, Щек, Хорив і сестра їх Либідь – легендарні засновники Києва
Kyiv, Shchek, Choriv and their sister Lybid – legendary founders of Kyiv

- 88. Бакланов Н.** И оживает легенда: [Скульптура об осн. Киева] // Известия. – 1982. – 29 янв.
- 89. Барштейн Ю.** Легендарним засновникам Києва // Молода гвардія. – 1981. – 30 жовт.
- 90. Захаркевич С.** То яким бути пам'ятнику?: Огляд листів про пам'ятник 1500-річчю Києва // Культура і життя. – 1980. – 19 жовт.
- 91. Карсим М.** Кий, Щек, Хорив і сестра їх Либідь: [Скульптура в парку ім. В.Примакова] // Прапор комунізму. – 1982. – 18 берез.
- 92. Кисленкова Г.В.** Монумент в честь основания Киева // Стр-во и архитектура. – 1980. – № 8. – С. 24–27.
- 93. Кравченко М.** І биша три брати і сестра їх Либідь ...: [Скульптура] // Київ. правда. – 1982. – 16 трав. – (До 1500-річчя Києва).

Скоблицов О.П. (1929–2005)

Skoblikov O.P.

- 81. Варварецький Ю.** З любов'ю до людини: Митець і час: [Скульптор О.П. Скоблицов в Києві] // Київ. правда. – 1981. – 30 груд.
- 82. Король Л.** Іменем життя й мистецтва: : [Скульптор О.П. Скоблицов] // Прапор комунізму. – 1982. – 30 січ.
- 83. Парійський Є.** Різцем талановитого майстра: : [Скульптор О.П. Скоблицов] // Веч. Київ. – 1982. – 5 лют.

Харечко А.М. (1941–

Charechko A.M.

- 84. Кушко В.** Мовою пластики: [Скульптор А. Харечко] // Прапор комунізму. – 1982. – 9 лют.
- 85. Ромаданова І.** Київський триптих: [Скульптор А. Харечко] // Робітн. газ. – 1980. – 16 серп.
- 86. Сидоренко А.** Червона гвоздика – квітка боротьби ...: [Скульптор А. Харечко] //Робітн. газ. – 1981. – 13 берез.
- 87. Фогель З.** Києву – навічно: [Про скульптора А. Харечка] // Вітчизна. – 1982. – № 3. – С. 208.

3. Київська Русь

Kievskia Rus

Кий, Щек, Хорив і сестра їх Либідь – легендарні засновники Києва
Kyiv, Shchek, Choriv and their sister Lybid – legendary founders of Kyiv

- 88. Бакланов Н.** И оживает легенда: [Скульптура об осн. Киева] // Известия. – 1982. – 29 янв.
- 89. Барштейн Ю.** Легендарним засновникам Києва // Молода гвардія. – 1981. – 30 жовт.
- 90. Захаркевич С.** То яким бути пам'ятнику?: Огляд листів про пам'ятник 1500-річчю Києва // Культура і життя. – 1980. – 19 жовт.
- 91. Карсим М.** Кий, Щек, Хорив і сестра їх Либідь: [Скульптура в парку ім. В.Примакова] // Прапор комунізму. – 1982. – 18 берез.
- 92. Кисленкова Г.В.** Монумент в честь основания Киева // Стр-во и архитектура. – 1980. – № 8. – С. 24–27.
- 93. Кравченко М.** І биша три брати і сестра їх Либідь ...: [Скульптура] // Київ. правда. – 1982. – 16 трав. – (До 1500-річчя Києва).

94. **Крижанівський В.** Човен на дніпровських хвилях: Наближаються до завершення роботи по встановленню пам'ятника легендар. засновникам Києва у парку ім. В. Примакова // Прапор комунізму. – 1982. – 25 квіт.
95. **Новиков Ю.** Біля Києвого човна: [Скульптура] // Веч. Київ. – 1982. – 12 трав.
96. **Повар В.** Над синіми хвилями: Митці – Києву // Веч. Київ. – 1982. – 28 квіт. – (1500).
97. **У відповідь** на Ваші листи: “Яким бути пам'ятнику”: [Проект пам'ятника 1500-річчю Києва] // Культура і життя. – 1980. – 30 жовт.
98. **Федорук В.** Віки, закарбовані у металі // Прапор комунізму. – 1981. – 11 черв. – (До 1500-річчя Києва).

Архангел Михаїл – охоронець Києва
Archangel Michail – Kyiv's protector

99. **Архангел** Михаїл обороняє Київ: [Пам'ятник Михаїлу – охоронцю Києва] // Веч. Київ. – 1997. – 23 трав.
100. **Біленко В.** Мандрівка в світі і до себе з архістратигом Михаїлом: [Про відкриття пам'ятника покровителю Києва] // Сіл. вісті. – 1996. – 7 черв.

Володимир Святий
Vladimir the Saint

Історичні джерела
Historical sources

101. «Ведомость и сметы по расходам на ремонт тротуаров возле памятника в 1857 году» // Центр. держ. іст. арх. у Києві, Ф. 692, оп. 1, д. 228.
Пам'ятник князю Володимиру.
102. «Дело о жалобе 6 крестьян града Панина на купца Фадеева за невыплату им денег за участие в работах по подготовке площадки, намеченной для установки памятника Святому Владимиру» // Центр. держ. іст. арх. у Києві, Ф. 442, оп. 155, д. 1053.
103. «Дело о постройке в г. Киеве памятника князю Владимиру». 1842 г. // Центр. держ. іст. арх. у Києві. Ф. 442, оп. 74, спр.317.
104. «Дело о проведении подготовительных работ для сооружения памятника (строительство набережной, укрепление откосов Александровской горы и устройство входов к месту, где намечается сооружение памятника)». Апрель 1844 – август 1846. // Центр. держ. іст. арх. у Києві. Ф. 692, оп. 1, д. 216, 218, 220.
105. «Дело о сооружении памятника князю Владимиру в г. Киеве» 1846–1857 гг. // Центр. держ. іст. арх. у Києві, Ф. 692, оп. 1, д. 220.

106. **Дело** об осмотре особой комис. памятника князю Владимиру в г. Киеве. 1912 г. // Центр. держ. іст. арх. у Києві. Ф. 442, оп. 665, д. 173.
107. **Люта Т.Ю.** Архівні джерела про перебування Клодта у Києві // Арх. України. – 1981. – № 6. – С. 68–69.
- Пам'ятник князю Володимиру Великому (1850–1853 рр.)*
108. **“О необходимости** ремонта памятника святому Владимиру в г. Киеве”. 1830 г. // Центр. держ. іст. арх. у Києві. Ф. 62, оп. 2, спр. 1529.
109. **“О необходимости** ремонта памятника святому Владимиру в г. Киеве. Из распоряжения киевскому гражданскому губернатору” 1830 г. // Центр. держ. іст. арх. у Києві, Ф. 533, оп. 6, спр. 41.
110. **«О неудовлетворительном** состоянии памятника святому Владимиру на Владимирской горке». 1913. // Центр. держ. іст. арх. у Києві, Ф. 725, оп. 1, д. 42.
111. **«О пожертвованиях** на сооружение памятника князю Владимиру в г. Киеве». 1829 г. // Центр. держ. іст. арх. у Києві, Ф. 128, оп. 1, спр. 1711.
112. **«О проведении** работ по устройству подходов к месту, где намечается сооружение памятника князю Владимиру по проекту архитектора Тона. Из отчета начальника искусственного отдела от 31 декабря 1846 года» // Центр. держ. іст. арх. у Києві, Ф. 692, оп. 1, д. 1.
113. **«О сооружении** в г. Киеве памятника князю Владимиру. Из записок Николая I» // Центр. держ. іст. арх. у Києві, Ф. 442, оп. 1, спр. 3621.
114. **«О сооружении** памятника святому князю Владимиру в г. Киеве» // Центр. держ. іст. арх. у Києві, Ф. 692, оп. 11 (1844), спр. 20 к, арк. 350.
115. **«О сооружении** памятника святому Владимиру в г. Киеве Из доклада генерал-майора Васильчикова Николаю I» // Центр. держ. іст. арх. у Києві, Ф. 442, оп. 84, д. 13.
116. **«О сооружении** памятника святому Владимиру в г. Киеве. 1832–1842 гг. // Центр. держ. іст. арх. у Києві, Ф. 442, оп. 64, спр. 257.
117. **“Переписка** с митрополитом Киевским и Галицким о сооружении на территории Софийского собора памятника князю Владимиру”. 1859 г. // Центр. держ. іст. арх. у Києві, Ф. 442, оп. 36, д. 1691.
118. **«Письма** Клодта Юзековичу о работе над памятником князю Владимиру». Копия. 1852. // Центр. держ. іст. арх. у Києві, Ф. 873, оп. 1, д. 33.

Загальні праці

General works

119. **Киркевич В.** 195 років забутому київському пам'ятнику: [Про ювілей пам'ятника князеві Володимиру] // Веч. Київ. – 1997. – 22 жовт.
120. **Ковалинский В.** Лик Владимира // Рабочее слово. – 1991. – 29 март.
- Пам'ятник святому князю Володимиру в Києві.*

121. **Колесниченко Ю.** Монумент над Дніпром: [Пам'ятник князю Володимиру] // Веч. Київ. – 1979. – 17 серп.
122. **Коцюбинський Ф.** Старокиївська скульптура // Пам'ятники України. – 1980. – № 4. – С. 54–57.
123. **Крапива П.Ф.** Памятник Владимиру-Крестителю: [Київ] // Правда України. – 1991. – 3 жовт.
124. **Лемещук М.** За часів Київської Русі: [Про пам'ятник князю Володимиру] // Україна. – 1981. – № 36. – С. 23.
125. **Малаков Д.** Володимир: [Місця та споруди у Києві, пов'язані з цим іменем] // Веч. Київ. – 1988. – 15 черв.
126. **Малаков Д.** Володимирська гора: [Пам'ятник святому князю Володимиру] // Нерухомість. – 1997. – № 23, груд. – С. 12–13.
127. **Сургай О.** Пам'ятники Хрестителю Русі // Арсеналець. – 1994. – 21 січ.

Ольга – свята княгиня

Olga – the Saint Princess

128. **Андровська О.** Княгиня під асфальтом?: [Пам'ятник Ользі] : Київ. старовина: Сторінка про Київ і про киян // Київ. вісник. – 1990. – 14 серп.
129. **Догвиненко Д.** Відродження у білому мarmorі: [Про відкриття пам'ятника рівноапостол. Великій княгині Ользі, Київ] // Слобід. край. – 1996. – 11 черв.
130. **Іваненко О.** Пам'ятник княгині Ользі // Арсеналець. – 1994. – 25 лют. – Маловідомі сторінки історії міста.
131. **К сооружению** памятника святой благоверной княгине Ольге: [1911 г., скульптор И.П. Кавалеридзе] // Киевлянин. – 1911. – 8, 9 июля.
132. **Капельгородська Н.М., Синько Р.О.** Відновлення історії: [Пам'ятник княгині Ользі в Києві]. – К.: ТОВ “АВДІ”, 1996. – 87 с.
133. **Київ:** Пам'ятник Великій Княгині Ользі, святому апостолу Андрію Первозванному, святим рівноапостольним Кирилові і Мефодію / Авт. І. Кавалерідзе; Фото Ю. Бусленка. – [Л.]: Олір, 1996. – Офсет кольор. – Укр., англ.
134. **Киркевич В.** Незвичайна історія пам'ятника княгині Ользі // Київ. – 1987. – № 5. – С. 174–175.
135. **Ковалинський В.** Друге народження святої Ольги: [У Києві відновл. пам'ятник святій княгині Ользі] // Буд. газ. – 1997. – 23 січ.
136. **Крейтон С.Н.** Краткий отчет по сооружению в Киеве памятника святой Ольги. – К., 1912. – 4 с.: 3 вкл. л. ил.
137. **Крапива П.** Як “кавалер” поступився місцем “дамі”: [Про київ. пам'ятник княгині Ользі та поетові Т.Г. Шевченку] // Рад. Україна. – 1990. – 30 груд.
138. **Лянге С.** Дитяче мило для княгині Ольги: [Про скульптуру на Михайлів. площі] // Веч. Київ. – 1997. – 21 січ.

139. **Наруга** над пам'ятником Тараса Шевченка: [Знищення пам'ятника Ользі] // Більшовик. – 1920. – 6 лип.
140. **Седик О.** Італійці вирішили: Княжні Ользі найбільше личитиме б'янка-каррара // Хрещатик. – 1996. – 27 січ.
141. **Ясіевич В.** Повернися, Ольго!: [Про відновлення пам'ятника княгині Ользі] // Веч. Київ. – 1988. – 18 черв.
142. **Яценко О.** Княгиня Ольга, святі Кирило і Мефодій знову прийшли у Київ і зупинилися там, де пробудуть вівки віків: [Про відновлення і освячення відновл. пам'ятника архіт.] // Час/Time. – 1996. – 31 трав.

Ярослав Мудрий **Jaroslav Mudry**

143. **Ковалинський В.** Де стоятиме Ярослав Мудрий?: [Вибір місця для встановлення пам'ятника в Києві] // Буд. газ. – 1997. – 13 берез.
144. **Лепин А.** Каким будет Ярослав Мудрый в Киеве, пока неясно: Представлены проекты памятника князю // День. – 1997. – 12 февр.
145. **Первая б-ка** на Руси: [Открытие памятника-обелиска в честь князя Ярослава Мудрого и созд. им б-ки при Софийс. соборе] // Преподавание истории в шк. – 1969. – № 5. – С. 124.
146. **Про спорудження** пам'ятника Ярославу Мудрому в Києві: Розпорядження голови міськради О. Омельченка від 19.03.97, № 320 // Хрещатик. – 1997. – 22 берез.
147. **Синько Р.** Відкриття пам'ятника Ярославу Мудрому // Веч. Київ. – 1997. – 23 трав.
148. **Фальсифікаційно-провокативне** поступування: [Виступ Б.М. Єльцина на відкритті пам'ятника Ярославові Мудрому в Ярославлі] // Визвольн. шлях. – 1994. – № 1. – С. 3–5.
149. **Шевченко С.** Мудрому – князю київському: [Про відкриття у Києві пам'ятника Ярославу Мудрому] // Кіровоград. правда. – 1997. – 7 серп.
150. **Щербина В.** Що гудять, що шанують – результат один: (Нотатки з худож. ради М-ва культури): [Про пам'ятник Ярославу Мудрому] // Веч. Київ. – 1997. – 8 квіт.

Молодий киянин **Young Kyiv's inhabitant**

151. **Крапива П.** Древняя легенда: [Історія скульптури “Молодий киянин”] // Київ. – 1989. – № 12. – С. 148–149.

4. ХУ ст. – 1917 р. ХУ cent. – 1917 уаер

Магдебурзьке право (колона пам'ятник на честь повернення Магдебурзького права)

Magdeburg right (pillar-monument in honour of Magdeburg right restoring)

152. День Святого Владимира в Киеве: Подпись – Очевидец // Киевлянин. – 1864. – № 7. – 16 июля
Хресний хід до пам'ятника Магдебурзького права, чи Олександровської колони.
153. Дятлов В.А. З історії пам'ятника Хрещення Русі у Києві // Матеріали наук.-практ. конф. за підсумками роботи Музею історії м. Києва 1999 року. 23 груд. 1999 р. – К., 1999. – С. 12–14.
154. Закревський М. Монумент у пам'ять повернення Магдебурзького права Києву // Пам'ять століть. – 1999. – № 2. – 3-тя с. обкл.
155. К упорядочению местности у памятника Крещения Руси // Киевлянин. – 1913. – 3 дек.
156. Киркевич В. 195 років забутому київському пам'ятнику [Магдебурз. права] // Веч. Київ. – 1997. – 22 жовт.
157. Позняк П. Пам'ятник Магдебурзькому праву // Прапор комунізму. – 1985. – 20 груд.
158. Свињин П. Крещатик в Киеве // Отечеств. зап. – 1820. – № 3. – С. 1–11.
Пам'ятник на місці хрещення.
159. Унікальний пам'ятник [Магдеб. праву у Києві (1802 р.)] // Юрид. вісн. України. – 1997. – 2/15 січ. – С. 15.
160. Юрченко С. Пройдіться набережною: [Пам'ятник Магдебурз. праву] // Рад. Україна. – 1988. – 29 трав.
161. Яковлів А. Пам'ятник Магдебурзького права в Києві // Київ. старовина. – 1994. – № 5. – С. 11–12.

Монумент на честь воз'єднання України з Росією Monument in honour of the reunion Ukraine with Russia

162. Армеев Р. Монумент над Днпром: Как создавалась в Киеве уникал. скульптура // Известия. – 1981. – 12 мая.
163. Бакланов Н. Радуга дружбы: [О стр-ве в Киеве монумента в честь воссоединения Украины с Россией] // Правда Украины. – 1980. – 28 мая.
164. Встанет арка триумфальная // Правда. – 1980. – 22 сент.
165. Кузьменко В. Навіки разом: Роздуми біля монумента Дружби на честь воз'єднання України з Росією // Веч. Київ. – 1985. – 18 січ.

166. Лемещук М. Навіки разом: [Про спорудження монумента на честь воз'єднання України з Росією] // Молодь України. – 1981. – 15 лют. – (До 1500-річчя Києва).
167. Монумент дружби // Правда. – 1982. – 7 нояб.
168. Монумент дружби над Дніпром // Известия. – 1982. – 7 нояб.
169. Олейниченко Я. Радуга над Дніпром // Правда України. – 1982. – 20 окт.
170. Кучеренко В. Арка дружби // Правда України. – 1982. – 7 мая.
171. Подолян В. Сталева Райдуга-дуга: [Монумент на честь воз'єднання України з Росією] // Київ. правда. – 1981. – 5 квіт.
172. Позняк П. Символ братерства: [Монумент-арка братерства] // Прапор комунізму. – 1983. – 5 серп.
173. Разорьонова Н. Арка дружби // Рад. Україна. – 1981. – 11 черв.
174. Сидоренко Б. Розповідь про новий монумент у Києві // Рад. Україна. – 1981. – 21 трав.
175. Терещенко М. Арка братерства // Прапор комунізму. – 1981. – 28 квіт. – (До 1500-річчя Києва).
176. Тимошенко В. Арка дружби // Труд. – 1982. – 7 нояб.
177. Цикора С. Веселка над містом // Вісті з України. – 1982. – № 11, берез.

Пам'ятник трамваю

Monument to tram

178. Олександров М. Трамвай на постаменті // Рад. Україна. – 1986. – 16 трав.
179. Семенов М. Де місце 919-му?: [Київ. трамвай] // Веч. Київ. – 1987. – 1 жовт.

Пам'ятники, присвячені революційним подіям до 1917 року

Monuments devoted to revolutionary events till 1917 year

180. Червона Пресня // Пам'ятники України. – 1983. – № 4. — С. 33.

Державні діячі, видатні кияни (Систематика за хронологічним принципом).

Персоналії

Statesmen, outstanding citizens of Kyiv. Personalities

Конашевич-Сагайдачний П.К.

Kanashevich-Sagajdachni P.K.

181. Олексієнко Л. Попереду Сагайдачний ... Чи зупиниться бронзовий вершник на постаменті Слави в Києві?: [Про макет авт. роботи скульптора В.В. Шевцова] // Уряд. кур'єр. – 2000. – 11 лип.

182. **Про спорудження** в м. Києві пам'ятника Петру Конашевичу-Сагайдачному: Постанова Каб. Міністрів України // Уряд. кур'єр. – 1995. – 7 верес.

Острозький К. І.

Ostrogsky K.N.

183. **З-н И.** К вопросу о перемещении надгробия князя К.И. Острожского // Искусство и печатн. дело. – 1910. – № 8–9. – С. 382–384: ил.
184. **Кузьмин Е.** Грозят ... (по поводу памятника князю Константину Острожскому в Киеве) // Старые годы. – 1910. – № 7–9. – С. 218–222.
185. **Ульяновський В.** Пам'ятник Костянтину Острозькому в Києво-Печерській Лаврі // Укр. іст. журн. – 1992. – № 2. – С. 112–121.
186. **Яремич С.** Еще о памятниках искусства Киево-Печерской Лавры // Киев. старина. – 1900. – № 10. – С. 179–188.

Про пам'ятник князю К. Острозькому і з приводу знищення живопису у Лаврі.

Боплан Гійом Левассер де

Boplan Gijom Levasser de

187. **Петрук В.** Чи бути в Києві пам'ятнику Боплану: [Про фр. військ. інженера Гійома Левассера де Боплана, який жив і працював в Києві з 1631 по 1648 р.] // Молодь України. – 1996. – 22 серп.

Богдан Хмельницький – скульптурний символ Києва

Bogdan Khmelnycky – is a sculpture symbol of Kyiv

188. **Андрусів П.** Богдан Хмельницький // Пам'ять століть. – 1998. – № 4. – С. 4.
189. **Бразуль С.** Пам'ятник Богданові // Глобус. – 1928. – № 8. – С. 276–278: іл.
190. **Бялер И.Я.** Монументы в архитектурно-планировочной композиции Киева. Памятник Богдану Хмельницкому в ансамбле Софиевской площади: Автореф. дис. ... канд. архитектуры / Акад. наук УССР. – К., 1953. – 16 с.
191. **Верстюк В.** Гетьманові Хмельницькому: [Пам'ятник Богдану Хмельницькому в Києві] // Знання та праця. – 1980. – № 12. – С. 14–15.
192. **Гамрецький М.** Величні монументи: [Пам'ятник Богдану Хмельницькому (Микешин) та князю Володиміру (Клодт)] // Київ. правда. – 1945. – 13 листоп.
193. **Гамрецький М.** Символ єднання: 80 років тому у Києві відкрито пам'ятник Богдану Хмельницькому // Молодь України. – 1968. – 23 лип.

194. **Говдя О.** На місці іст.: [З історії створення пам'ятника Богдану Хмельницькому в Києві] // Сіл. вісті. – 1979. – 9 січ.
195. **Документи** про історію спорудження пам'ятника Б. Хмельницькому в м. Києві / Публ. підгот. Л.Я. Демченко // Арх. України. – 1988. – № 4. – С. 39–49.
196. **Дорошенко С.П.** Литые памятники М.О. Микешина // Металл и литье Украины. – 1996. – № 11–12. – С. 54–57.
197. **Кілессо С.** Скульптурний символ Києва: До 100-річчя відкриття пам'ятника Богдану Хмельницькому // Прапор комунізму. – 1988. – 18 черв.
198. **Костомаров Н.И.** Несколько слов о памятнике Хмельницкому / Подгот. Ю.А. Пинчук // Укр. іст. журн. – 1994. – № 5. – С. 145–147.
199. **Крапива П.** Мідний вершник з булавою: [З історії пам'ятника Б. Хмельницькому в Києві] // Рад. Україна. – 1991. – 26 січ.; 2 лют.
200. **Крапива П.** Пам'ятник гетьманові : [Пам'ятник Б. Хмельницькому в Києві] // Київ. — 1991. – № 1. – С. 140–152.
201. **Крапива П.** Поправка к юбилею: Когда же все-таки был открыт памятник Богдану Хмельницкому в Киеве // Правда Украины. – 1989. – 20 июля.
202. **Кучерук О.** Вершник слави: 100 років тому, 6 липня 1888 року, в Києві відкрито пам'ятник Богданові Хмельницькому // Наука і культура. Україна: Щорічник. – К., 1988. – Вип. 22. – С. 404–407.
203. **Кучерук О.** Дешица приязні: [Про проект пам'ятника у Києві Богдану Хмельницькому в 50-х р. XIX ст. худож. М. Микешина] // Україна. – 1989. – № 12. – С. 4.
204. **Левенфиш Е.** Тарас Шевченко в творчестве Микешина // Искусство. – 1954. – № 2. – С. 51–54.
- Про пам'ятник Богдану Хмельницькому – С. 51–53.*
205. **Левицький О.** Історія будови пам'ятника Хмельницькому в Києві // Літ.-наук. вісн. – 1913. – № 6. – С. 467–483.
206. **Лисенко Н., Кравець В.** Дзвони й вірші: [100-річчя з дня відкриття пам'ятника Богдану Хмельницькому] // Веч. Київ. – 1988. – 1 лип.
207. **М.Г.** История одного памятника // Голос минувшего. – 1913. – № 7. – С. 284–285.
- Реферат доп. О.І. Левицького про пам'ятник Богдану Хмельницькому.*
208. **Микешин М.Й.** Пам'ятник Б. Хмельницькому / Архітектор В.М. Ніколаєв, 1888 // Київ. – 1997. – № 5–6. – С. 183.
209. **Михайлов В., Портнов П.** История одного памятника: [О памятнике Богдану Хмельницкому в Киеве] // Огонек. – 1954. – № 2. – С. 32: ил.
210. **Никитюк Т.** “Російський Мікеланджело”: [Пам'ятник Б. Хмельницькому] // Літ. Україна. – 1985. – 30 трав.

211. **Памятник** Богдану Хмельницькому: (Ист. очерк его сооружения) // Киев. старина. – 1888. – № 7. – С. 145–156.
212. **Пам'ятник** Богдану Хмельницькому // Рад. освіта. – 1980. – 26 лип.
213. **Пам'ятник** Богдану Хмельницькому в Києві: Фоторозповідь про пам'ятник Богдану Хмельницькому в Києві / [Фото М.Ф. Козловського та ін.]. – К.: Мистецтво, 1972. – [24] с.: іл.
214. **Пархоменко І.** Вершник в обладунку браннім: [Історія спорудження пам'ятника Богдану Хмельницькому в Києві] // Київ. – 1986. – № 7. – С. 140–143.
215. **Переїденко О.** Богдан Хмельницький на бронзовому коні: [З історії встановлення пам'ятника Б. Хмельницькому в Києві] // Київ. правда. – 1975. – 9 жовт. – (3 біогр. шедеврів).
216. **Погодин М.** По поводу памятника Богдану Хмельницкому // Заря (Спб.). – 1870. – № 1, отд. 1У. – С. 68–73.
217. **Познанский В.А., Пушкирев Л.Н.** Из истории сооружения памятника Богдану Хмельницкому в Киеве (1870–1888 гг.) // Докл. и сообщ. Ин-та истории АН СССР. – 1954. – Вып. 2. – С. 98–108. – Библиогр. в подстроч. примеч.
218. **Позняк П.** Століття пам'ятника: [Пам'ятник Богдану Хмельницькому в Києві] // Прапор комунізму. – 1988. – 15 січ.
219. **Петік Є.** Символ єдності і братерства: [Про створення пам'ятника Богдану Хмельницькому в Києві скульптором М.Й. Микешиним] // Знання та праця. – 1963. – № 7. – С. 11.
220. **Свенціцька Л.** Борцю за воз'єднання: Арх. док. розповідають: [Пам'ятник Богдану Хмельницькому] // Веч. Київ. – 1980. – 23 серп.
221. **Символ** єдності та братерства: [До історії пам'ятника Богдану Хмельницькому в Києві, роботи худож. М.Й. Микешина] // Пам'ятники України. – 1970. – № 4. – С. 55–56.
222. **Ситник А.** З ювілеєм, пам'ятко!: [Пам'ятник Б. Хмельницькому] // Пам'ятки України. – 1988. – № 3. – С. 33.
223. **Скрипник П.** Увічнений у бронзі: [Пам'ятник Богдану Хмельницькому] // Київ. старовина. – 1995. – № 4. – С. 125–127: іл.
224. **Смирнов И.** Памятник Богдану: К 100-летию со дня открытия // Правда Украины. – 1988. – 23 июня.
225. **Степовик Д.** Вершник воз'єднання: [До 100-річчя з дня відкриття в Києві пам'ятника Богдану Хмельницькому] // Образотворче мистецтво. – 1988. – № 3. – С. 25–27.
226. **Сулим І.** Кому заважала огорожа?: [Про повернення пам'ятнику Богдану Хмельницькому чавун. огорожі з ліхтарями] // Веч. Київ. – 1988. – 9 черв.
227. **Сургай О.** “Прийшов Богдан, а його заарештували”: До 105-ї річниці спорудження пам'ятника Богдану Хмельницькому // Арсеналець. – 1993. – 30 верес.

228. Туркевич В. Єдність, увічнена в бронзі: Михайло Микешин, авт. пам'ятника Богдану Хмельницькому в Києві // Молодь України. – 1988. – 12 жовт.
229. Туркевич В. Пам'ятник Богдану Хмельницькому // Рад. освіта. – 1980. – 26 лип.
230. Уманский А.М. Памяти М.О. Микешина // Ист. вестн. – 1897. – № 2. – С. 633–634: ил.

Проект пам'ятника Богдану Хмельницькому в Києві.

231. Чеботарьова О. З історії монумента [пам'ятника Богдану Хмельницькому] // Наука і життя. – 1965. – № 1. – С. 7–9.
232. Шевченко Т. Вершник з булавою: До 100-річчя відкриття пам'ятника Богдану Хмельницькому // Веч. Київ. – 1988. – 23 черв.
233. Щербак Н. История памятника [Богдану Хмельницкому] // Комсом. знамя. – 1979. – 7 апр.

Кочубей В.Л., Іскра І.Я.

Kochubej V.L., Iskra I.Ja.

234. К сооружению памятника Кочубею и Искре // Киевлянин. – 1911. – 7 июля.
235. К сооружению памятника Кочубею и Искре // Киевлянин. – 1914. – 25 авг.

Рум'янцев-Задунайський П. О.

Rumjancev-Zadunajski P.O.

236. Эрнст Ф.Л. Надгробок Рум'янцева-Задунайського в Київській Лаврі // Зб. секції мистецтв Укр. наук. т-ва. – К., 1921. – Т. 1. – С. 112–120.
237. Эрнст Ф.Л. Авторы надгробия Румянцева-Задунайского в Киевской Лавре // Среди коллекционеров (М.). – 1923. – 4 дек.

Іпсиланти К.

Ipsilanti K.

238. Я.Ж. Под звон колоколов Лавры был открыт в Киеве памятник Константину Ипсиланти // Киев. новости. – 1997. – 11 июля.

Микола I

Nicolas I

239. **Памятник** Императору Николаю I // Киевлянин. – 1892. – 21 мая.
240. **Памятник** Императору Николаю I в гор. Киеве. – К., 1904. – 16 с.
241. **Сургай О.** Пам'ятник Миколі I та Кобзареві // Арсеналець. – 1994. – 2 верес.: іл. – У світі цікавого.

Олександр II

Alexander II

242. **К сооружению** памятника Императору Александру II // Киевлянин. – 1911. – 1, 4, 5, 7, 8, 13, 14, 19, 22, 26, 28, 30 июля; 2, 3, 6, 10, 11, 13 авг.
243. **К сооружению** памятника Императору Александру II к предстоящим августовским торжествам // Киевлянин. – 1911. – 16 авг.
244. **Княнский Д.** Император без квартиры // Зеркало недели. – 1998. – 26 авг.
Пам'ятник Олександр II. Історія створення (Скульптор М. Антокольський).
245. **Крапива П.** Памятник Александру II – освободителю: [Об открытии памятника в Киеве в 1911 году] // Правда Украины. – 1991. – 14 нояб.
246. **Открытие** памятника Императору Александру II на Демиевке // Киевлянин. – 1911. – 20 сент.
247. **Торжество** освящения и открытия памятника царю-освободителю [Александру II, отменившему крепост. право] // Киевлянин. – 1911. – 31 авг.

Олександр III

Alexander III

248. **К сооружению** памятника Императору Александру III в Киеве // Киевлянин. – 1914. – 4 июля.
7 черв. 1914 р. розпочався збір пожертвувань на спорудження пам'ятника.

Бобринський О.О.

Bobrinski O.O.

249. **Галайба В.** Не за графський титул, а за громадську активність: [Про спорудження монумента графу О.О. Бобринському, який існував з 6 лют. 1872 р. до 1919 р., за запровадження залізн. трансп. в Півд.-Зах. краю] // Веч. Київ. – 1997. – 1 берез. – З історії Києва.
250. **Павленко М.** “Пригоди” металового графа Бобринського: [Доля пам'ятника графу Бобринському (1872 р., І.М. Шредер)] // Всесвіт. – 1927. – № 4–5. – С. 16–17: іл.

251. **Пам'ятник** графу Алексею Алексеевичу Бобринському в Києве, откритий 6 февр. 1872 г. // Всемирн. ил. – 1872. – № 173. – С. 268–270.
252. **Позняк П.** На розі бульвару [Тараса Шевченка: Пам'ятник О.О. Бобринському у 1872 р. і пам'ятник М.О. Щорсу – у 1954 р.] // Прапор комунізму. – 1989. – 12 трав.
253. **Селецкий П.Д.** Речь при открытии в г. Києве памятника графу А.А. Бобринскому. – К.: Фриц, 1872. – 12 с.
254. **Сургай О.** Пам'ятник видатному підприємцеві та меценатові: [Пам'ятник Олексію Олексійовичу Бобринському] // Арсеналець. – 1994. – 27 трав.: іл. – Мандруючи рідн. містом.

Липківський В.

Lipkivski V.

255. **Матійчук М.** Розроблено проект пам'ятника митрополитові [Василію Липківському] // Веч. Київ. – 1997. – 9 груд.

Льотчик П.М. Нестеров

Nesterov P.M.

256. **Кузнецова Т.** Первому асу отчизны: [Пам'ятник летчику-новатору П.Н. Нестерову в Киев. авиац. произв. об-нии] // Правда Украины. – 1989. – 3 мая.
257. **Напис** на камені: [Реставрація пам'ятника льотчику Нестерову] // Веч. Київ. – 1958. – 3 лют.
258. **Шуневич В.** Фігура вищого пілотажу: [Про встановлення у Києві пам'ятника П.М. Нестерову] // Прапор комунізму. – 1988. – 21 квіт.

Столипін П.А.

Stolypin P.A.

259. **К открытию** памятника Столыпину в Києве // Киевлянин. – 1913. – 7 нояб.
260. **К постановке** памятника П.А. Столыпину // Киевлянин. – 1911. – 16 окт.
261. **К сооружению** памятника П.А. Столыпину в Києве // Киевлянин. – 1913. – 14 янв.; 19 янв.
262. **Конкурс** на памятник П.А. Столыпину // Киевлянин. – 1911. – 3 нояб.
263. **Крапива П.** Памятник, которого больше нет: [Из истории памятника рус. гос. деятелю П.А. Столыпину] // Правда Украины. – 1991. – 24 окт.
264. **Памятник** статс-секретарю П.А. Столыпину в Києве // Киевлянин. – 1913. – 29 авг.

265. **Подписка** на памятник П.А. Столыпину. Памятник П.А. Столыпину // Киевлянин. – 1911. – 7 сент.
266. **Сургай О.** Пам'ятник автору аграрної реформи: [Пам'ятник Столипіну в Києві] // Арсеналець. – 1994. – 15 квіт.: іл. – Забуті сторінки історії.

5. Пам'ятники, споруджені за роки радянської влади (1917–1991 рр.).

Monuments erected during the years of soviet power (1917–1991)

5.1. Загальні праці

General works

267. **Борцам** за Советскую власть: [О новых памятниках в Киеве] // Стр-во и архитектура. – 1970. – № 7. – С. 40; с. 3 (обл.).
268. **Варварецький Ю.** Співзвучно новій ері: [Про пам'ятники, спорудж. в Києві за роки Рад. влади] // Пам'ятники України. – 1978. – № 2. – С. 18–22.
269. **Ємченко О.** Історія у бронзі і граніті: Іст.-революц. пам'ятники // Молодь України. – 1977. – 28 черв.
270. **Крячек М.** Перші радянські пам'ятники в Києві // Арх. України. – 1967. – № 1. – С. 72–76.
271. **Лемещук Н.М.** Революционная, боевая и трудовая слава города-героя Киева в памятниках. – К.: О-во «Знание» УССР, 1981. – 24 с.
272. **Лемещук М.М.** Революційна, бойова і трудова слава міста-героя Києва у пам'ятниках // II Республік. наук. конф. з іст. краєзнавства, 19–21 жовт. 1982 р., м. Вінниця. – К., 1982. – С. 242–243.
273. **Миронова Н.** У бронзі й граніті: [Пам'ятник робітникам Києва] // Прапор комунізму. – 1982. – 29 лип.
274. **Місто-герой** Київ: Пам'ятники революції та ВВВ. – К.: Мистецтво, 1978. – 16 лист.
275. **Седанов О.П.** [Пам'ятники, обеліски, меморіальні дошки, плити і знаки на вулицях і площах м. Києва]. [70-і роки XX ст.] // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 296, 2014 од. зб. (40-і рр. XX ст. – 1985 р.).

Пам'ятники Жовтневій соціалістичній революції

Monuments to October revolution

276. **К.Я.** Пам'ятник жертвам боротьби за Жовтневу революцію // Глобус. – 1934. – № 8–9. – С. 17: іл.
277. **На честь** Великого Жовтня: Відкриття монумента в столиці Рад. України // Пам'ятники України. – 1977. – № 4. – С. 4.

265. **Подписка** на памятник П.А. Столыпину. Памятник П.А. Столыпину // Киевлянин. – 1911. – 7 сент.
266. **Сургай О.** Пам'ятник автору аграрної реформи: [Пам'ятник Столипіну в Києві] // Арсеналець. – 1994. – 15 квіт.: іл. – Забуті сторінки історії.

5. Пам'ятники, споруджені за роки радянської влади (1917–1991 рр.).

Monuments erected during the years of soviet power (1917–1991)

5.1. Загальні праці

General works

267. **Борцам** за Советскую власть: [О новых памятниках в Киеве] // Стр-во и архитектура. – 1970. – № 7. – С. 40; с. 3 (обл.).
268. **Варварецький Ю.** Співзвучно новій ері: [Про пам'ятники, спорудж. в Києві за роки Рад. влади] // Пам'ятники України. – 1978. – № 2. – С. 18–22.
269. **Ємченко О.** Історія у бронзі і граніті: Іст.-революц. пам'ятники // Молодь України. – 1977. – 28 черв.
270. **Крячек М.** Перші радянські пам'ятники в Києві // Арх. України. – 1967. – № 1. – С. 72–76.
271. **Лемещук Н.М.** Революционная, боевая и трудовая слава города-героя Киева в памятниках. – К.: О-во «Знание» УССР, 1981. – 24 с.
272. **Лемещук М.М.** Революційна, бойова і трудова слава міста-героя Києва у пам'ятниках // II Республік. наук. конф. з іст. краєзнавства, 19–21 жовт. 1982 р., м. Вінниця. – К., 1982. – С. 242–243.
273. **Миронова Н.** У бронзі й граніті: [Пам'ятник робітникам Києва] // Прапор комунізму. – 1982. – 29 лип.
274. **Місто-герой** Київ: Пам'ятники революції та ВВВ. – К.: Мистецтво, 1978. – 16 лист.
275. **Седанов О.П.** [Пам'ятники, обеліски, меморіальні дошки, плити і знаки на вулицях і площах м. Києва]. [70-і роки ХХ ст.] // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 296, 2014 од. зб. (40-і рр. ХХ ст. – 1985 р.).

Пам'ятники Жовтневій соціалістичній революції

Monuments to October revolution

276. **К.Я.** Пам'ятник жертвам боротьби за Жовтневу революцію // Глобус. – 1934. – № 8–9. – С. 17: іл.
277. **На честь** Великого Жовтня: Відкриття монумента в столиці Рад. України // Пам'ятники України. – 1977. – № 4. – С. 4.

- 278. Народження** монумента: [Створення монумента Великої Жовт. соціаліст. революції в Києві: До 100-річчя від дня народж. В.І. Леніна] // Мистецтво. – 1969. – № 4. – С. 6.
- 279. Новый** монумент на площаді ім. Октябрьської революції в Києве // Искусство. – 1978. – № 4. – С. 4–5.

Наш паровоз вперед лети
Our locomotive fly forth

- 280. На вічній** стоянці: [Паровоз на постаменті] // Прапор комунізму. – 1982. – 27 трав.
- 281. Наш паровоз вперед лети:** [Пам'ятник в Києві] // Робітн. газ. – 1982. – 27 трав.
- 282. Петренко В.** Паровоз на пьедесталі // Правда України. – 1982. – 18 мая.
- 283. Скоробогатько С.** Наш паровоз вперед лети: [Пам'ятник у Заліз. р-ні] // Сіл. вісті. – 1982. – 28 квіт.

Монітор “Железняков”
Monitor” Zheleznjakov”

- 284. З ім'ям** легендарного Железняка: [Пам'ятник монітор “Железняков”] // Сіл. вісті. – 1985. – 16 черв.
- 285. Монітор** “Железняков” встановлено як пам'ятник на Рибальському півострові // Веч. Київ. – 1986. – 14 листоп.
- 286. Таранченко М.** Слава “Железнякова”: Ваші захоплення // Сіл. вісті. – 1981. – 17 лип.

Пам'ятники арсенальцям
Monuments to Arsenal figures

- 287. Коростельова І.** Символ революції: Святиня: [Гармата на постаменті біля “Арсеналу”] // Рад. Україна. – 1980. – 27 верес.
- 288. Максимов М.** Арсенальська святиня: [Створення мемор. комплексу героїв-арсенальців] // Веч. Київ. – 1985. – 14 жовт.
- 289. На честь** подвигу арсенальців // Рад. Україна. – 1983. – 30 січ.
- 290. Пам'ятник** арсенальцям // Рад. Україна. – 1981. – 23 верес.
- 291. Пам'ятники** арсенальцям у Києві: Фоторозповідь про пам'ятники героям-арсенальцям у Києві / Фотогр. Б.О. Мінделя, В.В. Соловського. – К.: Мистецтво, 1974. – [23] с.: іл.
- 292. Учасникам** Січневого збройного повстання // Пам'ятники України. – 1982. – № 4. – С. 33.

Пам'ятники комсомолу
Monuments to Komsomol

293. **Зотіков О.** Живе корчагінська традиція: [Пам'ятник “Комсомольцям 20-х років”] // Рад. Україна. – 1981. – 15 квіт.
294. **Мельник В.** На честь великих подвигів // Молодь України. – 1969. – 2 лип.

Пам'ятник на честь воз'єднання всіх українських земель в Радянській Україні

Monument in honour of reunion of all the Ukrainian lands in Soviet country

295. **Бакланов Н.** Монумент братству: Архитектурные премьеры: [Архипам'ятник воссоединения западноукр. земель с Совет. Украиной] // Правда Украины. – 1980. – 19 сент
296. **Дряхлов Ю.** Зімкнуті руки: [Про пропозицію поставити в Києві пам'ятник на честь воз'єднання всіх укр. земель в Рад. державі] // Веч. Київ. – 1988. – 9 квіт.

Биківня (Пам'ятник жертвам репресій) [Відкрито 30 квіт. 1995 р.]

Bykivnja (Memorial to repression victims)

297. **В інтересах** реабілітованих: [Конкурс на проект пам'ятника в Києві жертвам репресій: Про заходи щодо виявлення можливих поховань жертв репресій на кладовищах міста] // Веч. Київ. – 1989. – 21 квіт.
298. **Вечерський В.** Меморіал жертвам комунофашистів у Биківнянському лісі потребує іст.-меморіального завершення // Веч. Київ. – 1997. – 18 берез. – Голгофа України.
299. **Дмитрієва Н.** Пам'ятник жертвам сталинських репресій [у поселка Быковня] // Правда Украины. – 1989. – 6 июня
300. **Скорик Л.** Знайти символ: [Про вист.-конкурс робіт на кращий проект пам'ятника жертвам репресій, Київ] // Образотворче мистецтво. – 1990. – № 3. – С. 7–9.

Воїнам-інтернаціоналістам

To Internationalists warriors

301. **Фещенко О.** Меморіалу бути: [Воїнам-інтернаціоналістам] // Прапор комунізму. – 1989. 3 трав.
302. **Фещенко О.** “Милосердя і співчуття”: [Про спорудження пам'ятника киянам, які загинули при викон. інтернац. обов'язку] // Прапор комунізму. – 1989. – 13 квіт.

Героям Чернобиля
To heroes of Chernobyl

- 303.** **Героям Чернобиля:** [Про спорудження у Києві пам'ятника] // Веч. Київ. – 1989. – 22 квіт.

Стіна Пам'яті
Memory wall

- 304.** **Александрова Т.** Стена: [О киев. монум. скульптуре «Стена Памяти»] // Дружба народов. – 1989. – № 4. – С. 172–187.
- 305.** **Бетон** тяжелее всего ...: [Читател. почта о разрушенной «Стене Памяти» киев. художников А. Рыбачук и В. Мельниченко] // Совет. культура. – 1988. – 27 авг.
- 306.** **Война В.** Бетон тяжелее всего: [Об уничтожении «Парка Памяти» в Киеве, созд. киев. художниками А. Рыбачук и В. Мельниченко] // Совет. культура. – 1988. – 2 февр.
- 307.** **Зноба В., Ассєв Ю.** Ось що під бетоном: [“Стіна Пам'яті” на Байковому кладовищі] // Культура і життя. – 1988. – 4 верес.
- 308.** **Лапоногов С.** Право на ошибку: имеет ли его художник?: [О монум.-декорат. решении подпор. стенки Киев. крематория] // Правда Украины. – 1988. – 18 июня.
- 309.** **Нижник А., Нижник Л.** [Отклик на ст. «Бетон тяжелее всего ...» (Совет. культура, 2 февр.) об уничтожении стены с рельефами в «Парке Памяти» в Киеве] // Совет. культура. – 1988. – 15 марта.
- 310.** **Петрова О.** Не только о стене, но и о нас: [О Мемор.-обрядовом комплексе на Байковой горе в Киеве] // Зеркало недели. – 1999. – 4–10 сент.
- 311.** [**Рыбачук А. и Мельниченко В.** – авторы произведения “Стена Памяти” в Киеве] // Новое время. – 1989. – № 5. – С. 49.
- 312.** **Рыбачук А., Мельниченко В.** [Київ. художники] // Дружба народов. – 1989. – № 4. – облож.
- 313.** **Ройтман Е.** Вокруг «Стены ...»: [Отклик на ст. «Бетон тяжелее всего ...» (Совет. культура, 2 февр.1988 г.). – О восстановлении «Парка Памяти» в Киеве] // Совет. культура. – 1988. – 5 марта.
- 314.** **Фовенко И.** [Отклик на ст. «Бетон тяжелее всего ...» (Совет. культура, 2 февр.) об уничтожении стены с рельефами в «Парке Памяти» в Киеве] // Совет. культура. – 1988. – 15 марта.
- 315.** **Фогель З.** [Отклик на ст. «Бетон тяжелее всего ...» (Совет. культура, 2 февр.) об уничтожении стены с рельефами в «Парке Памяти» в Киеве] // Совет. культура. – 1988. – 15 марта.

Стародавня японська скульптура
Ancient japans sculpture

- 316. Козлова Л.** Коли приїде пагода?: Стародавня монум. япон. скульптура незабаром прикрасить сквер на вул. Кіото: [Кіото – місто-побратим Києва] // Прапор комунізму. – 1981. – 23 лип.

5.2. Державні діячі та полководці. Персоналії
Statesmen generals. Personnas

Держинський Ф.Е.
Dzerzhinsky F.E.

- 317.** [Пам'ятник Ф.Е. Держинському у Києві] / Фото М. Чкана // Прапор комунізму. – 1987. – 20 груд.
- 318. Рицарю** революції: [Пам'ятник Ф.Е. Держинському] // Прапор комунізму. – 1987. – 17 жовт.

Іванов А.В.
Ivanov A.W.

- 319. Лемешук М.** Його долею була революція: Київ давній, сьогочас.: [Пам'ятник-погруддя А.В. Іванова] // Наука і суспільство. – 1980. – № 10. – С. 46.
- 320. Чудновська І.** Робітник, борець, комуніст: Імена славет.: [Скульптура А.В. Іванова] // Веч. Київ. – 1981. – 24 груд.

Коротченко Д.С.
Korotchenko D.S.

- 321. На честь** видатного партійного і держ. діяча: [Мітинг в Києві, присвяч. відкриттю пам'ятника Д.С. Коротченку] // Рад. Україна. – 1974. – 30 листоп.; Культура і життя. – 1974. – 1 груд. – Теж: Правда України. – 1974. – 30 нояб. – Рос.

Косіор С.В.
Kosior S.W.

- 322. Пам'ятник** С.В. Косіору: [До відкриття пам'ятника в 1970 р.] // Пам'ятники України. – 1970. – № 3. – С. 32.

Мануїльський Д.З.

Manuilsky D.Z.

323. **Полум'яному** більшовику-ленінцю: [До відкриття в Києві пам'ятника Д.З. Мануїльському] // Літ. Україна. — 1967. — 3 січ.
324. **Тимченко Ж.** Радянський дипломат: [Пам'ятник Д.З. Мануїльському] // Веч. Київ. — 1983. — 9 лют.

Марті Хозе

Marty Choze

325. **Пам'ятник** Хозе Марті: [На території Ген. консульства Республіки Куба в Києві було відкрито погруддя кубин. революціонера і письменника Хозе Марті] // Рад. Україна. — 1987. — 21 трав.

Петровський Г.І.

Petrovsky G.I.

326. **Пам'ятник** Г.І. Петровському: [До відкриття пам'ятника в 1970 р.] // Пам'ятники України. — 1970. — № 3. — С. 21–32.

Примаков В.М.

Primakov W.M.

327. **Лемещук М.** Життя легенда: [Пам'ятник В.М. Примакову] // Наука і суспільство. — 1981. — № 10. — С. 22–23.
328. **Лемещук М.** Командиру легендарного казачества: [Пам'ятник В.М. Примакову] // Україна. — 1982. — № 9. — С. 22.

Чубарь В.Я.

Chubar W.Ja.

329. **Верстюк В.** Вірний син народу: [Пам'ятник В.Я. Чубарю] // Веч. Київ. — 1980. — 12 листоп. — (Імена славет.).

Щорс М.О.

Shzors M.O.

330. **Божко О., Молодчикова І.** З іменем легендарного начдива: [Пам'ятник М. Щорсу] // Веч. Київ. — 1985. — 26 лют.
331. **Відкриття** пам'ятника М.О. Щорсу в Києві [30 квітня 1954 р.] // Рад. Україна. — 1954. — 1 трав.

332. **Закладка** пам'ятника в Києві легендарному полководцеві громадянської війни М.О. Щорсу // 30 років Рад. України: Матеріали і док. – К., [1949]. – С. 244–245.
333. **Легендарному** полководцеві: [Пам'ятник М. Щорсу] // Робітн. газ. – 1981. – 13 берез.
334. **Озерянич Л.** Історія одного пам'ятника: [Пам'ятник М. Щорсу в Києві, робота скульптора М.Г. Лисенка] // Україна. – 1956. – № 3. – С. 12.
335. **Пам'ятники** Києва: [Пам'ятник М. Щорсу] // Соціаліст. культура. – 1958. – № 14. – С. 7: 1 репр.
336. **Проект** пам'ятника М.О. Щорсу в Києві / Авт. проекту: М.Г. Лисенко, О.В. Власов, О.І. Заваров // Україна. – 1949. – № 3. – С. 33.

5.3. Вшанування пам'яті героїв Великої Вітчизняної війни

Memory of great Patriotic war heroes honouring

5.3.1. Загальні праці

General works

337. **Бабинін Є.** Вічна стоянка тридцятичетвірки: Пам'ятник в Києві Т-34 // Веч. Київ. – 1983. – 3 листоп.
338. **Бровко В.** Золоті слова пам'яті: Незабутнє: [Пам'ятник воїну-визволителю в Києві] // Веч. Київ. – 1980. – 22 серп.
339. **Веремей І.** Екіпаж машини бойової: [Танк Т-34]: Сторінки спогадів // Пам'ятники України. – 1981. – № 4. – С. 28–29.
340. **Героїчним** захисникам Києва // Пам'ятники України. – 1981. – № 4. – С. 33–36.
341. **Городенський А.** Увічнити пам'ять: [Пропозиція про створення монумента-пам'ятника мед. сестрам періоду ВВВ на території колиш. госпіталю в Києві] // Прапор комунізму. – 1988. – 8 квіт.
342. **Дєдов В., Каліка Е.** Київ: Фотоальбом. – К.: Мистецтво, 1981. – 240 с.
Про пам'ятники ВВВ 1941–1945 рр. – С. 140–145.
343. **Дубина І., Погорелов В.** Слава Вітчизни – слава синів: [Пам'ятники полеглим у ВВВ] // Пам'ятники України. – 1980. – № 4. – С. 37–39.
344. **Ємченко О.** Київ: Пам'ять міста-героя: [Альбом] – К.: Мистецтво, 1983. – 48 с.
345. **Київ:** Пам'ять міста-героя: [Фотоальбом] – К.: Мистецтво, 1984. – 48 с.
346. **Лемещук Н.** Памятники боевой славы города-героя Киева // Воен.-ист. журн. – 1982. – № 5. – С. 87–88.
347. **Лемещук М.М.** Пам'ятники Києва, які увічнюють подвиг радянського народу у Великій Вітчизняній війні // Укр. іст. журн. – 1980. – № 5. – С. 21–129.

348. **Лемещук М.** Подвиг патріотів – у бронзі й граніті: До 45-річчя героїч. оборони Києва // Рад. Україна. – 1986. – 11 лип.
349. **Максимов М.** Залучення до подвигу: [Пам’ятник героям-танкістам] // Веч. Київ. – 1983. – 18 жовт.
350. **Мельниченко В.** У парку “Партизанська слава” // Культура і життя. – 1984. – 5 серп.
351. **Монумент танкістам – визволителям Києва** // Рад. Україна. – 1968. – 5 листоп.
352. **Парійський Є.** Подвиг у бронзі і граніті // Прапор комунізму. – 1984. – 18 лип.
353. **Пашко Я.** Ратна слава: [Пам’ятники, пам’ят. знаки на честь воїнів, які полягли в боях за Київ] // Веч. Київ. – 1979. – 24 жовт.
354. **Переїденко О.** “Самостійно вів боротьбу ...” [Пам’ятник-дот № 210 воїнам, які захищали м. Київ] // Веч. Київ. – 1986. – 12 серп.
355. **Проніна Н.** «Наш дім десь близько»: [Пам’ятник на Трухановому острові селищу, яке виникло у ХІХ ст. і знищене нім.-фашист. загарбниками] // Веч. Київ. – 1989. – 2 серп.
356. **Самойлов В.К.** Героїзм, відтворений у пам’ятниках: 40-річчя визволення Києва від фашист. загарбників // Нар. творчість та етнографія. – 1983. – № 6. – С. 3–7.
357. **Суржик Л.** Автомобілістам-воїнам [пам’ятник] // Прапор комунізму. – 1985. – 9 трав.
358. **Терещенко М.** Шана героям: [Монумент захисникам Вітчизни на з-ді “Будшляхмаш”] // Прапор комунізму. – 1980. – 27 серп.

Батьківщина-Мати Fatherland-Mother country

359. **Валько П.** ... І будуть люди на землі: Закладання Кургану Безсмертя // Спорт. газ. – 1967. – 9 трав.
360. **Ємченко О.** Щит і меч Мирослави: [Скульптур. композиція Мемор. комплексу “Укр. держ. музей історії ВВВ 1941–1945 рр.”] // Наука і суспільство. – 1981. – № 8. – С. 10–12.
361. **Ковалинский В.** Подвиг и символ // Рабочее слово. – 1991. – 22 февр.: ил. *Про монумент Батьківщини-матері в Києві.*
362. **На честь міста-героя:** [До обговорення макета монумента на честь міста-героя Києва і місця для пам’ятника] / Авт.: К. Гуслистый, В. Довженок, В. Богусевич, В. Дяденко // Літ. Україна. – 1967. – 19 трав.
363. **Над курганом:** Вогонь подвигу // Веч. Київ. – 1980. – 8 жовт.
364. **Наумов Ю.** Ответственность перед будущим: [Отрицател. отзыв о скульптуре памятника Победы в Киеве] // Совет. культура. – 1986. – 15 июля.

365. **Сварная** конструкция скульптуры “Мать-Родина” в Киеве / К.А. Ющенко, В.И.Новиков, Б.И. Максимович и др. // Автомат. сварка. – 1981. – № 11. – С. 55–57.
366. **Создание** скульптуры “Родина-Мать” / О.И. Шумицкий, И.Н. Лебедич, К.Л. Шварц, О.Я. Поколенко // Стр-во и архитектура. – 1982. – № 1. – С. 14–16.
367. **Шилін О.** “Ця жінка” простоїть мінімум півтора сторіччя: [Про київ. скульптуру Батьківщина-Мати] // Київ. вісн. – 1994. – 10 груд.

Обеліск Вічної Слави Невідомому Солдатові **Eternal Glory obelisk to unknown soldier**

368. **Григорьев К.** Пам’ятник над Дніпром: [Вічної слави воїнам ВВВ в Києві] // Київ. правда. – 1957. – 16 листоп.
369. **Дубняк О.** Тиша: [Про обеліск Вічної Слави Невідомому Солдатові] // Наука і суспільство. – 1970. – № 5. – С. 34–35.
370. **Мелецкий А.М.** К открытию памятника-монумента Вечной Славы воинам Великой Отечественной войны в Киеве // Сб. сообщ. [Киевпроекта]. – 1958. – № 1–2. – С. 3–7; ил.
371. **Пам’ятник** Вічної Слави воїнам Великої Вітчизняної війни [в Києві] // Буд-во і архіт. – 1956. – № 3. – С. 14.
372. **Пам’ять** про них житиме у віках: Відкриття в Києві пам’ятника Вічної Слави воїнам Рад. Армії [героям ВВВ] // Рад. культура. – 1957. – 7 листоп.
373. **Шикан В.** Тишина: [У обеліска Вечн. Славы и могилы Неизвест. Солдата] // Правда Украины. – 1965. – 7 нояб.

Обеліск міста-героя **Obelisk of Hero-city**

374. **В честь** города-героя: [Обелиск в честь города-героя Киева] // Комсом. правда. – 1982. – 9 мая.
375. **В честь** защитников и освободителей Киева: Открытие обелиска городу-герою // Правда Украины. – 1982. – 9 мая.
376. **Гончар О.** Захисникам і визволителям: [Обеліск на честь міста-героя Києва] // Культура і життя. – 1984. – 12 лют.
377. **Добровольский Л.А., Бурачек А.В.** Обелиск городу-герою // Стр-во и архитектура. – 1984. – № 5. – С. 12.
378. **Лінивий В.** Обеліск нашому місту: До 1500-річчя Києва // Прапор комунізму. – 1980. – 24 квіт.
379. **На честь** захисників і визволителів Києва: Відкриття обеліска місту-герою // Рад. Україна. – 1982. – 9 трав.; Пам’ятники України. – 1982. – № 3. – С. 10–14.

380. **Никипелов В.** Звезда над площадью: [Обелиск на площади Победы] // Правда Украины. – 1982. – 29 апр.
381. **Панасенко Т.** На честь міста-героя: Що буде на цьому місці?: [Обеліск на площі Перемоги] // Прапор комунізму. – 1981. – 20 верес.
382. **Символ** стійкості і ратної доблесті: Відкриття обеліска місту-герою // Веч. Київ. – 1982. – 10 трав.
383. **Терещенко М.** Обеліск на площі Перемоги // Прапор комунізму. – 1982. – 10 січ. – (До 1500-річчя Києва).

Голосіївський меморіал **Golosiewo memorial**

384. **Лемещук М.** Пам'ять Голосіївського лісу: [Про Голосіїв. меморіал] // Наука і суспільство. – 1980. – № 8. – С. 46.
385. **Орункаєв С.** Дорога безсмертя: Герої Голосіїв. висот: [Мемор. комплекс захисникам Києва в Голосієві] // Веч. Київ. – 1981. – 9 трав.
386. **Черненко М.** Єднання поколінь : [Мемор. комплекс Голосіївські висоти] // Веч. Київ. – 1981. – 23 черв.

Дніпровська військова флотилія **Dnipro military flotilla**

387. **Грищенко А.** Легендарним дніпровцям: [Відкриття пам'ятника на честь Дніпров. військ. флотилії] // Веч. Київ. – 1979. – 7 листоп.
388. **Журавель О.** Монументальність образу: На здобуття Держ. премії Укр. РСР ім. Т.Г. Шевченка // Культура і життя. – 1980. – 25 груд.
- Героїчна Дніпровська військова флотилія.*
389. **Лемещук М.** Герої Дніпра: [Вшанування пам'яті подвигів рад. моряків Дніпров.-Пін. флотилії у Києві] // Наука і суспільство. – 1980. – № 5. – С. 8–9.
390. [Пам'ятник морякам Дніпровської військової флотилії відкрито біля річкового вокзалу в 1979 р.] // Веч. Київ. – 1987. – 15 верес.
391. **Шлейов В.** Увічнений подвиг моряків: На здобуття Держ. премії УРСР ім. Т.Г. Шевченка // Прапор комунізму. – 1981. – 8 лют.

Дарницький концентраційний табір (Пам'ятник жертвам фашист. окупації) **Darniza concentration camp: (Monument to the Victims of fascist occupation)**

392. **Терещенко М.** Пам'ять – вічна: [В Дарниц. лісі відкрито меморіал на честь рад. воїнів, партизанів, підпільників і мирн. жителів, закатов. фашистами в 1941–1943 рр.] // Прапор комунізму. – 1988. – 7 трав.

Пам'ятники викладачам і студентам

Monuments of the teachers and students

393. **Варварецький Ю.** Тому земля така пречиста і зелена: [Скульптура в Ботан. саду ім. акад. О.В. Фоміна, присвяч. пам'яті студентів і викл. ун-ту, що загинули в 1941 р. при обороні Києва] // Прапор комунізму. – 1986. – 15 жовт.
394. **Обрамальський В.** Рядок на мармурі: [Меморіал викл. і студентам Укр. с.-г. акад.] // Сіл. вісті. – 1983. – 19 листоп.
395. **Самойленко Л.** Живий зв'язок часів: [Про пам'ятник, спорудж. на честь студентів і викл. Київ. політех. ін-ту] // Веч. Київ. – 1979. – 17 серп.

Пояс бойової слави

Zone of Battle glory

396. **Кирсєв Г.** Ніхто не забутий ...: [Створення “Поясу бойової слави” на лінії оборони міста-героя Києва в лип.-верес. 1941 р.] // Веч. Київ. – 1987. – 4 жовт.
397. **Малаков Д.** На честь захисників міста: [Буд-во пояса Слави Києва] // Культура і життя. – 1980. – 25 груд. – (1500 Київ).
398. **Подобед Е.** Пусть будут вечны их имена: [Дискус.: быть или не быть Поясу Славы вокруг Киева] // Правда Украины. – 1989. – 30 марта.
399. **Фросевич Л.** Забов'язує пам'ять: [Відгуки читачів на ст. “Пояс бойової слави” 18.09.87 р.] // Веч. Київ. – 1987. – 7 груд.
400. **Фросевич Л.** У граніті, бронзі і в серцях: [Про створення меморіалу на лінії оборони Києва 1941 р.] // Веч. Київ. – 1988. – 17 трав.

Бабин Яр

Babiy ravine

401. **Некрасов В.** «Я просто хочу прийти і покласти квіти на братську могилу ...»: [Про пам'ятник у Бабиному Яру] // Архіт. України. – 1992. – № 1. – С. 6–15.
402. **Пам'ятник жертвам Баб'єго Яра** // Правда Украины. – 1945. – 31 марта.
403. **Пам'ять** про полеглих – у серцях живих: Відкриття монумента на Сирецькому масиві м. Києва [в пам'ять про рад. громадян і військовополон. Рад. Армії, що загинули від рук нім.-фашист. окупантів у 1941–1943 рр.: За матеріалами РАТАУ] // Рад. Україна. – 1976. – 3 лип.; Культура і життя. – 1976. – 4 лип.; Київ. правда. – 1976. – 3 лип. – Теж. – Правда Украины. – 1976. – 3 июля. – Рос.
404. **Педан Ю.** Не забудьте пом'янути ...: [Про пам'ятник страдникам Бабиного Яру] // Архіт. України. – 1992. – № 1. – С. 19–21.

405. **Платонов В.** Бабий яр: трагедия о трагедии: [История мемориала] // Зеркало недели. – 1997. – 27 сент.
406. **Рибіна О.** Меморіальний комплекс у Києві: [Про проект пам'ятника “Бабин Яр”] // Молодь України. – 1975. – 15 січ.

Футболістам-динамівцям
Monument to Dynamo footballers

407. **Масвський В.** Незламним футболістам: Спорт // Київ. правда. – 1981. – 9 трав.
408. **Остапченко Ф.** Нескорені: [Про увічнення пам'яті київ. футболістів-динамівців, які загинули в роки ВВВ // Спорт. газ. – 1970. – 28 лют.

Чехословацькі воїни
Czechoslovakia warriors

409. **Братам** по зброї: Відкриття в Києві обеліска чехословац. воїнам // Рад. Україна. – 1968. – 5 листоп. – Те саме. – Правда України. – 1968. – 5 нояб. – Рос. – (До 25-річчя з дня визволення Києва від нім.-фашист. загарбників).

5.3.2. Герої Великої Вітчизняної війни. Персоналії
Heroes of Great Patriotic war. Personae

Боровиченко Марія
Borovichenko M.

410. **Борисенко А.** Дочка Дніпра: [Шанування пам'яті комсомолки, учасниці ВВВ М. Боровиченко в шк. № 122 м. Києва] // Старт. – 1968. – № 10. – С. 6–7.
411. **Чередниченко В.** Мужність комсомолки: [Марії Боровиченко відкрито пам'ятник] // Веч. Київ. – 1979. – 12 січ.

Ватутін М.Ф.
Vatutin M.F.

412. **Бялер Й.Я.** Пам'ятник генералу армії М.Ф. Ватутіну в Києві // Вісн. Акад. архіт. УРСР. – 1948. – № 1. – С. 38–40.
413. **Відкриття** в Києві пам'ятника генералові армії М.Ф. Ватутіну // Рад. Україна. – 1948. – 27 січ.

414. Проект пам'ятника М.Ф. Ватутіну в Києві // Рад. Україна. – 1945. – 11 квіт.

Прийнято проект московського скульптора С.В. Вучетіча.

415. Увічнений в граніті: Спомин: [Пам'ятник М.Ф. Ватутіну] // Веч. Київ. – 1981. – 24 груд.

416. Хрущов М.С. Промова М.С. Хрущова [на урочистому відкритті пам'ятника генералові Ватутіну] // Рад. Україна. – 1948. – 27 січ.

Калараш Д.Л.

Kalarash D.L.

417. Лазаренко Д. Герой народився на Дніпрі: [Ім'я киянина Д.Л. Калараша, Героя Рад. Союзу – в Моск. меморіалі на честь Перемоги] // Веч. Київ. – 1985. – 5 листоп.

Кирпанос М.

Kyrypanos M.

418. Сигалов А. Подвиг патріотів: Незабутнє: [Пам'ятник М. Кирпаносу] // Веч. Київ. – 1981. – 10 лип.

6. Незалежність України (монумент) (1996–2000 рр.)

Independence of Ukraine (monument) (1996–2000 years)

419. Балабко О. Він має здолати віки: [Про підсумки конкурсу на кращий проект монумента Незалежності України в Києві] // Столиця. – 2000. – 19 жовт.

420. Глібіщук Я. Незалежність очима митців: [Щодо конкурсу на створення монумента Незалежності України: Висловлювання] // Час / Time. – 1997. – 21–27 серп. – Авт.: М. Жариков, Ю. Багаліка, Р. Кухаренко.

421. Зноба В. Погляд у ХХІ століття: [Про вист.-конкурс проектів на краще вирішення монумента Незалежності України, Київ] // Культура і життя. – 1996. – 11 верес.

422. Зубков А. Вільна, окрилена, юна ...: Триває конкурс проектів монумента Незалежності України, який має постати на центр. площі столиці – майдані Незалежності // Молодь України. – 1997. – 28 серп.

423. Канаш В. Добре не забудьте старе: [Про конкурс проектів монумента на честь Незалежності України] // День. – 2000. – 30 серп.

424. Кинько Т. «На золотом крыльце сидели ...»: [О конкурсе на лучший проект монумента в честь Независимости] // Зеркало недели. – 1998. – 28 авг.

414. Проект пам'ятника М.Ф. Ватутіну в Києві // Рад. Україна. – 1945. – 11 квіт.

Прийнято проект московського скульптора С.В. Вучетіча.

415. Увічнений в граніті: Спомин: [Пам'ятник М.Ф. Ватутіну] // Веч. Київ. – 1981. – 24 груд.

416. Хрущов М.С. Промова М.С. Хрущова [на урочистому відкритті пам'ятника генералові Ватутіну] // Рад. Україна. – 1948. – 27 січ.

Калараш Д.Л.

Kalarash D.L.

417. Лазаренко Д. Герой народився на Дніпрі: [Ім'я киянина Д.Л. Калараша, Героя Рад. Союзу – в Моск. меморіалі на честь Перемоги] // Веч. Київ. – 1985. – 5 листоп.

Кирпанос М.

Kyrynos M.

418. Сигалов А. Подвиг патріотів: Незабутнє: [Пам'ятник М. Кирпаносу] // Веч. Київ. – 1981. – 10 лип.

6. Незалежність України (монумент) (1996–2000 рр.)

Independence of Ukraine (monument) (1996–2000 years)

419. Балабко О. Він має здолати віки: [Про підсумки конкурсу на кращий проект монумента Незалежності України в Києві] // Столиця. – 2000. – 19 жовт.

420. Глібіщук Я. Незалежність очима митців: [Щодо конкурсу на створення монумента Незалежності України: Висловлювання] // Час / Time. – 1997. – 21–27 серп. – Авт.: М. Жариков, Ю. Багаліка, Р. Кухаренко.

421. Зноба В. Погляд у ХХІ століття: [Про вист.-конкурс проектів на краще вирішення монумента Незалежності України, Київ] // Культура і життя. – 1996. – 11 верес.

422. Зубков А. Вільна, окрилена, юна ...: Триває конкурс проектів монумента Незалежності України, який має постати на центр. площі столиці – майдані Незалежності // Молодь України. – 1997. – 28 серп.

423. Канаш В. Добре не забуте старе: [Про конкурс проектів монумента на честь Незалежності України] // День. – 2000. – 30 серп.

424. Кинько Т. «На золотом крыльце сидели ...»: [О конкурсе на лучший проект монумента в честь Независимости] // Зеркало недели. – 1998. – 28 авг.

425. **Куш А.В.** Не на роки, а на віки постане в Києві Монумент Незалежності: [Бесіда з худож. А.В. Кушем / Записав А. Михайленко] // Вісті. – 2000. – 24 серп.
426. **Ми** – пам'ятник собі ...:[Матеріали дискус. “круглого столу” в ред. газ. “День” з приводу офіц. конкурсу проектів Монумента Незалежності в Києві: 3 публ. висловлювань / Записали Л. Івшина та ін.] // День. – 2000. – 11 листоп.
427. **Михайленко А.** Чи можна двічі увійти в ту саму річку?: Неупередж. думки щодо проекту майбут. монумента Незалежності // Літ. Україна. – 1997. – 20 листоп.
428. **Національним** героям України – пантеон // Веч. Київ. – 1997. – 12 верес.
429. **Підгора В.** У руслі світової традиції: [Про створення проекту Монумента Незалежності] // Культура і життя. – 2000. – 18 листоп.
430. **Про спорудження** Монумента Незалежності України: Указ Президента України // Голос України. – 1996. – 19 берез.; Уряд. кур'єр. – 1996. – 19 берез.
431. **Рой Ю.** Кулеметна тачанка як символ нашої незалежності?: [Враження від вист.-конкурсу проектів темат. монумента] // Столиця. – 2000. – 26 верес.
432. **Том П.** Четвертий і останній?: [Про ескіз. проекти Монумента Незалежності України] // Культура і життя. – 1998. – 26 серп.
433. **Цибенко О.** Обираємо собі пам'ятник: [Спорудження Монумента Незалежності України] // Веч. Київ. – 1997. – 19 лют.
434. **Щербина В.** Змагаються пам'ятники: [Проект спорудження пантеону укр. слави на майдані Незалежності з монументом Свободи] // Веч. Київ. – 1997. – 14 серп.
435. **Щеткина Е.** Тест на незалежність: [Вопр. сооружения Монумента Независимости в Киеве] // Зеркало недели. – 2000. – 11–17 нояб.

7. Видатні вчені. Персоналії

Outstanding scientists. Personas

Антонов О.К.

Anthonov O.K.

436. **Грицик С.** Пам'ятник авіаконструктору [О.К. Антонову – на території ОКБ у Києві] // Прапор комунізму. – 1986. – 12 верес.
437. **Кузнецова Т.** Памятник О.К. Антонову: На территории конструктор. бюро в Киеве // Правда Украины. – 1986. – 13 сент.

425. **Куш А.В.** Не на роки, а на віки постане в Києві Монумент Незалежності: [Бесіда з худож. А.В. Кушем / Записав А. Михайленко] // Вісті. – 2000. – 24 серп.
426. **Ми** – пам'ятник собі ...:[Матеріали дискус. “круглого столу” в ред. газ. “День” з приводу офіц. конкурсу проектів Монумента Незалежності в Києві: 3 публ. висловлювань / Записали Л. Івшина та ін.] // День. – 2000. – 11 листоп.
427. **Михайленко А.** Чи можна двічі увійти в ту саму річку?: Неупередж. думки щодо проекту майбут. монумента Незалежності // Літ. Україна. – 1997. – 20 листоп.
428. **Національним** героям України – пантеон // Веч. Київ. – 1997. – 12 верес.
429. **Підгора В.** У руслі світової традиції: [Про створення проекту Монумента Незалежності] // Культура і життя. – 2000. – 18 листоп.
430. **Про спорудження** Монумента Незалежності України: Указ Президента України // Голос України. – 1996. – 19 берез.; Уряд. кур'єр. – 1996. – 19 берез.
431. **Рой Ю.** Кулеметна тачанка як символ нашої незалежності?: [Враження від вист.-конкурсу проектів темат. монумента] // Столиця. – 2000. – 26 верес.
432. **Том П.** Четвертий і останній?: [Про ескіз. проекти Монумента Незалежності України] // Культура і життя. – 1998. – 26 серп.
433. **Цибенко О.** Обираємо собі пам'ятник: [Спорудження Монумента Незалежності України] // Веч. Київ. – 1997. – 19 лют.
434. **Щербина В.** Змагаються пам'ятники: [Проект спорудження пантеону укр. слави на майдані Незалежності з монументом Свободи] // Веч. Київ. – 1997. – 14 серп.
435. **Щеткина Е.** Тест на незалежність: [Вопр. сооружения Монумента Независимости в Киеве] // Зеркало недели. – 2000. – 11–17 нояб.

7. Видатні вчені. Персоналії

Outstanding scientists. Personas

Антонов О.К.

Anthonov O.K.

436. **Грицик С.** Пам'ятник авіаконструктору [О.К. Антонову – на території ОКБ у Києві] // Прапор комунізму. – 1986. – 12 верес.
437. **Кузнецова Т.** Памятник О.К. Антонову: На территории конструктор. бюро в Киеве // Правда Украины. – 1986. – 13 сент.

Вернадський В.І.

Wernadsky W.i.

438. **В.І. Вернадському:** [Скульптура] // Пам'ятники України. – 1982. – № 4. – С. 61.
439. **Видатному** вченому: [Пам'ятник В.І. Вернадському] // Прапор комунізму. – 1981. – 26 груд.

Грушевський М.С.

Grushevsky M.S.

440. **Біляшевський М.** Роздуми про малу скульптуру великої людини [М. Грушевського] // Веч. Київ. – 1997. – 16 серп.
441. **Ганжа Л.** Мудрец во главе государства: Сегодня в Киеве открывается памятник Михаилу Грушевскому // День. – 1998. – 1 дек.
442. **Гриб О.** Справедливість відновити!: [Про пам'ятник М. Грушевському] // Веч. Київ. – 1997. – 19 серп.
443. **Кілессо С.** Надгробок М. Грушевського в Києві // Архіт. України. – 1992. – № 1. – С. 22–23.
444. **Кілессо С.** Надгробок Михайлові Грушевському у Києві // Укр. історик (Нью-Йорк). – 1996. – XXXIII, ч. 1–4 (128–131). – С. 322–324.
445. **Макогон І.** Про створення пам'ятника на могилі М.С. Грушевського // Укр. історик (Нью-Йорк). – 1991. – 1992. – № 3–4. – С. 362–369.
446. **Макогон І.** У граніті: [Пам'ятник М.С. Грушевському на Байковому кладовищі у Києві] // Голос України. – 1991. – 22 листоп.
447. **Плющ В.** Україна увічнеє в бронзі свого славного сина: [Про відкриття в Києві пам'ятника держ. і громад. діячеві М. Грушевському] // Літ. Україна. – 1998. – 10 груд.
448. **Про спорудження** в Києві пам'ятника М.С. Грушевському: Розпорядження голови Міськради О. Омельченка № 322 від 19.03.97 // Хрещатик. – 1997. – 22 берез.
449. **Цівірко М.** Хто сказав, що пам'ятники не садять?: [Про дискусію навколо пам'ятника М. Грушевському] // Веч. Київ. – 1997. – 24 лип.
450. **Череватенко Л.** А Грушевський чекає: [Про пам'ятник у Києві] // Веч. Київ. – 1998. – 14 черв.
451. **Шеремет А.** В Києве должен появиться памятник Грушевскому: Каким он будет? // Киев. ведомости. – 1996. – 16 мая.

Кірпічов В.
Kirpichov W.

452. **З першим** ректором у друге сторіччя: [Про відкриття пам'ятника Віктору Кірпічову на території КПІ] // День. – 1998. – 1 верес.

Патон Б.Є.
Paton B. Je.

453. **Борису** Євгеновичу Патону: [На вул. Леніна (Б. Хмельницького) 1 грудня 1982 р. відкрито бронз. бюст акад. Б.Є. Патона] // Пам'ятники України. – 1983. – № 2. – С. 63–64.
454. **Визначному** вченому і організатору науки: Відкриття у Києві бронз. бюста акад. Б.Є. Патона // Вісн. АН УРСР. – 1983. – № 1. – С. 98.

Патон Є.О.
Paton Je. O.

455. **Визначному** вченому і організатору науки.: [Пам'ятник Є.О. Патону] // Рад. Україна. – 1982. – 27 груд.

Тимошенко С.П.
Tymoshenko S.P.

456. **Вдовенко Н.** Відкрито пам'ятник С.П. Тимошенку // Київ. політехнік. – 1998. – 28 трав.

8. Митці. Персоналії **Art figures. Personas**

Касіян В.
Kasian W.

457. **Богдан В.** Вшанування пам'яті митця: [Пам'ятник Василю Касіяну на Байковому кладовищі] // Вісті з України. – 1980. – № 26, лип.

Параджанов С.Й.
Paradjanov S.J.

458. **Коренькова В.** Он памятник себе воздвиг ...: [О торжеств. открытии памятника великому кинорежиссеру С. Параджанову на Нац. студии им. А. Довженко] // Зеркало недели. – 1997. – 26 июля – 1 авг.

Кірпічов В.
Kirpichov W.

452. **З першим** ректором у друге сторіччя: [Про відкриття пам'ятника Віктору Кірпічову на території КПІ] // День. – 1998. – 1 верес.

Патон Б.Є.
Paton B.Є.

453. **Борису** Євгеновичу Патону: [На вул. Леніна (Б. Хмельницького) 1 грудня 1982 р. відкрито бронз. бюст акад. Б.Є. Патона] // Пам'ятники України. – 1983. – № 2. – С. 63–64.
454. **Визначному** вченому і організатору науки: Відкриття у Києві бронз. бюста акад. Б.Є. Патона // Вісн. АН УРСР. – 1983. – № 1. – С. 98.

Патон Є.О.
Paton Ye.O.

455. **Визначному** вченому і організатору науки.: [Пам'ятник Є.О. Патону] // Рад. Україна. – 1982. – 27 груд.

Тимошенко С.П.
Tymoshenko S.P.

456. **Вдовенко Н.** Відкрито пам'ятник С.П. Тимошенку // Київ. політехнік. – 1998. – 28 трав.

8. Митці. Персоналії **Art figures. Personas**

Касіян В.
Kasian W.

457. **Богдан В.** Вшанування пам'яті митця: [Пам'ятник Василю Касіяну на Байковому кладовищі] // Вісті з України. – 1980. – № 26, лип.

Параджанов С.Й.
Paradjanov S.J.

458. **Коренькова В.** Он памятник себе воздвиг ...: [О торжеств. открытии памятника великому кинорежиссеру С. Параджанову на Нац. студии им. А. Довженко] // Зеркало недели. – 1997. – 26 июля – 1 авг.

459. **Підгора В.** Новий пам'ятник у столиці: [С. Параджанову] // Культура і життя. – 1997. – 23 лип.

Репін І.Ю.

Repin I.Ju.

460. **Великому** російському художнику: [Пам'ятник І.Ю. Репіну] // Веч. Київ. – 1984. – 30 квіт.
461. **Марченко Л.** Великому художникові: [Пам'ятник І.Ю. Репіну] // Прапор комунізму. – 1984. – 30 квіт.

Яковченко М.Ф.

Jakovchenko M.F.

462. **Захаревич М.** День безсмертя: [Про відкриття пам'ятника нар. артисту України, актору театру і кіно М.Ф. Яковченку до 100-річчя від дня народж.] // Уряд. кур'єр. – 2000. – 3 черв.

9. Композитори. Персоналії

Composers. Personae

Ведель А.

Wedel A.

463. **Гатненко А.** Досі не встановлено пам'ятник Артемію Веделю: Кризь роки // Хрещатик. – 2000. – 16 берез.
464. **Череватенко Л.** Ведель лишним не будет: [О создании укр. скульптором М. Грицюком произведения «Композитор Артемий Ведель»] // Зеркало недели. – 1997. – 4–17 янв.

Глінка М.І.

Glynka M.I.

465. **Лемещук М.** Земля його серця: [Про пам'ятник М.І. Глінці] // Україна. – 1982. – № 6. – С. 3.
466. **Рибаків М.** На землі, яку любив: [Пам'ятник М.І. Глінці] // Молода гвардія. – 1982. – 3 лют.
467. **“Обітована земля мого серця”:** [Пам'ятник М.І. Глінці] // Пам'ятники України. – 1982. – № 4. – С. 50–51.

459. **Підгора В.** Новий пам'ятник у столиці: [С. Параджанову] // Культура і життя. – 1997. – 23 лип.

Репін І.Ю.

Repin I.Ju.

460. **Великому** російському художнику: [Пам'ятник І.Ю. Репіну] // Веч. Київ. – 1984. – 30 квіт.
461. **Марченко Л.** Великому художникові: [Пам'ятник І.Ю. Репіну] // Прапор комунізму. – 1984. – 30 квіт.

Яковченко М.Ф.

Jakovchenko M.F.

462. **Захаревич М.** День безсмертя: [Про відкриття пам'ятника нар. артисту України, актору театру і кіно М.Ф. Яковченку до 100-річчя від дня народж.] // Уряд. кур'єр. – 2000. – 3 черв.

9. Композитори. Персоналії

Composers. Personas

Ведель А.

Wedel A.

463. **Гатненко А.** Досі не встановлено пам'ятник Артемію Веделю: Кризь роки // Хрещатик. – 2000. – 16 берез.
464. **Череватенко Л.** Ведель лишним не будет: [О создании укр. скульптором М. Грицюком произведения «Композитор Артемий Ведель»] // Зеркало недели. – 1997. – 4–17 янв.

Глінка М.І.

Glynka M.I.

465. **Лемещук М.** Земля його серця: [Про пам'ятник М.І. Глінці] // Україна. – 1982. – № 6. – С. 3.
466. **Рибаків М.** На землі, яку любив: [Пам'ятник М.І. Глінці] // Молода гвардія. – 1982. – 3 лют.
467. **“Обітована земля мого серця”:** [Пам'ятник М.І. Глінці] // Пам'ятники України. – 1982. – № 4. – С. 50–51.

468. Таранченко М. Спогад про світлу музику: [Пам'ятник М.І. Глінці] // Сіл. вісті. – 1982. – 19 берез.

Лисенко М.В.

Lysenko M.W.

- 469. Корифею** української музики: Відкриття в Києві пам'ятника М.В. Лисенку: [Мітинг трудящих міста] // Рад. Україна. – 1965. – 30 груд.; Культура і життя. – 1965. – 30 груд.; Літ. Україна. – 1965. – 31 груд. – Теж. – Правда Украины. – 1965. – 30 дек. – Рос.

10. Письменники. Персоналії

Writers. Personae

Бажан М.П.

Bazhan M.P.

- 470. Пам'ятник** Миколі Бажану // Літ. Україна. – 1987. – 15 жовт.: іл. – Кор. “ЛУ”.

Гоголь М.В.

Gogol M.W.

- 471. Бакланов Н.** Пам'ятник Гоголю // Правда Украины. – 1980. – 2 окт.: ил.
- 472. Бараневич Л.** Пам'ятник видатному письменникові [Гоголю] // Прапор комунізму. – 1982. – 14 серп.
- 473. Великому** російському письменникові: [Пам'ятник М.В. Гоголю] // Пам'ятники України. – 1984. – № 2. – С. 61.
- 474. К сооружению** пам'ятника Н.В. Гоголю // Киевлянин. – 1913. – 26 нояб.
Идет сбор пожертвованных на памятник.
- 475. М.В. Гоголю** // Пам'ятники України. – 1983. – № 1. – С. 61–62.
- 476. Павлів Г.** Квіти любові і поваги: У Києві відкрито пам'ятник Миколі Гоголю // Вісті з України. – 1982. – № 35, серп.
- 477. Пам'ятник** Гоголю // Лит. газ. – 1982. – 25 авг.; Совет. культура. – 1982. – 17 авг.
- 478. Парийский Е.** Великому русскому писателю [Н.В. Гоголю] // Правда Украины. – 1982. – 14 авг.
- 479. Сидоренко В.** На березі Дніпра: [Пам'ятник М. Гоголю] // Літ. Україна. – 1982. – 14 серп.
- 480. Цюпа Ю.** Видатному письменникові: [Пам'ятник М. Гоголю] // Веч. Київ. – 1982. – 14 серп.

468. Таранченко М. Спогад про світлу музику: [Пам'ятник М.І. Глінці] // Сіл. вісті. – 1982. – 19 берез.

Лисенко М.В.

Lysenko M.W.

- 469. Корифею** української музики: Відкриття в Києві пам'ятника М.В. Лисенку: [Мітинг трудящих міста] // Рад. Україна. – 1965. – 30 груд.; Культура і життя. – 1965. – 30 груд.; Літ. Україна. – 1965. – 31 груд. – Теж. – Правда Украины. – 1965. – 30 дек. – Рос.

10. Письменники. Персоналії

Writers. Personae

Бажан М.П.

Bazhan M.P.

- 470. Пам'ятник** Миколі Бажану // Літ. Україна. – 1987. – 15 жовт.: іл. – Кор. “ЛУ”.

Гоголь М.В.

Gogol M.W.

- 471. Бакланов Н.** Пам'ятник Гоголю // Правда Украины. – 1980. – 2 окт.: ил.
- 472. Бараневич Л.** Пам'ятник видатному письменникові [Гоголю] // Прапор комунізму. – 1982. – 14 серп.
- 473. Великому** російському письменникові: [Пам'ятник М.В. Гоголю] // Пам'ятники України. – 1984. – № 2. – С. 61.
- 474. К сооружению** пам'ятника Н.В. Гоголю // Киевлянин. – 1913. – 26 нояб.
Идет сбор пожертвованных на памятник.
- 475. М.В. Гоголю** // Пам'ятники України. – 1983. – № 1. – С. 61–62.
- 476. Павлів Г.** Квіти любові і поваги: У Києві відкрито пам'ятник Миколі Гоголю // Вісті з України. – 1982. – № 35, серп.
- 477. Пам'ятник** Гоголю // Лит. газ. – 1982. – 25 авг.; Совет. культура. – 1982. – 17 авг.
- 478. Парийский Е.** Великому русскому писателю [Н.В. Гоголю] // Правда Украины. – 1982. – 14 авг.
- 479. Сидоренко В.** На березі Дніпра: [Пам'ятник М. Гоголю] // Літ. Україна. – 1982. – 14 серп.
- 480. Цюпа Ю.** Видатному письменникові: [Пам'ятник М. Гоголю] // Веч. Київ. – 1982. – 14 серп.

Гончар О.Т.
Gonchar O.T.

481. **До цього** пам'ятника йтимуть люди ...: [Про відкриття експозиції проектів пам'ятника О. Гончару] // Уряд. кур'єр. – 2000. – 14 верес.

Земляк В.С.
Zemljak W.S.

482. **Пригорницький Ю.** Творцеві “Лебединої зграї”: На могилі Василя Земляка відкрито пам'ятник // Літ. Україна. – 1986. – 8 трав.

Корнійчук О.Є.
Kornejchuk O.Є.

483. **Видатному** драматургові: [Пам'ятник О.Є. Корнійчуку] // Робітн. газ. – 1980. – 17 серп.
484. **Філатова А.** Данина шани і любові: [Пам'ятник О.Є. Корнійчуку в Плютах] // Київ. правда. – 1980. – 19 серп.

Котляревський І.П.
Kotljarevsky I.P.

485. **Лемещук М.** Авторіві “Енеїди”[скульптур. пам'ятник І.П. Котляревському]: Пам'ятники Києва // Україна. – 1981. – № 51. – С. 13–14: іл.
486. **Рябокляч І.** Конкретна пропозиція: [До питання про увічнення пам'яті І.П. Котляревського в Києві] // Літ. Україна. – 1969. – 15 квіт.

Леся Українка
Lesja Ukrainka

487. **Андрієнко Л.** Пісня у бронзі: [Про проект пам'ятника Л. Українці нар. худож. УРСР Г. Кальченко і архітектора А. Ігнащенка]: До 100-річчя від дня народж. Л. Українки // Рад. Україна. – 1971. – 14 лют.
488. **Бриліантова Л.** Пам'ятники для Києва: [До підсумків конкурсів на проекти пам'ятників Л. Українці й Д.С. Коротченко] // Культура і життя. – 1970. – 18 жовт.
489. **Гасанова Н.** Поет боротьби і свободи: Сьогодні минає 110 років від дня народж. Лесі Українки // Молодь України. – 1981. – 25 лют.

490. **Геніальній** поетесі, полум'яному борцеві: Відкриття у Києві пам'ятника Лесі Українці // Нар. творчість та етнографія. – 1973. – № 6. – С. 95–96.
491. **Геніальній** поетесі, полум'яному борцеві: [Мітинг, присвяч. відкриттю у Києві пам'ятника Лесі Українці] // Рад. Україна. – 1973. – 4 верес.; Культура і життя. – 1973. – 6 верес.; Київ. правда. – 1973. – 4 верес. – Теж. – Правда Украины. – 1973. – 4 сент. – Рос.
492. **Гончар О.** Виступ Олесья Гончара, письменника, лауреата Ленінської премії [на відкритті пам'ятника Л. Українці] // Літ. Україна. – 1973. – 7 верес.
493. **Гончар О.** Відкриття пам'ятника Лесі Українці у Києві // Рад. літературознавство. – 1973. – № 10. – С. 95.
494. **Дубенко С., Пінич М.** Володарці крицевого слова: [Про конкурс. проекти пам'ятника Л. Українки, які виставл. для огляду і обговорення в літ.-мемор. музеї поетеси у Києві] // Літ. Україна. – 1969. – 1 трав.
495. **Косач Ю.** Виступ Юрія Косача, представника прогресивної української інтелігенції за кордоном, письменника [на відкритті пам'ятника Лесі Українці] // Літ. Україна. – 1973. – 7 верес.
496. **“Ні, я жива! Я буду вічно жити!”** Леся Українка: (Матеріали урочистого мітингу трудящих Києва, присв. відкриттю пам'ятника Лесі Українці 3 верес. 1973 р., матеріали про святкування 100-річчя від дня народж. поетеси: Фотонарис). – К.: Мистецтво, 1973. – 80 с.
497. **Пам'ятник** Лесе Украинке: [Беседа со скульптором Г.Н. Кальченко] // Радуга. – 1971. – № 1. – С. 190–191.
498. **Попова Л.** Кризь час: [Про пам'ятник Лесі Українці скульптора Г. Кальченко і архітектора А. Ігнащенка] // Культура і життя. – 1974. – 17 лют.

Нестор Літописець
Nestor the chronicler

499. **Авторові** “Повісті временних літ”: [Пам'ятник Нестору Літописцю у Києво-Печер. лаврі] // Літ. Україна. – 1988. – 16 черв.
500. **Бєляєва Т.** Творцеві “Повісті временних літ”: [У Києві відкрито пам'ятник Нестору Літописцю] // Прапор комунізму. – 1988. – 11 черв.
501. **Кузьменко В.** Квіти Нестору Літописцю: [Відкриття пам'ятника Нестору Літописцю у Києво-Печер. заповіднику] // Веч. Київ. – 1988. – 11 черв.
502. **Летописцу** Киевской Руси: [Нестор Летописец, XI–XII век] // Правда Украины. – 1988. – 11 июня.
503. **Ткаченко Ж.** “Откуда есть пошла земля русская”: [Пам'ятник Нестору Летописцю] // Социалист. индустрия. – 1988. – 15 июня.

504. **Шкляревський Є.** “Оповідка батьків”: [“Повість временних літ”, 1113 р. Пам’ятник автору – Нестору Літописцю біля Києво-Печер. заповідника] // Друг читача. – 1988.. – 23 черв.

Островський М.О.

Ostrovsky M.O.

505. **Корчагінська слава** – в бронзі і серцях: [Про мітинг, присвяч. відкриттю пам’ятника М. Островському, 23 черв. 1979 р.] // Дніпро. – 1979. – № 8. – С. 9–10.
506. **Любшина С.** Авторіві безсмертної книги: [Пам’ятник М. Островському] // – Веч. Київ. 1979. – 12 січ.

Пушкін О.С.

Pushkin O.S.

507. **Відкриття** в Києві пам’ятника великому синові Росії [О.С. Пушкіну] // Літ. Україна. – 1962. – 8 черв.; Рад. культура. – 1962. – 6 черв.
508. **Відкриття** у Києві пам’ятника О.С. Пушкіну: [Матеріали] // Рад. Україна. – 1962. – 7 черв.; Правда України. – 1962. – 8 юнія. – Рос.
509. **Ковальов О.О.** Натхнення: Розповідає нар. худож. СРСР О.О. Ковальов / Розмову вів О. Кобець // Веч. Київ. – 1985. – 28 груд.
- Про скульптури О. Пушкіна і М. Лисенка.*
510. **Король Л.** Генієві Росії: [Про твори скульптора О.О. Ковальова, присвяч. О.С. Пушкіну] // Рад. Україна. – 1987. – 30 січ.
511. **Макаренко Д., Фалькович В.** Перший пам’ятник О.С. Пушкіну в Києві // Пам’ятники України. – 1978. – № 1. – С. 25.
512. **Пам’ятник** О.С. Пушкіну в Києві: Фоторозповідь про пам’ятник геніал. рос. поету О.С. Пушкіну в Києві / Фотогр.: Б.І. Мінделя та ін.. – К.: Мистецтво, 1974. – 24 с.: іл.
513. **Стрижевський О.** Пушкініана скульптора // Веч. Київ. – 1984. – 27 черв.

Сковорода Г.С.

Skovoroda G.S.

514. **Грожин А.С.** Відкриття пам’ятника Г.С. Сковороді // Рад. літературознавство. — 1977. – № 4. – С. 93.

Смолич Ю.К.

Smolich Ju.K.

515. **Не зітреється** в пам’яті: [Пам’ятник Ю. Смоличу] // Літ. Україна. – 1981. – 14 лип.

Стельмах М.П.

Stelmach M.P.

- 516. Козак С.** “Не спочинь, моя думо-турбото ...”: [Письменник-акад. М. Стельмах] // Літ. Україна. – 1988. – 16 черв.

Ушинський К.Д.

Ushinsky K.D.

- 517. Силин О.** Син Сіверщини: [Пам'ятники К.Д. Ушинському у Києві] // Літ. Україна. – 1986. – 7 серп.
- 518. Цинковська В.** На Дніпровій кручі ...: Цікаво знати: [Скульптура К.Д. Ушинського] // Рад. Україна. – 1981. – 19 лют.

Франко І.Я.

Franko I.Ja.

- 519. Відкриття** в Києві пам'ятника Івану Яковичу Франкові // Київ. правда. – 1956. – 29 серп.
- 520. Пінич М.** Великому каменяреві: [Про київ. та львів. пам'ятники І. Франкові] // Вітчизна. – 1977. – № 8. – С. 219–220.

Шевченко Т.Г.

Shevchenko T.G.

- 521. Антонович Д.** Нещасливий конкурс: [Четвертий імен. конкурс проєктів пам'ятника Т. Шевченку] // Сяйво. – 1914. – № 2. – С. 62–64.
- 522. Богданович Г.** З історії створення пам'ятника Т.Г. Шевченку в Києві // Дніпро. – 1963. – № 10. – С. 120–121.
- 523. Буда С.** Пам'ятник Т.Г. Шевченко в Києве [в 1914 г.] // Укр. жизнь. – 1912. – № 3. – С. 24–36.
- 524. Відкриття** пам'ятника Т.Г. Шевченку в Києві: Офіційна інформація // Пролет. правда. – 1939. – 6 берез.
- 525. Глаголь С.** Проекты памятника Шевченко в Києве [1914 г.] // Укр. жизнь. – 1914. – № 2. – С. 108–110.
- 526. Гринін О.** Навіки вічні: [До історії спорудження пам'ятників Т.Г. Шевченку в Харкові і Києві: Бесіда з авт. проєктів нар. худож. СРСР, заслуж. діячем мистецтва України М.Г. Манізером] // Знання та праця. – 1964. – № 2. – С. 8–10.
- 527. Давидець Ф.** Шостого березня в Києві: [Відкриття пам'ятника Т.Г. Шевченкові] // Комуніст. освіта. – 1939. – № 4. – С. 135–139.

528. **З протоколу** засідання Підготовчої коміс. в справі побудови пам'ятника Т. Шевченку в м. Києві (жовт. 1918 р.) // Центр. держ. арх. вищ. органів влади і упр. України, Ф. 2201, оп. 3, спр. 9, арк. 13.
529. **Злобинский С.** О памятнике Т.Г. Шевченко: (Из прошлого) // Днепр. правда. – 1938. – 11 окт.
530. **Игнаткин И.** Памятники великому Кобзарю [в Украине]: К 150-летию со дня рождения Т.Г. Шевченко // Стр-во и архитектура. – 1964. – № 3. – С. 35–38.
531. **Карамаш С.** На вимогу народу: [Про проект заснування в Києві пам'ятника Т.Г. Шевченку в 1914 р.] // Прапор комунізму. – 1989. – 8 берез.
532. **Ковалинский В.** История памятника // Рабочее слово. – 1991. – 8 март.: ил.

Проекти пам'ятника Т.Г. Шевченку в Києві

533. **Крапива П.** История двух памятников [княгине Ольге и поэту Т.Г. Шевченко: Киев: Очерк] // Правда Украины. – 1991. – 28 нояб.
534. **Кричевський В.** Другий конкурс на пам'ятник Шевченку // Літ.-наук. вісн. – 1911. – № 3. – С. 168–169.
535. **К[узъм]ин Е.** К [третьему] конкурсу на памятник Т.Г. Шевченко // Искусство, живопись, графика. – 1911. – № 3. – С. 145–147.
536. **Левінсон Є.А.** Архітектура пам'ятника Т.Г. Шевченкові в Києві // Архіт. Рад. України. – 1939. – № 2. – С. 41–42.
537. **М.Ж.** Заклади пам'ятника Т.Г. Шевченкові в столиці України // Всесвіт. – 1930. – № 9. – С. 17–20.
538. **Максимов М.** Ця нав'язлива помпезність: [Бюст Кобзаря на фронтоні театру опери та балету ім. Т.Г. Шевченка] // Веч. Київ. – 1988. – 18 черв.
539. **Пам'ятник** Т.Г. Шевченкові в Києві // Рад. Київ. – 1938. – № 12–13. – С. 34: іл.
540. **Панчик Й.** Історія пам'ятника: [З історії встановлення пам'ятника Т.Г. Шевченку в Києві в дожовт. роки] // Київ. зоря. – 1964. – 1 берез.
541. **Підгора В.** В бронзі, граніті, в пам'яті народній: [Про пам'ятник Т.Г. Шевченку] // Прапор комунізму. – 1989. – 5 берез.
542. **Попова Л.І.** Матеріали про учасників конкурсу на спорудження пам'ятника Т.Г. Шевченку у Києві (1910–1914) // Фонди відділу рукописів Центр. наук. б-ки АН УРСР. – К., 1982. – С. 69–97.
543. **Проект** пам'ятника Т.Г. Шевченко в Києве, одобренный гор. думой // Киев. мысль. – 1914. – № 25. – С. 1.
544. **Проекты** пам'ятника Т.Г. Шевченко // Киев. мысль. – 1914. – № 7. – Прил. к № 38.

Репродукції проектів пам'ятника Т. Шевченку в Києві.

545. **[Репродукція]** проекту пам'ятника Т. Шевченку в Києві скульптора Шіортіно на обкладинці // Киев. мысль. – 1914. – 13 июня. – № 25. – Прил. – № 160.

546. **Рогоза Б.** За п'ятим разом: З історії встановлення пам'ятника Тарасові Шевченку в Києві // Хрещатик. – 1997. – 27 лют.
547. **Розпутенко І.** Символ національного духу: [З історії спорудження пам'ятника Т.Г. Шевченку в Києві] // Соціаліст. культура. – 1990. – № 3. – С. 6–8.
548. **Сімзен-Сичевський А.** З давньої історії пам'ятника Кобзарю в Києві // Літ. газ. – 1941. – 17 берез.
549. **Смекун М.** Шевченко і Рєпін: Зустріч велетнів // Вісті з України. – 1984. – № 21, трав.
550. **Хрущов М.С.** Промова тов. М.С. Хрущова на відкритті пам'ятника Т.Г. Шевченкові в Києві // Молодий більшовик. – 1939. – Кн. 3. – С. 35–36.
551. **Щітківський І.** Пам'ятник Т. Шевченкові в Києві // Тарас Шевченко: Зб. – К., 1921. – С. 109–120.

Історія спорудження пам'ятника до 1914 р.

Шолом-Алейхем

Sholom-Alejsem

552. **Деркач В.** Шолом-Алейхему – пам'ятник, Олександр Омельченко – медаль: Подія // Веч. Київ. – 1997. – 23 груд.
553. **Ильевич С.** Шолом-Алейхем возвращается в Киев // Зеркало недели. – 1997. – 27 дек.
554. **Кауфман Бэл** Благодарность: [Открытие памятника Шолом-Алейхему] // Евр. вести. – 1998. – № 1–2.
555. **Памятник** великому писателю: [Открытие памятника Шолом-Алейхему, скульптор В. Медведев, архитектор Ю. Лосицкий] // Евр. вести. – 1997. – № 23–24.
556. **Памятник** Шолом-Алейхему // Евр. вести. – 1997. – № 11–12. **10.1.**

Літературні герої

Literature heroes

Бендер Остап

Bender Ostap

557. **Никоненко О.** У країні майбутнього є місце для пам'ятника О. Бендеру: [Бесіда з Надзвичайн. і Повнов. Послом України в Бразилії О. Никоненком / Записала Я. Стадільна] // Голос України. – 1999. – 30 лип.

Паніковський

Panikovsky

558. **Ленская И.** 31 марта на углу Крещатика и Прорезной состоялся «Утренник» по случаю открытия памятника Паниковскому // Бульвар. – 1998. – № 29, июнь: ил.
559. **Мішина Т.** Паніковський має столичну прописку: [Про відкриття пам'ятника] // Голос України. – 1998. – 2 черв.
560. **Рильков К.** Як Паніковський отримав київську прописку // День. – 1998. – 3 черв.

11. Меморіальні дошки

Memorial plaques

11.1. Загальні праці

General works

561. **Відкриття** меморіальних дошок на честь академіків АН УРСР С.І. Субботіна, А.І. Кіпріанова та акад. М.К. Янгеля // Вісн. АН УРСР. – 1982. – № 1. – С. 103–104.
562. **Відкриття** нових меморіальних дошок // Веч. Київ. – 1955. – 6 листоп.
563. **Волощенко А.** Їх імена вкарбовано навек // Веч. Київ. – 1985. – 10 лип.
564. **Галайчук А.М., Воронцов И.Н.** Киев: Страницы мемор. летописи: Фотопутеводитель-справочник. – К.: Мистецтво, 1983. – 255 с. – Тоже. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Мистецтво, 1987. – 319 с.
565. **Галайчук А.** Мемориальная летопись города: Около 300 мемор. досок и памят. знаков устан. ныне на улицах и площадях столицы Совет. Украины // Рабочая газ. – 1981. – 13 марта. – (Киеву 1500).
566. **Галайчук А.** Нові меморіальні дошки в Києві // Веч. Київ. – 1955. – 13 трав.; 27 трав.; 15 груд.
567. **Галайчук А.** Розповідають художньо-меморіальні дошки Києва: Путівник-довідник. – К.: Мистецтво, 1966. – 112 с.: іл.
568. **Галайчук А.** Сторінки меморіального літопису Києва // Образотворче мистецтво. – 1982. – № 3. – С. 12–14.
569. **Дві** меморіальні дошки: [На фасаді клубу КВРЗ і на будинку мед. ін-ту] // Веч. Київ. – 1957. – 2 листоп.
570. **200** меморіальних дошок [Київ] // Веч. Київ. – 1966. – 16 лип.
571. **Дубовис М.** Дивує і засмучає: [Про встановлення на багатьох будинках охоронних дошок] // Прапор комунізму. – 1989. – 14 квіт.

Паніковський

Panikovsky

558. **Ленская И.** 31 марта на углу Крещатика и Прорезной состоялся «Утренник» по случаю открытия памятника Паниковскому // Бульвар. – 1998. – № 29, июнь: ил.
559. **Мішина Т.** Паніковський має столичну прописку: [Про відкриття пам'ятника] // Голос України. – 1998. – 2 черв.
560. **Рильков К.** Як Паніковський отримав київську прописку // День. – 1998. – 3 черв.

11. Меморіальні дошки

Memorial plaques

11.1. Загальні праці

General works

561. **Відкриття** меморіальних дошок на честь академіків АН УРСР С.І. Субботіна, А.І. Кіпріанова та акад. М.К. Янгеля // Вісн. АН УРСР. – 1982. – № 1. – С. 103–104.
562. **Відкриття** нових меморіальних дошок // Веч. Київ. – 1955. – 6 листоп.
563. **Волощенко А.** Їх імена вкарбовано навек // Веч. Київ. – 1985. – 10 лип.
564. **Галайчук А.М., Воронцов И.Н.** Киев: Страницы мемор. летописи: Фотопутеводитель-справочник. – К.: Мистецтво, 1983. – 255 с. – Тоже. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Мистецтво, 1987. – 319 с.
565. **Галайчук А.** Мемориальная летопись города: Около 300 мемор. досок и памят. знаков устан. ныне на улицах и площадях столицы Совет. Украины // Рабочая газ. – 1981. – 13 марта. – (Киеву 1500).
566. **Галайчук А.** Нові меморіальні дошки в Києві // Веч. Київ. – 1955. – 13 трав.; 27 трав.; 15 груд.
567. **Галайчук А.** Розповідають художньо-меморіальні дошки Києва: Путівник-довідник. – К.: Мистецтво, 1966. – 112 с.: іл.
568. **Галайчук А.** Сторінки меморіального літопису Києва // Образотворче мистецтво. – 1982. – № 3. – С. 12–14.
569. **Дві** меморіальні дошки: [На фасаді клубу КВРЗ і на будинку мед. ін-ту] // Веч. Київ. – 1957. – 2 листоп.
570. **200** меморіальних дошок [Київ] // Веч. Київ. – 1966. – 16 лип.
571. **Дубовис М.** Дивує і засмучає: [Про встановлення на багатьох будинках охоронних дошок] // Прапор комунізму. – 1989. – 14 квіт.

572. Ємченко О. Закарбовано для нащадків // Рад. Україна. – 1982. – 5 серп.
573. За рядком меморіальної дошки // Пам'ятники України. – 1971. – № 4. – С. 40–41.
574. Лемещук М. Адреси історії // Пам'ятники України. – 1983. – № 3. – С. 6–8.
575. Меморіальні дошки розповідають // Веч. Київ. – 1957. – 16 серп.
На гранітному полотні біля входу до Аскольдової могили та на фасадній стороні пам'ятника Володимиру на Володимир. гірці.
576. Посвящается докторам, врачевавшим сердца: [Открытие памят. доски в Ин-те им. Стражестко врачам-кардиологам А. Михневу, А. Грицюку, Н. Гватуа] // День. – 1998. – 12 нояб.
577. Сигалов А. Меморіальна дошка: ... Пропонують // Веч. Київ. – 1981. – 19 трав.
578. Сидоренко В. Здійснені мрії: Видатні біопр. // Веч. Київ. – 1980. – 22 серп.
579. Яременко Ю. Меморіальні дошки розповідають // Культура і життя. – 1981. – 10 груд.

Анотаційні меморіальні дошки найменувань вулиць Києва
Annotation memorial plaques of Kyiv streets names

580. Аннотационные мемориальные доски наименований улиц Киева // А.М. Галайчук, И.Н. Воронцов. Киев: Страницы мемориальной летописи: Фотопутеводитель-справочник. – К., 1983. – С. 217–251.

Історичні місця Києва
Kyiv's historical places

581. Галайчук А. Нова меморіальна дошка : [Біля пам'ятника на відзнаку повернення Києву Магдебурз. права] // Веч. Київ. – 1957. – 15 трав.
582. Голда Меир вернулась в Киев: [Об открытии мемориальной доски к 100-летию со дня рождения] // Евр. вести. – 1998. – № 21–22.
583. Захарченко В. Солдати революції: Меморіальні дошки розповідають // Київ. комсомолец. – 1957. – 16 черв.
На вул. Цитадель, 12, де містився 3-й авіаційний полк, солдати якого брали участь в революційних подіях в Києві в 1907 році.
584. Таранченко М. Увічнюючи пам'ять декабристів: [Мемор. дошки в Києві] // Вісті з України. – 1985. – № 3, січ.

**На честь Жовтневої соціалістичної революції, громадянської війни
та героїв цих подій**

In honour of October revolution, civil war and heroes of these events

585. **Бєляєва Т.** Пам'ять про революціонера: [Мемор. дошка К.В. Сухомлину по вул. Рєпіна] // Прапор комунізму. – 1989. – 13 черв.
586. **В пам'ять** героїв революції: [Мемор. дошка] // Веч. Київ. – 1957. – 7 черв.
587. **В пам'ять** подвигу солдатів: [Про відкриття мемор. дошки (вул. Січневого повстання № 1, де в 1917–1918 рр. містився 3-й понтон. батальйон] // Веч. Київ. – 1957. – 31 жовт.
588. **Відкрито** меморіальну дошку [В.П. Затонському] // Веч. Київ. – 1984. – 11 лип.
589. **Вшанування** пам'яті більшовика-ленінця [Смирнова-Ласточкіна. Встановлення мемор. дошки] // Веч. Київ. – 1960. – 11 трав.
590. **Галайчук А.** Місця революційної слави: [Про встановлення 29 мемор. дошок на місцях, пов'яз. з подіями Жовт. революції] // Веч. Київ. – 1957. – 6 лют.
591. **Галайчук А.** Славна сторінка з історії революційної боротьби: [Відкриття мемор. дошки на будинку Київ. політехн. ін-ту] // Веч. Київ. – 1955. – 14 листоп.
592. **Іванова Г.** Життя, віддане боротьбі: [Мемор. дошка І.Ф. Смирнову-Ласточкіну] // Веч. Київ. – 1985. – 10 лип.
593. **Миронов М.** Пам'ятні будинки: [Мемор. дошка М.В. Довнар-Запольському.] // Київ. – 1987. – № 11. – С. 159.
594. **Монастирський А.** У неповних дев'ятнадцять .. : [Мемор. дошка першому ватажку Київ. міськкому комсомолу М. Ратманському по вул. Ратманського] // Молода гвардія. – 1989. – 28 квіт.
595. **Скуленко І.** Будинок на вул. Кірова, 8. (Тут будуть встановл. мемор. дошки на честь боротьби робітників і солдатів за встановлення Рад. влади у Києві) // Веч. Київ. – 1957. – 11 верес.
596. **Терешкова З.** Руїни з меморіальною дошкою: [Про будинок по вул. Володарського, де в 1915 р. працювала підпільна друк. Київ. орг. РСДРП] // Робітн. газ. – 1987. – 25 лют.
597. **Чому?:** [Пропозиція про встановлення у Києві мемор. дошки на честь Є. Бош] // Веч. Київ. – 1988. – 20 трав.

Герої Великої Вітчизняної війни

To heroes of Great Patriotic War

598. **Альошина Б.** Вартовим київського неба: [Мемор. дошка на честь Київ. корпусу протиповітр. оборони] // Молода гвардія. – 1986. – 5 серп.

599. **Бєляєва Т.** Політ у безсмертя: [Мемор. дошка Герою Рад. Союзу генерал-полковнику авіації В.Д. Лавриненкову] // Прапор комунізму. – 1989. – 18 трав.
600. **Галайчук А.** Нові меморіальні дошки в Києві: [Про встановлення дошки О.С. Пироговському, який очолював підпільн. залізн. райком КП(б)України в 1941–1943 рр.(Київ. лісоз-д)] // Рад. Україна. – 1955. – 16 листоп.
601. **Героям кївського підпілля:** [Про мемор. дошки кїв. підпілля] // Рад. Україна. – 1981. – 9 трав.; Літ. Україна. – 1981. – 12 трав.
602. **Гонтар Ю.** На честь героїв: Пам'ять серця // Веч. Київ. – 1981. – 21 трав.
603. **Дубина І.** Вдячність міста-героя // Пам'ятники України. – 1982. – № 2. – С. 55–57.
604. **Куцовський М.** Подвиги юних: [Мемор. дошка випускникам кїв. спецшк.] // Веч. Київ. – 1984. – 25 верес.
605. **Михайленко К.** Героям оборони Києва: [Мемор. плити з переліком підрозділів, частин і з'єднань, які визволяли Київ] // Прапор комунізму. – 1988. – 30 жовт.
606. **Мірошник Г.** Легендарному генералові: Відкриття мемор. дошки С.А. Ковпаку // Веч. Київ. – 1980. – 9 трав.
607. **На честь героя:** [Відкрито мемор. дошку на честь залізничника Київ. вагоноремонт. з-ду В.С. Кудряшова] // Київ. правда. – 1955. – 16 лип.
608. **Пам'яті героя-підпільника [В.С. Кудряшова]:** Відкриття мемор. дошки // Веч. Київ. – 1955. – 16 лип.
609. **Свято на вулиці Героїв** // Рад. Україна. – 1983. – 6 листоп.
610. **Соломко М.** Памяти героя-партизана // Рабочая газ. – 1955. – 19 июля.
Про відкриття меморіальної дошки на Київ. вагоноремонтному з-ді на честь В.І. Кудряшова.
611. **Соломко М.** Памяти Героя Советского Союза А.С. Пироговского // Рабочая газ – 1955. – 15 нояб.
З приводу встановлення меморіальної дошки на з-ді ім. 1 Травня.
612. **У пам'яті народній:** [Мемор. дошка на вул. Героїв Дніпра] // Прапор комунізму. – 1983. – 6 листоп.
613. **Черненко М.** Символ мужності і відваги: [Мемор. дошка на вул. Героїв Дніпра] // Веч. Київ. – 1983. – 6 листоп.
614. **Чигир В.** У прицілі – “Люфтваффе”: [Пам'ят. дошка на місці, де в роки війни містились штаб і команд. пункт Київ. корпусу ПВО] // Веч. Київ. – 1987. – 29 трав.
615. **Шана героям:** [Мемор. дошка на фасаді з-ду “Більшовик”] // Прапор комунізму. – 1980. – 6 листоп.
616. **Школьников Є.** Народна шана: [Мемор. дошка партизану А.З. Одусі] // Веч. Київ. – 1984. – 16 жовт.

617. **Щербакова М.** Зустріч з юністю: [Мемор. дошка випускникам кийв. спецшк.] // Робітн. газ. – 1987. – 7 січ.

Інші меморіальні дошки
Other memorial plaques

618. **Ернсту Тельману** присвячується: [Мемор. дошка] // Прапор комунізму. – 1986. – 17 квіт.
619. **Першопрохідцю** космосу: [До 50-річчя від дня народж. Ю.О. Гагаріна] // Пам'ятники України. – 1984. – № 2. – С. 60.
620. **Самійленко О.** Навічно в строю: Ціною життя вони захистили спокій киян: [Мемор. дошка при вході в Упр. внутр. справ міськвиконкому] // Прапор комунізму. – 1986. – 3 серп.
621. **Сигалов А.** Гагарін у Києві // Прапор комунізму. – 1985. – 11 квіт.; 12 квіт.

11.2. Актори, режисери. Персоналії
Actors, producers. Personas

Биков Л.Ф.
Bikov L.F.

622. **Липецька В.** Перший договір: [Відкриття мемор. дошки Л.Ф. Бикову] // Культура і життя. – 1986. – 28 груд.
623. **Талановитому** майстрові екрана: [Мемор. дошка нар. артисту УРСР Л.Ф. Бикову] // Культура і життя. – 1980. – 14 серп.

Вірський П.П.
Wirsky P.P.

624. **Видаючомуся** хореографу: [Мемор. доска П.П. Вирському] // Правда України. – 1983. – 8 апр.

Гришко М.С.
Grishko M.S.

625. **Видатному** оперному співакові: [Мемор. дошка М.С. Гришку] // Веч. Київ. – 1981. – 14 берез.

Довженко О.П.
Dovzhenko O.P.

626. **Галайчук А.** Барельєф О.П. Довженка // Рад. культура. – 1959. – 24 груд.

627. **Шана** видатному митцю [О. Довженко]: [Відкриття мемор. дошок з баральєфом при вході на територію кіностудії та на будинку № 10 по вул. Лютеранській] // Рад. культура. – 1960. – 14 квіт.

Заньковецька М.К.

Zankovecka M.K.

628. **Пам'яті** М.К. Заньковецької: [Відкрито мемор. дошку (вул. Червоноармійс., 121), де жила М.К. Заньковецька] // Рад. Україна. – 1953. – 6 жовт.
629. **Там**, де жила М.К. Заньковецька: [Встановлення мемор. дошки] // Рад. мистецтво. – 1953. – 7 жовт.
630. **Увічнення** пам'яті М. Заньковецької: [Встановлення мемор. дошки] // Веч. Київ. – 1953. – 6 жовт.; Літ. газ. – 1953. – 8 жовт.

Крушельницький М.М.

Krushelnicky M.M.

631. **Видатному** майстрові сцени: [Про відкриття мемор. дошки нар. артисту СРСР М.М. Крушельницькому] // Культура і життя. – 1967. – 23 квіт.

Курбас Л.

Kurbas K.

632. **Засновникові** молодого театру: [Відкрито мемор. дошку на честь Леся Курбаса] // Рад. Україна. – 1987. – 30 груд.; Культура і життя. – 1988. – 3 січ.
633. **Зубков Я.** Театр молодий – театр молодіжний: [Відкриття мемор. дошки на честь Л. Курбаса на будинку Київ. молодіж. театру] // Молодь України. – 1988. – 10 січ.
634. **Основателю** молодого театру: [Мемор. доска в честь Леся Курбаса на фасаді бывшего кинотеатра «Комсомолец Украины»] // Правда Украины. – 1987. – 31 дек.
635. **Танюк Л.** Леся Курбас і молодь: До 100-річчя від дня народж. видат. реж. // Молодь України. – 1987. – 25 лют.

Миколайчук І.

Mikolajchuk I.

636. **Подільський З.** Спомин про Івана: [Відкриття мемор. дошки видат. акторові та знан. реж. Івану Миколайчуку] // Хрещатик. – 1997. – 13 берез.

637. **Щербина В.** Білий птах Івана Миколайчука: [Про відкриття мемор. дошки на будинку кіностудії ім. О. Довженка] // Веч. Київ. – 1997. – 12 берез.

Мілютенко Д.Є.

Miljutenko D.Є.

638. **Талантливому** мастеру сцени: [Мемор. доска Д.Є. Мілютенко] // Правда України. – 1985. – 16 нояб.

Паторжинський І.С.

Patorzhinsky I.S.

639. **Чернієнко Я.** Там, де жив І.С. Паторжинський: [Про встановлення мемор. дошки] // Київ. правда. – 1963. – 7 квіт.

Руденко Л.

Rudenko L.

640. **Відомій** оперній співачці [Л. Руденко] // Культура і життя. – 1985. – 7 лип.; Веч. Київ. – 1985. – 5 лип.

Садовський М.К.

Sadovsky M.K.

641. **Пам'ять** про актора: [Відкриття мемор. дошки М.К. Садовському] // Веч. Київ. – 1957. – 7 січ.

Саксаганський П.К.

Saksagansky P.K.

642. **Автору** і режисеру: [Мемор. доска П.К. Саксаганському] // Пам'ятники України. – 1984. – № 2. – С. 62.

643. **Пам'яті** П.К. Саксаганського: [Відкрито мемор. дошку] // Веч. Київ. – 1953. – 18 верес.

Ужвій Н.

Uzhvij N.

644. **Про увічнення** пам'яті Наталії Ужвій: [Мемор. доска] // Культура і життя. – 1986. – 7 верес.

Хохлов К.П.
Chochlov K.P.

645. **Народному артисту СРСР К.П. Хохлову:** [Мемор. дошка] // Пам'ятники України. – 1982. – № 4. – С. 52–63.
646. **Талановитому майстрові сцени:** [Мемор. дошка К.П. Хохлову] // Рад. Україна. – 1981. – 4 листоп.

Шумський Ю.
Shumsky Ju.

647. **Меморіальна дошка на будинку, де жив народний артист СРСР Ю. Шумський** // Веч. Київ. – 1987. – 13 берез.

Юра Г.
Jura G.

648. **Гусев О.** В честь мастера: [Мемор. доска Г. Юра] // Совет. культура. – 1988. – 12 янв.

11.3. Архітектори. Персоналії
Architects. Personae

Альошин П.Ф.
Aljoshin P.F.

649. **Відомому архітекторові [П.Альошину]** // Рад. Україна. – 1982. – 22 січ.
650. **Гальченко В.** Вшанування зодчого: [Мемор. дошка П.Ф. Альошину] // Київ. правда. – 1982. – 28 січ.
651. **Меморіальна дошка по вул. Велика Житомирська, 17,** присвячена радянському архітектору П.Ф. Альошину // Веч. Київ. – 1987. – 10 квіт.
652. **Фещенко О.** Будівлі київського зодчого: [Мемор. дошка П.Ф. Альошину] // Прапор комунізму. – 1982. – 31 січ.

Кричевський В.Г.
Krichevsky W.G.

653. **Жиляєва Н.** З родини Кричевських: [Про відкриття мемор. дошки з написом “Василь Григорович Кричевський (1872–1952 рр.) – видат. укр. архітектор та художник”] // Веч. Київ. – 1998. – 13 січ.

11.4. Вчені. Персоналії Scientists. Personas

**Антонов О.К.
Antonov O.K.**

- 654. Імені О.К. Антонова:** [Мемор. барельєф по вул. Авіації] // Прапор комунізму. – 1985. – 17 жовт.

**Білодід І.К.
Bilodid I.K.**

- 655. Визначному** вченому [І. Білодіду] // Рад. Україна. – 1985. – 30 берез.
656. Відкриття меморіальної дошки на честь академіка І.К. Білодіда // Вісн. АН УРСР. – 1985. – № 6. – С. 96.
657. Вченому-мовознавцю: [Мемор. дошка І. Білодіду] // Прапор комунізму. – 1985. – 28 берез.

**Буйко П.М.
Bujko P.M.**

- 658. Бєляєва Т. Патріоту і вченому:** [Мемор. дошка П.М. Буйку] // Прапор комунізму. – 1985. – 30 квіт.

**Глушков В.М.
Glushkov W.M.**

- 659. В пам'ять** о выдающемся ученом: [Мемор. дошка В.М. Глушкову] // Правда Украины. – 1983. – 26 авг.; Молодь України. – 1983. – 25 серп.
660. Відкриття меморіальної дошки на честь академіка В.М. Глушкова: До 60-річчя від дня народж. акад. В.М. Глушкова // Вісн. АН УРСР. – 1983. – № 11. – С. 105.

**Грінченко Б.Д.
Grinchenko B.D.**

- 661. Козак С. У світлі раритетів:** [Про мітинг з нагоди відкриття мемор. дошки Б.Д. Грінченку] // Літ. Україна. – 1989. – 5 січ.
662. Тепло бронзи: [Відкриття мемор. дошки на честь Б.Д. Грінченка] // Веч. Київ. – 1988. – 10 груд.

Громашевський Л.В.
Gromashevsky L.W.

663. **Л.В. Громашевському:** [Мемор. дошка епідеміологу, акад. АМН СРСР] // Пам'ятники України. – 1983. – № 1. – С. 62.
664. **Пам'яті** известного ученого: [Мемор. доска Л.В. Громашевському] // Правда Украины. – 1982. – 14 окт.

Данилов В.І.
Danilov W.I.

665. **Видатному** фізику: [Мемор. дошка В.І. Данилову] // Веч. Київ. – 1983. – 11 лют.
666. **Відкриття** меморіальної дошки на честь академіка АН УРСР В.І. Данилова // Вісн. АН УРСР. – 1983. – № 6. – С. 97.

Заболотний Д.К.
Zabolotny D.K.

667. **Відкриття** меморіальної дошки: [Д.К. Заболотному] // Веч. Київ. – 1955. – 11 жовт.
668. **Огінська А.** Життя, подароване людям: Сьогодні минає 120 років від дня народж. акад. Д.К. Заболотного: [На фасаді будинку президії АН УРСР встановл. мемор. дошку видат. рад. мікробіологу та епідеміологу] // Прапор комунізму. – 1986. – 28 груд.

Кавецький Р.Є.
Kovecky R. Je.

669. **Відкриття** меморіальної дошки на честь академіка АН УРСР Р.Є. Кавецького // Вісн. АН УРСР. – 1982. – № 2. – С. 100.
670. **Пам'яті** видного ученого: [Мемор. доска ученому-онкологу Р.Є. Кавецькому] // Правда Украины. – 1981. – 2 дек.

Кашенко М.Ф.
Kahshenko M.F.

671. **Увіковічення** пам'яті вченого біолога М.Ф. Кашенка: [Встановлення мемор. дошок при вході в акліматизац. сад та на будинку № 45 по вул. Мельникова] // Веч. Київ. – 1954. – 30 берез.

Кіпріанов А.І.
Kyprianov A.I.

- 672.** Пам'яті видатного хіміка: [Мемор. дошка А.І. Кіпріанову] // Прапор комунізму. – 1981. – 1 жовт.

Комісаренко В.П.
Komisarenko W.P.

- 673.** Аліханян О. Яскравий талант ученого: [Мемор. дошка акад. В.П. Комісаренку] // Хрещатик. – 1997. – 18 січ.
- 674.** Відкрито меморіальну дошку [проф. В. Комісаренку в Укр. НДІ ендокринології та обміну речовин до 90-річчя від дня народж.] // Веч. Київ. – 1997. – 15 січ.

Корольов С.П.
Koroljov S.P.

- 675.** Сигалов А. Весняні зорі: [Київські сторінки життя С.П. Корольова] // Веч. Київ. – 1987. – 10 січ.

Могила П.
Mogila P.

- 676.** Козик Я. Завершується рік пам'яті митрополита Петра Могили: [Відкриття мемор. дошки] // Хрещатик. – 1997. – 18 січ.
- 677.** Щербина В. Шануймо й пам'ятаймо: [Відкриття мемор. дошки П. Могили на будинку Києво-Могилян. акад.] // Веч. Київ. – 1997. – 16 січ.

Орлов О.Я.
Orlov O.Ja.

- 678.** Відкриття меморіальної дошки на честь члена-кореспондента АН СРСР, академіка АН УРСР О.Я. Орлова // Вісн. АН УРСР. – 1983. – № 3. – С. 98.

Патон Є.О.
Paton Je.O.

- 679.** Пам'яті Є.О. Патона: [Відкрито мемор. дошки на будинку Ін-ту електрозварювання ім. Є.О. Патонна і на фасаді будинку по вул. Коцюбинського, 11, де жив Є.О. Патон] // Веч. Київ. – 1953. – 29 груд.
- 680.** Петренко В. Здесь работал Е.О. Патон: [Мемор. доска] // Правда Украины. – 1980. – 21 нояб.

Савін Г.М.

Savin G.M.

681. Визначному вченому механіку [Г.М. Савіну] // Прапор комунізму. – 1985. – 3 груд.

682. Відкриття меморіальної дошки на честь академіка АН УРСР Г.М. Савіна // Вісн. АН УРСР. – 1986. – № 2. – С. 109.

Сікорський І.І.

Sikorsky I.I.

683. Васильев Г. Крылья «Ильи Муромца»: [Мемор. доска авиаконструктору И.И. Сикорскому] // Правда. – 1989. – 11 июня.

684. Москалец О., Конеченков А. Повернення до батьківського дому: [Мемор. доска авіаконструктору І.І. Сікорському] // Молода гвардія. – 1989. – 8 лип.

685. На пам'ять про видатного авіаконструктора: [Мемор. доска на честь 100-річчя від дня народж. киянина І.І. Сікорського – першого авіаконструктора] // Прапор комунізму. – 1989. – 28 трав.

Стражеско М.Д.

Strazhesko M.D.

686. Увіковічення пам'яті професора М.Д. Стражеско: [Відкриття мемор. дошки] // Веч. Київ. – 1954. – 6 берез.

Субботін С.І.

Subbotin S.I.

687. Пам'яті відомого вченого: [Мемор. доска акад. С.І. Субботіну] // Веч. Київ. – 1981. – 14 лип.

Топачевський О.В.

Topachevsky O.W.

688. Юрченко М. Він мріяв про ноосферу: [Відкриття мемор. дошки укр. вчен., акад.-гідробіологу О.В. Топачевському] // Уряд. кур'єр. – 2000. – 25 берез.

11.5. Митці. Персоналії

Figures of Art

Архипенко О.

Archipenko O.

689. **Павлов О.** Гідний увічнення: [Про необхідність встановлення мемор. дошки або пам'ятника на честь скульптора О. Архипенка] // Культура і життя. – 1987. – 21 черв.

Врубель М.О.

Vrubel M.O.

690. **Галайчук А.** Пам'яті Врубеля: [Урочисте відкриття мемор. дошки пам'яті М.О. Врубеля, вул. Десятинна, 14: Скульптор І. Кавалерідзе] // Веч. Київ. – 1962. – 22 січ.

Глущенко М.П.

Gluhshenko M.P.

691. **Бєляєва Т.** Народному художнику: [Мемор. дошка М.П. Глущенко] // Прапор комунізму. – 1984. – 2 листоп.

Кавалерідзе І.П.

Kovaleridze I.P.

692. **Бєляєва Т.** Де жив митець: [Мемор. дошка скульптору І.П. Кавалерідзе] // Прапор комунізму. – 1987. – 16 квіт.
693. **Василенко В.** Височіє в пам'яті нащадків: [Мемор. дошка І.П. Кавалерідзе] // Літ. Україна. – 1987. – 23 квіт.: іл.
694. **Кулін А.** Пам'яті митця: [Відкриття мемор. дошки І.П. Кавалерідзе] // Веч. Київ. – 1987. – 15 квіт.

Лисенко М.Г.

Lisenko M.G.

695. **Видатному** скульптору: [Мемор. дошка М.Г. Лисенку] // Прапор комунізму. – 1986. – 29 жовт.
696. **Вулиця Велика Житомирська, 8:** [Мемор. дошка нар. худож. СРСР М. Лисенку] // Веч. Київ. – 1987. – 27 берез.

Нарбут Г.

Narbut G.

697. **Абаза С.** Четверті нарбутовські читання: [Пропозиція про встановлення мемор. дошки на будинку, де мешкав у Києві Г. Нарбут] // Літ. Україна. – 1989. – 6 лип.

Пимоненко М.К.

Pimonenko M.K.

698. **Галайчук А.** З музею і колекції: [Мемор. дошка М.К. Пимоненку] // Веч. Київ. – 1982. – 5 листоп.

Світлицький Г.П.

Svitlicky G.P.

699. [Про встановлення меморіальної дошки на фасаді будинку № 30 по вул. Дехтярній в Києві, де жим і творив худож. Г.П. Світлицький] // Україна. – 1958. – № 10. – С. 220, хроніка.

Трохименко К.Д.

Trochimenko K.D.

700. **Відкриття** меморіальної дошки народному художнику К.Д. Трохименку // Прапор комунізму. – 1985. – 27 жовт.

Шовкуненко О.О.

Shovkunenko O.O.

701. **Майстру** пензля: [Бронзова мемор. дошка з барельєфом О.О. Шовкуненка] // Пам'ятники України. – 1984. – № 2. – С. 62.

11.6. Музиканти. Персоналії

Musicians. Personae

Вериківський М.І.

Verikivsky M.I.

702. **Меморіальна** дошка М.І. Вериківському, встановлена у 1972 р. // Веч. Київ. – 1987. – 15 верес.

Данькевич К.Д.
Danjkevich K.D.

- 703.** Увічнення пам'яті К.Д. Данькевича // Культура і життя. – 1984. – 15 лип.
704. Видатному композитору: [Мемор. дошка К.Д. Данькевичу] // Веч. Київ. – 1985. – 30 листоп.

Козицький П.О.
Kozicky P.O.

- 705.** Меморіальна дошка П.О. Козицькому // Київ. правда. – 1962. – 7 берез.

Лисенко М.В.
Lisenko M.W.

- 706.** Виговський І. “Де муза ніжна нам таємно посміхалась ...”: [Мемор. дошка М.В. Лисенку] // Веч. Київ. – 1986. – 28 лют.

Міньковський О.З.
Mynkivsky O.Z.

- 707.** Пропагандистові народної музики: [Мемор. дошка О.З. Міньковському] // Веч. Київ. – 1981. – 19 берез.

Рахлін Н.
Rachlin N.

- 708.** Ильевич С. Память о дирижере жива: [Открытие мемор. доски Натану Рахлину] // Зеркало недели. – 1998. – 4 апр.

Яблонський В.М.
Jablonsky W.M.

- 709.** Кошара Н. Патріарх трубачів: [Мемор. дошка у Київ. консерваторії з нагоди 100-річчя від дня народж. В.М. Яблонського] // Робітн. газ. – 1989. – 20 квіт.

11.7. Письменники. Персоналії

Writers. Personas

Бажан М.П.

Vazhan M.P.

710. **Григорьев К.** Классику советской литературы: [Мемор. доска М.П. Бажану] // Лит. газ. – 1984. – 17 окт.
711. **Лазорко М.** Закарбований у бронзі: [Мемор. дошка М. Бажану] // Літ. Україна. – 1984. – 18 жовт.

Гашек Я.

Gashek Ja.

712. **Кухарчук М** Швейк народився у Києві: [Мемор. дошка Я. Гашеку] // Молодь України. – 1988. – 6 листоп.

Гофштейн Д.

Gofshtein D.

713. **Радченко В.** Возвращение Давида Гофштейна: [Мемор. доска] // Евр. вести. – 1994. – № 17–18 (сент.).

Гуцал Є.

Gusal Je.

714. **Ганжа Л.** Вузлик на пам'ять: [В Києві відкрито мемор. дошку Євгенові Гуцалу] // День. – 1998. – 27 серп.

Дмитерко Л.

Dmiterko L.

715. **Василенко В.** Пам'яті письменника-комуніста: [Мемор. дошка Л. Дмитерку] // Літ. Україна. – 1986. – 9 жовт.

Дубов М.І.

Dubov M.I.

716. **Майстру слова:** [Мемор. дошка М.І. Дубову] // Веч. Київ. – 1987. – 15 квіт.

717. **Стешенкова Т.** Живуть його твори: [Мемор. дошка письменника М. Дубова] // Літ. Україна. – 1987. – 23 квіт.: іл.

Земляк В.

Zemljak W.

718. **Василю** Земляку: [Мемор. дошка] // Пам'ятники України. – 1983. – № 3. – С. 62.
719. **Незабутньому** Василеві Земляку: [Мемор. дошка] // Літ. Україна. – 1983. – 27 січ.
720. **Талановитому** майстрові слова: [Мемор. дошка В. Земляку] // Прапор комунізму. – 1983. – 21 січ.

Коцюбинський М.М.

Kocjubinsky M.M.

721. **Лихтенштейн К.И.** К истории одной мемориальной доски: [О лечении М.М. Коцюбинского в фак. клинике Киев. мед. ин-та] // Соц. гигиена, орг. здравоохранения и история медицины. – 1972. – Вып. 6. – С. 158–164.

Кочерга І.А.

Kocherga I.A.

722. **Майстрові** слова: [Відкрито мемор. дошку І.А. Кочерзі] // Київ. правда. – 1960. – 30 груд.

Кропивницький М.Л.

Kropyvnickyy M.L.

723. [Меморіальна дошка, присвячена першому виступу укр. проф. театру під орудою М.Л. Кропивницького, яка встановл. в 1958 р. на будівлі театру ім. Лесі Українки] // Веч. Київ. – 1987. – 28 листоп.
724. **Найденко П.** “Скрутна доба”: [Пам'яті М.Л. Кропивницького: Мемор. дошка на фасаді Рос. драм. театру ім. Л. Українки] // Веч. Київ. – 1985. – 14 жовт.

Купрін О.І.

Kucherin O.I.

725. **Звняцківський Р.** Легенди і знахідки: [Мемор. дошка О.І. Купріну] // Веч. Київ. – 1985. – 10 лип.

726. **Козак С.** Меморіальна дошка О. Купріну // Літ. Україна. – 1985. – 18 лип.
727. **Макаров Ю.** Зруйнували, щоб зберегти: [Мемор. дошка О.І. Купріну] // Молодь України. – 1982. – 14 жовт.; Робітн. газ. – 1982. – 26 верес.

Ле І.

Le I.

728. **Стешенкова Т.** Видатному майстрові прози: [Мемор. дошка І. Ле] // Літ. Україна. – 1981. – 25 верес.
729. **Талантливому** писателю: [Мемор. доска І. Ле] // Правда України. – 1981. – 19 сент.

Маяковський В.В.

Majakovsky W.W.

730. **Переїденко О.** Маяковський – наш робкор: [Мемор. дошка] // Київ. правда. – 1986. – 28 жовт.

Мельничук Ю.

Melnichuk J.

731. **Буртняк О.** Письменник крицевого духу: [Мемор. дошка письменника Ю. Мельничука] // Літ. Україна. – 1987. – 28 трав.: іл.

Некрасов В.

Nekrasov W.

732. **Виленский Ю.** Виктор Некрасов: «За лейтенанта Фарбера»: [Мемор. доска В. Некрасова в Киев. пассаже] // Евр. вести. – 1998. – № 17–18.

Огієнко І.

Ogyenko S.I.

733. **Тут** працював Іван Огієнко: [Про відкриття мемор. дошки, Київ] // Літ. Україна. – 1998. – 23 квіт.

Олійник С.І.

Olyinik S.I.

734. **З плеяди** незабутніх: [Мемор. дошка С.І. Олійнику] // Літ. Україна. – 1984. – 1 листоп.

Островський М.О.

Ostrovsky M.O.

- 735. Пам'яті** письменника-бійця: [Відкрито мемор. дошку на честь 50-річчя від дня народж. М.О. Островського] // Веч. Київ. – 1954. – 30 верес.

Панч П.Й.

Panch P.J.

- 736. Памяти** П. Панча: [Мемор. доска] // Лит. газета. – 1981. – 19 авг.
737. Сидоренко В. Из світанкової зорі: [Мемор. дошка П. Панчу] // Літ. Україна. – 1981. – 31 лип.

Пушкін О.С.

Pushkin O.S.

- 738. Ковалинский В.** В доме по улице Грушевского, 14, где висит мемориальная доска, Пушкин никогда не был. Новые факты о пребывании великого русского поэта в Киеве // Факты и коммент. – 1999. – 5 июня.

Перебування О. Пушкіна в Києві у 1820 та 1821 рр.

- 739. Кучер Н.** Уклін минулому: [Мемор. дошки про перебування О.С. Пушкіна і декабристів у Києві] // Україна. – 1987. – 24 берез.

Рибак Н.

Ribak N.

- 740. Полум'яному** поборнику миру: [Мемор. дошка Н. Рибаку] // Літ. Україна. – 1984. – 15 берез.

Собко В.М.

Sobko W.M.

- 741. Вадиму** Собку: [Мемор. дошка] // Пам'ятники України. – 1983. – № 3. – С. 62.
742. Известному писателю: [В.Н. Собко] // Правда Украины. – 1983. – 15 янв.

Сосюра В.М.

Sosjura W.M.

- 743. Співцеві** солов'їного краю: [Відкриття мемор. дошки В. Сосюрі] // Літ. Україна. – 1966. – 17 трав.

Старицький М.П.
Staricky M.P.

744. **Свердлов О.** Пам'яті М.П. Старицького: [Відкрито мемор. дошку] // Рад. культура. – 1955. – 18 груд.

Стельмах М.
Stelmach M.

745. **Беляєва Т.** Видатному письменнику: [М. Стельмаху відкрито мемор. дошку] // Прапор комунізму. – 1986. – 19 квіт.
746. **Видатному** майстрові слова: [М. Стельмаху] // Веч. Київ.– 1986. – 19 квіт.; Літ. Україна. – 1986. – 24 квіт.
747. **Імені** Михайла Стельмаха // Вісті з України. – 1983. – № 48, листоп.

Тютюник Г.М.
Tiutjunik G.M.

748. **Завжди** з нами: [З урочистого мітингу, присвяч. відкриттю мемор. дошки Г.М. Тютюнику, Київ] // Літ. Україна. – 1991. – 12 груд.

Чорний-Діденко Ю.
Chorni-Didenko Ju.

749. **Назавжди** з нами: [Мемор. дошка Ю. Чорному-Діденку] // Літ. Україна. – 1981. – 11 груд.

Шевченко Т.Г.
Shevchenko T.G.

750. **Галайчук А.** Для щасливих нащадків: [Про мемор. дошку (вул. Іринінська, 10) на відзнаку перебування у 1859 р. Т.Г. Шевченка] // Молодь України. – 1961. – 11 берез.
751. **Галайчук А.** На фасаді ун-ту меморіальна дошка: [Тут у 1845–1847 рр. працював Т.Г. Шевченко] // Веч. Київ. – 1961. – 17 трав.
752. **Тут** жив великий співець: [Відкриття мемор. дошки на честь 100-річчя з дня смерті Т.Г. Шевченка (вул. Іринінська, 10)] // Веч. Київ. – 1961. – 11 берез.

753. **Цвірко М.** Та ще й садочком обросла: [Про мемор. плиту по вул. Вишгородській, 5, де у 1859 р. проживав Т.Г. Шевченко] // Веч. Київ. – 1989. – 11 лют.

Шолом-Алейхем **Sholom-Alejchem**

754. **Бєляєва Т.** Майстрові слова: [Про відкриття мемор. дошки Шолом-Алейхему по вул. Саксаганського, 27] // Прапор комунізму. – 1988. – 9 верес.
755. **Крюков А.** Тут мешкав Шолом-Алейхем: [Мемор. дошка на фасаді будинку № 5 по Червоноармійс.] // Літ. Україна. – 1988. – 24 берез.
756. **Шолом-Алейхем:** [Мемор. дошка на будинку (в Києві), де жив Шолом-Алейхем] // Літ. газ. – 1987. – 17 черв.

12. Пам'ятні знаки **Memorable marks**

757. **Археологу, етнографу, мистецтвознавцю:** [Мемор. знак на честь акад. АН УРСР М.Ф. Біляшівського перед будинком Держ. музею укр. образотворч. мистецтва УРСР] // Веч. Київ. – 1988. – 22 берез.; Культура і життя. – 1988. – 27 берез.; Правда України. – 1988. – 22 марта.
758. **Безприкладний** подвиг футболістів: Незабутнє: [Пам'ят. знак на честь подвигу футболістів київ. “Динамо”] // Веч. Київ. – 1981. – 8 трав.
759. **Бердник М., Малютенко Є.** І ожила легенда: [Відкриття пам'ят. знаку на честь 1500-річчя заснування Києва] // Київ. правда. – 1982. – 23 трав.
760. **Братство** крепло в боях: [Памят. знак в Києве на месте захоронения пол. воинов] // Правда Украины. – 1989. – 9 апр.
761. **В пам'яті** народній: [Пам'ят. знак на фасаді Київ. держ. ун-ту] // Веч. Київ. – 1986. – 30 лип.
762. **Вниманию** мусульман г. Киева!: [О проекте сооружения памят. знака (стены) на месте первого татар. кладбища на ул. Мельникова] // Аль-Баян (Разъяснение). – 2000. – № 1 (39). – С. 8.
763. **Галайчук А.** Пам'ятні знаки [на території Печер. лаври] // Веч. Київ. – 1982. – 17 листоп.
764. **Гнаткевич Ю., Карпенко В.** До Комісії з найменувань та пам'ятних знаків Київської міськ. адміністрації: Лист до влади // Веч. Київ. – 1997. – 26 лют.
765. **Грицюк С.** Світло знань: [Пам'ят. знак на честь 1000-ліття першої шк. на Русі: Старокиїв. гора] // Прапор комунізму. – 1988. – 1 жовт.

753. **Цвірко М.** Та ще й садочком обросла: [Про мемор. плиту по вул. Вишгородській, 5, де у 1859 р. проживав Т.Г. Шевченко] // Веч. Київ. – 1989. – 11 лют.

Шолом-Алейхем **Sholom-Alejchem**

754. **Бєляєва Т.** Майстрові слова: [Про відкриття мемор. дошки Шолом-Алейхему по вул. Саксаганського, 27] // Прапор комунізму. – 1988. – 9 верес.
755. **Крюков А.** Тут мешкав Шолом-Алейхем: [Мемор. дошка на фасаді будинку № 5 по Червоноармійс.] // Літ. Україна. – 1988. – 24 берез.
756. **Шолом-Алейхем:** [Мемор. дошка на будинку (в Києві), де жив Шолом-Алейхем] // Літ. газ. – 1987. – 17 черв.

12. Пам'ятні знаки **Memorable marks**

757. **Археологу, етнографу, мистецтвознавцю:** [Мемор. знак на честь акад. АН УРСР М.Ф. Біляшівського перед будинком Держ. музею укр. образотворч. мистецтва УРСР] // Веч. Київ. – 1988. – 22 берез.; Культура і життя. – 1988. – 27 берез.; Правда України. – 1988. – 22 марта.
758. **Безприкладний** подвиг футболістів: Незабутнє: [Пам'ят. знак на честь подвигу футболістів київ. “Динамо”] // Веч. Київ. – 1981. – 8 трав.
759. **Бердник М., Малютенко Є.** І ожила легенда: [Відкриття пам'ят. знаку на честь 1500-річчя заснування Києва] // Київ. правда. – 1982. – 23 трав.
760. **Братство** крепло в боях: [Памят. знак в Києве на месте захоронения пол. воинов] // Правда Украины. – 1989. – 9 апр.
761. **В пам'яті** народній: [Пам'ят. знак на фасаді Київ. держ. ун-ту] // Веч. Київ. – 1986. – 30 лип.
762. **Вниманию** мусульман г. Киева!: [О проекте сооружения памят. знака (стены) на месте первого татар. кладбища на ул. Мельникова] // Аль-Баян (Разъяснение). – 2000. – № 1 (39). – С. 8.
763. **Галайчук А.** Пам'ятні знаки [на території Печер. лаври] // Веч. Київ. – 1982. – 17 листоп.
764. **Гнаткевич Ю., Карпенко В.** До Комісії з найменувань та пам'ятних знаків Київської міськ. адміністрації: Лист до влади // Веч. Київ. – 1997. – 26 лют.
765. **Грицюк С.** Світло знань: [Пам'ят. знак на честь 1000-ліття першої шк. на Русі: Старокиїв. гора] // Прапор комунізму. – 1988. – 1 жовт.

766. **Десятник О.** Художнику-громадянину: [Пам'ят. знак нар. худож. УРСР Г.Г. Чернявському на будинку № 61 по просп. Пушкіна] // Культура і життя. – 1985. – 15 груд.
767. **І ожила** легенда: Учора в парку В. Примакова відкрито пам'ят. знак на честь 1500-річчя заснування Києва // Прапор комунізму. – 1982. – 23 трав. – (До 1500-річчя Києва).
768. **Касаткін К.** В роки першої російської: [Відкриття пам'ят. знаку до 80-річчя революц. подій в Києві] // Веч. Київ. – 1986. – 31 груд.
769. **Марченко Л.** Мужнім, нескореним: [Пам'ят. знак футболістам] // Прапор комунізму. – 1981. – 8 трав.
770. **На честь** видатного вченого: [Пам'ят. знак Д.К. Заболотному] // Культура і життя. – 1981. – 7 черв.
771. **Одинец М.** Урок и тысячелетие: [Памят. знак в честь тысячелет. юбилея первой шк. на Руси] // Правда. – 1989. – 14 янв.
772. **Пам'ятний** знак на честь Д.К. Заболотного // Вісн. АН УРСР. – 1981. – № 9. – С. 107.
773. [Пам'ятний знак як реквієм зруйнованому фашистами рибальському селу на Трухановому острові] // Прапор комунізму. – 1989. – 24 трав.
774. **Перший** в Києві Раді відкрито пам'ятний знак // Прапор комунізму. – 1985. – 31 груд.
775. **Плачинда С.** Не забути б їхні імнна ...: [Про пам'ят. знак, що мусить стояти на розі Володимир. та бульвару Шевченка, де загинули від куль білогвардійців у 1918 р. студенти ун-ту] // Веч. Київ. – 1988. – 9 груд.
776. **Початок** біографії: Репортаж з Ленінгр. р-ну: [Пам'ят. знак на честь початку буд-ва молодіж. житл. комплексу] // Веч. Київ. – 1986. – 8 серп.
777. **Раденко Б.** Незламні: Сьогодні на стадіоні “Старт” буде відкрито Пам'ят. знак на честь подвигу футболістів кїїв. “Динамо” в роки ВВВ // Прапор комунізму. – 1981. – 7 трав.
778. **Скибицька Т., Заморій Д.** Вона заклала підвалини Академії: [Пам'ят. знак засновниці Брат. шк. Г. Гулевичівні] // Культура і життя. – 1987. – № 5.
779. **Соломончук О.** З орлиного племені: У центрі Києва урочисто відкрито стелу на честь чільн. діяча ОУН Д. Мирона – “Орлика” // За вільну Україну. – 1997. – 6 верес.
780. **Табачник Д.** Київським трамвайникам: [Пам'ят. знак на честь полеглих у ВВВ] // Пам'ятники України. – 1984. – № 1. – С. 60.
781. **Таранченко М.** На рубежах 1941-го: [Пам'ят. знаки колиш. лінії оборони Києва] // Сіл. вісті. – 1986. – 13 серп.
782. **Терещенко М.** Видатному вченому: [Пам'ят. знак М.Г. Холодному] // Прапор комунізму. – 1982. – 24 черв.
783. **Тронь В.** Гартувались у вогні: [Пам'ят. знак кїїв. військ. спецшк.] // Веч. Київ. – 1985. – 3 черв.

784. **Фещенко О.** Подвигу політ безсмертний ...: Оголошено загальноміськ. відкритий конкурс на кращий ескізний проект Пам'ят. знака загиблим воїнам-інтернаціоналістам // Прапор комунізму. – 1989. – 30 лип.
785. **М.Г. Холодному:** [Відкриття пам'ят. знака] // Пам'ятники України. – 1983. – № 1. – С. 63.
786. **Цюпа Ю.** Із хвиль Славутича: [Відкриття пам'ят. знака засновникам Києва] // Веч. Київ. – 1982. – 24 трав.
787. **Чому** немає пам'ятного знака? : [Про встановлення пам'ят. знака на місті церкви Різдва на Подолі, де стояла труна з тілом Т.Г. Шевченка] // Робітн. газ. – 1989. – 7 трав.
788. **Яскрава** сторінка в культурі: [Відкриття пам'ят. знака на будинку по вул. Гоголівська, де жив Б.Д. Грінченко] // Прапор комунізму. – 1988. – 11 груд.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Абаза С. 697
Авраменко А. 64
Александрова Т. 304
Аліханян О. 673
Альошин В. 1
Альошин П.Ф. (13), (649–652)
Альошина Б. 598
Андрієнко Л. 487
Андрій Первозванний (9), (133)
Андрійченко І. 44
Андровська О. 128
Андрусів П. 188
Антокольський М. (244)
Антонов О.К. (436), (437), (654)
Антонович Д. 521
Армеев Р. 162
Архангельская Н. 48
Архипенко О.В. (689)
Асєєв Ю. 307
- Б**
Бабинін Є. 337
Багаліка Ю. (420)
Бажан М.П. (470), (710, 711)
Бакланов Н. 88, 163, 295, 471
Балабко О. 419
Балавенський (13)
Баньковська Т. 2, 10
Бараневич Л. (49), 472
Барштейн Ю. 89
Бендер О. (557)
Бердник М. 759
Беляєва Т. 500, 585, 599, 658, 691, 692, 745, 754
Биков Л.Ф. (622, 623)
Біленко В. 100
Білодід І.К. (655–657)
Біляшівський М.Ф. 440, (757)
Блюміна І. 41, 65
Бобринський О.О. (249–254)
Богдан В. 457
Богданович Г. 522
- Богусевич В. (362)
Божко О. 330
Боплан Гійом Левасер де (187)
Борисенко А. 410
Боровиченко М. (410, 411)
Бородай В.З. 39, 40, (41–43)
Бош Є. (597)
Бразуль С. 189
Брамський К. 3
Бриліантова Л. 488
Бровко В. 338
Буда С. 523
Буйко П.М. (658)
Бурачек А.В. 377
Буртняк О. 731
Бусленко Ю. (133)
Бялер Й.Я. [Бялер И.Я.] 190, 412
- В**
Валько П. 359
Варварецький Ю.А. 5, 52, 81, 268, 393
Василенко В. 693, 715
Васильєв Г. 683
Васильчиков (115)
Ватутін М.Ф. (31), (412–416)
Вдовенко Н. 456
Ведель А. (463, 464)
Веремей І. 339
Вериківський М.І. (702)
Вернадський В.І. (275), (438, 439)
Верстюк В. 191, 329
Вечерський В. 298
Виговський І. 706
Виленський Ю. 732
Вірський П.П. (624)
Власов О.В. [А.В.] (336)
Война В. 306
Володимир, Київ. Князь (75), (101–125), (192), (575)
Волощенко А. 563
Воронцов И.Н. 564
Вронський М.К. (44)
Врубель М.О. (690)
Вучетіч Є.В. (414)

Гагарін Ю.О. (619), (621)
 Галайба В. 249
 Галайчук А.М. 66, 564–568, 581,
 590, 591, 600, 626, 690, 698, 750, 751,
 763
 Гальченко В. 650
 Гамрецький М. 192, 193
 Ганжа Л. 441, 714
 Гасанова Н. 489
 Гатненко А. 463
 Гашек Я. (712)
 Гватуа Н. (576)
 Георгієв М. 6
 Глаголь С. 525
 Глібіщук Я. 420
 Глінка М.І. (465–468)
 Глушков В.М. (659, 660)
 Глущенко М.П. (700)
 Гнаткевич Ю. 764
 Говдя О. 194
 Говдя П. 67
 Гоголь М.В. (471–480)
 Гонтар Ю. 602
 Гончар О. 376, (481), 492, 493
 Городенський А. 341
 Городецький В.В. (9)
 Гриб О. 442
 Григор'єв К. [Григор'єв К.] 368,
 710
 Гринін О. 526
 Грицюк А. (576)
 Грицюк М. (24), (45, 46), (464)
 Грицюк С. 436, 765
 Гришко М.С. (625)
 Грищенко А. 387
 Грінченко Б.Д. (661, 662)
 Грожин А.С. 514
 Громашевський Л.В. (663, 664)
 Грушевський М.С. (440–451)
 Гулевичівна Г. (778)
 Гусев О. 648
 Гуслистий К. (362)
 Гуцал Є. (714)
 Давидець Ф. 527
 Данилов В.І. (665, 666)
 Данькевич К.Д. (703, 704)
 Демченко Є. 47
 Демченко Л.Я. (195)
 Деркач В. 552
 Десятник О. 766
 Дєдов В. 342
 Дзержинський Ф.Е. (317, 318)
 Дмитерко Л. (715)
 Дмитриєва Н. 299
 Добровольський Л.А. 377
 Довгань Б. (47)
 Довженко В. (362)
 Довженко О.П. (626, 627)
 Довнар-Запольський М.В. (593)
 Догвиненко Д. 129
 Дорошенко С.П. 196
 Дряхлов Ю. 296
 Дубенко С. 494
 Дубина І. 343, 603
 Дубняк О. 369
 Дубов М.І. (716, 717)
 Дубовис М. 571
 Дяденко В. (362)
 Дятлов В.А. 153
 Ернст Ф.Л. [Эрнст Ф.Л.] 236, 237
 Єльцин Б.М. (147)
 Ємченко О. 269, 344, 360, 572
 Жариков М. (420)
 Железняков (284–286)
 Жилиєва Н. 653
 Журавель О. 388
 Заболотний Д.К. (667, 668), (770),
 (772)
 Заваров О.І. (366)
 Закревський М. 154
 Заньковецька М.К. (628–630)
 Заморій Д. 778
 Затонський В.П. (588)
 Захаревич М. 462
 Звиняцьківський Р. 725

- Земляк В.С. (482), (718–720)
 Злобинский С. 529
 З-Н И. 183
 Зноба В.І. (48), 49, (50, 51), 307, 421
 Зотіков О. 293
 Зубков А. 422
 Зубков Я. 633
- И**гнаткин И. 530
 Ильевич С. 553, 708
- І**ваненко О. 130
 Иванов А.В. (319, 320)
 Иванова Г. 592
 Иванченко І. (39)
 Івшина Л. (426)
 Ігнащенко А. (487), (498)
 Іпсіланті К. (238)
 Іскра І.Я. (234, 235)
- К.Я.** 276
 Кавалерідзе І.П. (13), (52–63), (131), (133), (690), (692–694)
 Кавецький Р.С. (669, 670)
 Кагарлицький М. (40)
 Калараш Д.Л. (417)
 Каліка Е. 342
 Кальницький М. 79
 Кальченко Г.Н. (64–74), (487), (497, 498)
 Канаш В. 50, 423
 Капельгородська Н.М. 132
 Карамаш С. 531
 Карпенко В. 764
 Карсим М. 91
 Касаткін К. 768
 Касяян В. (457)
 Кауфман Бэл. 554
 Кашук Н. 68
 Кашенко М.Ф. (571)
 Кий, легендарний засновник Києва (88–98)
 Кирило (9), (133), (142)
 Киркевич В. 119, 134, 156
 Кирпанос Н.О. (418)
- Кисленкова Г.В. 92
 Киянский Д. 244
 Кілессо С. 197, 443, 444
 Кіпріанов А.І. (561). (672)
 Кірпічов В. (452)
 Клодт П.К. (75), (107), (118), (192)
 Кобець О. 76, (509)
 Ковалець Я. 54
 Ковалинський В. [Ковалинский В.] 10, 120, 135, 143, 361, 738
 Ковальов О.О. (76, 77), 508, (510)
 Ковпак С.А. (606)
 Козак С. 516, 661, 726
 Козик Я. 676
 Козицький П.О. (705)
 Козлова Л. 316
 Козловський М.Ф. (213)
 Колесниченко Ю. 121
 Комісаренко В.П. (673, 674)
 Конашевич-Сагайдачний П.К. (181,182)
 Конеченков А. 684
 Кононко Г. 11
 Коренькова В. 458
 Корнійчук О.Є. (483, 484)
 Король Л. 82, 510
 Корольов С.П. (675)
 Коростельова І. 287
 Коротченко Д.С. (321), (488)
 Косач Ю. 495
 Косіор С.В. (322)
 Костомаров Н.И. 198
 Котляревський І.П. (485, 486)
 Коцюбинський М.М. (721)
 Коцюбинський Ф. 12, 122
 Кочерга І.А. (722)
 Кочубей В.Л. (234, 235)
 Кошара Н. 709
 Кошовий О.К. (78)
 Кравець В. 206
 Кинько Т. 424
 Кирєєв Г. 396
 Кравченко М. 93
 Крапива П.Ф. 123, 137, 151, 199–201, 245, 263, 533

- Краснянський А. 78
 Крейтон С.Н. 136
 Крижанівський В. 94
 Кричевський В.Г. 534, (653)
 Кропивницький М.Л. (723, 724)
 Крушельницький М.М. (631)
 Крюков А. 755
 Крячек М. 270
 Ксіменес Е. [Ксіменес Е.] (13), (79)
 Кудін А. 55
 Кудрявцев Л. 56
 Кудряшов В.С. (607, 608), (610)
 Кузнецова Т. 256, 437
 Кузьменко В. 165, 501
 Кузьмин Е. 13, 184, 535
 Кулін А. 694
 Купрін О.І. (725–727)
 Курбас Л. (632–636)
 Кухаренко Р. (420)
 Кухарчук М. 712
 Куцовський М. 604
 Кучер Н. 739
 Кучеренко В. 170
 Кучерук О. 202, 203
 Кушко В. 84
 Куш А.В. 425
- Лавриненков В.Д. (599)
 Лазаренко Д. 417
 Лазорко М. 711
 Лапоногов С. 308
 Ле І. (728, 729)
 Лебедев Г.А. 14
 Лебедич І.Н. (366)
 Левенфиш Е. 204
 Левицький О.І. 205, (207)
 Левінсон Є.А. 536
 Лемешук М.М. [Н.Н.] 124, 166, 271,
 272, 319, 327, 328, 346–348, 384,
 389, 465, 485, 574
 Ленская И. 558
 Лепин А. 144
 Леся Українка (487–498)
 Либідь, легендарна засновниця
 Кієва (88–98)
- Липецька В. 622
 Липківський В. (255)
 Лисенко М.В. (469), (706)
 Лисенко М.Г. (334), (336), (509),
 (695, 696)
 Лисенко Н. 206
 Лихтенштейн К.И. 721
 Лінівий В. 378
 Лобановський Б.Б. 42
 Лосицький Ю. (555)
 Любшина С. 506
 Люта Т.Ю. 75, 107
 Лянге С. 138
- М.Г. 207
 М.Ж. 537
 Маєвський В. 407
 Макаренко Д. 511
 Макаров Ю. 727
 Макогон І. 445, 446
 Максимов М. 288, 349, 538
 Максимович Б.И. (355)
 Малаков Д. 125, 126, 397
 Малютенко Є. 759
 Манізер М.Г. (526)
 Мануїльський Д.З. (323, 324)
 Марті Хозе (325)
 Марченко Л. 461, 769
 Матійчук М. 255
 Маяковський В.В. (730)
 Медведев В. (555)
 Мезенцева Г.Г. 15
 Мелентьєв Ю. 69
 Мелецький А.М. 370
 Мельник В. 294
 Мельниченко В. (305, 306), (311),
 312, 350
 Мельничук Ю. (731)
 Мефодій (9), (133), (142)
 Микешин М.Й. (192), (196), (203,
 204), 208, (219), (221), (228),
 (230)
 Микола І (113), (115), (239–241)
 Миколайчук І. (636, 637)
 Милютенко Д.Є. (638)

Мирон Д. (779)
Миронов М. 593
Миронова Н. 273
Михайл, Архістратиг (99, 100)
Михайленко А. (425), 427
Михайленко К. 605
Михайлов В. 209
Михнев А. (576)
Міндель Б.О. (291), (512)
Міньковський О.З. (707)
Мірошник Г. 606
Мішина Т. 559
Мовчун П.Ф. (80)
Могила Петро (676, 677)
Молодчикова І. 330
Монастирський А. 594
Моруженко В. (9)
Москалець О. 684
Моторнюк М. 80
Мулкіджян Н. 16

Найденко 724
Нарбут Г. (697)
Наумов Ю. 364
Нестеров П.М. (256–258)
Нестор Літописець (499–504)
Некрасов В. [Некрасов В.] 401,
(732)
Нижник А. 309
Нижник Л. 309
Никипелов В. 380
Никитюк Т. 210
Никоненко О. 557
Ніколаєв В.М. (208)
Німенко А. 70
Новиков В.И. (365)
Новиков Ю. 95
Новосельцев І. (64)

Обрамальський В. 394
Огієнко І. (733)
Огінська А. 668
Одинец М. 771
Одусь А.З. (616)
Озерянич Л. 334

Олейниченко Я. 169
Олександр Іі (13), (35), (79), (242–
247)
Олександр Ііі (35), (248)
Олександров М. 178
Олексієнко Л. 181
Олійник С.І. (734)
Ольга, Київ. Княгиня (9), (13), (128–
142), (533)
Оноприєнко Е. 57
Орленко П. 58
Орлов О.Я. (678)
Орункаєв С. 385
Остапченко Ф. 408
Островський Г. 59
Островський М.О. (505, 506), (735)
Острозький К.І. [Острожский К.И.]
(183–186)

Павленко М. 250
Павлів Г. 476
Павлов О. 689
Панасенко Т. 381
Паніковський (558–560)
Панч П.Й. (736, 737)
Панчик Й. 540
Параджанов С.И. (458, 459)
Парійський Є. [Парийский Е.] 83,
352, 478
Пархоменко І. 214
Патон Б.Є. (454)
Патон Є.О. (455), (679, 680)
Паторжинський І.С. (639)
Пашко Я. 353
Педан Ю. 404
Переїденко О. 215, 354, 730
Петік Є. 219
Петренко В. 282, 680
Петрова О. 310
Петровський Г.І. (326)
Петрук В. 187
Пимоненко М.К. (698)
Пинчук Ю.А. (198)
Пироговський О.С. (600), (611)
Підгора В. 429, 459, 541

Пінич М. 494, 519
Платонов В. 405
Плачинда С. 775
Плющ В. 447
Повар В. 96
Погодин М. 216
Погорелов В. 343
Подільський З. 636
Подобед Е. 398
Подолян В. 171
Познанський В.А. 217
Позняк П. 20, 157, 172, 218, 252
Поколенко О.Я. (366)
Пономаренко Л. 21
Попова Л.І. 498, 542
Портнов П. 209
Пригорницький Ю. 482
Прилюк Ю. 22
Примаков В.М. (327, 328)
Прокопенко В. 24, 45, 46
Проніна Н. 355
Пушкарев Л.Н. 217
Пушкін О.С. (507–513), (738, 739)

Раденко Б. 777
Радиш Я.Ф. 25
Радченко В. 713
Разорьонова Н. 173
Ратманський М. (594)
Рахлін Н. (708)
Репін І.Ю. (460, 461), (549)
Рибак Н. (740)
Рибаков М. 466
Рибіна О. 406
Рильков К. 560
Рыбачук А. (305, 306), (311), 312
Рогоза Б. 546
Розпутенко І. 547
Рой Ю. 431
Ройтман Е. 313
Ромаданова І. 85
Рузинова Л. 51
Руденко Л. (640)
Рум'янцев-Задунайський П.О. (236, 237)

Рябокляч І. 486

Савін Г.М. (681, 682)
Садовський М.К. (641)
Саксаганський П.К. (642, 643)
Самійленко О. 620
Самойленко Л. 395
Самойлов В.К. 28, 356
Свенціцька Л. 220
Свердлов О. 744
Свиньин П. 158
Світлицький Г.П. (699)
Седанов О.П. 275
Седик О. 140
Селецкий П.Д. 253
Семенов М. 179
Сигалов А. 418, 577, 621, 675
Сидоренко А. 86
Сидоренко Б. 174
Сидоренко В. 479, 578, 737
Сидоров К.А. 29
Силін О. 27, 517
Синько Р.О. 60, 61, 132, 147
Ситник А. 222
Сікорський І.І. (683–685)
Сімзен-Сичевський А. 548
Скибицька Т. 778
Скобников О.П. (81–83)
Сковорода Г.С. (9), (514)
Скорик Л. 300
Скоробогатько С. 283
Скрипник П. 223
Скуленко І. 11, 595
Смекун М. 549
Смирнов И. 224
Смирнов-Ласточкин І.Ф. (589), (592)
Смолич Ю.К. (515)
Сніткін (13)
Собко В.М. (741, 742)
Соловський В.В. (291)
Соломко М. 610, 611
Соломончук О. 779
Сосюра В.М. (743)
Стадільна Я. (557)
Стельмах М.П. (516), (745–747)

Степовик Д. 2225
Стешенкова Г. 717, 728
Столипін П.А. (35), (79), (259–266)
Стражеско М.Д. (686)
Стрижевський О. 513
Стрільбицький С.І. (9)
Субботін С.І. (561), (687)
Сулим І. 226
Сургай О. 127, 227, 241, 254, 266
Суржик Л. 357
Сухомлин К.В. (585)

Табачник Д. 780
Танюк Л. 635
Таранченко М. 286, 468, 584, 781
Тельман Ернст (618)
Терешкова З. 596
Терещенко М. 175, 358, 383, 392,
782
Тимошенко В. 32, 176
Тимошенко С.П. (456)
Тимченко Ж. 324
Ткаченко Ж. 503
Том П. 432
Топачевський О.В. (688)
Тронь В. 783
Трохименко К.Л. (700)
Туркевич В. 228, 229
Тютюник Г.М. (748)

Ужвій Н. (644)
Ульяновський В. 185
Уманський А.М. 320
Ушинський К.Д. (517, 518)

Фалькович В. 511
Федорук В. 98
Фещенко О. 301, 302, 652, 784
Філатова А. 484
Філін В. (9)
Фовенко І. 314
Фогель З. 87, 315
Франко І.Я. (519, 520)
Фросевич Л. 399, 400

Харечко А.М. (84–87)
Харченко А. 33
Хмельницький Б. (9), (188–233)
Холодний М.Г. (782), (785)
Хорив, легендарний засновник
Києва (88–98)
Хохлов К.П. (645, 646)
Хрущов М.С. 416, 550

Цибенко О. 433
Цикора С. 177
Цинковська В. 518
Цівірко М. 449, 753
Цюпа Ю. 480, 786

Чеботарьова О. 231
Череватенко Л. 450, 464
Чередниченко В. 411
Черненко М. 386, 613
Чернієнко Я. 639
Чернявський Г.Г. (766)
Чигир В. 614
Чкан М. (317)
Чорна І. 72
Чорний-Діденко Ю. (749)
Чорнобривцева О. 43
Чубарь В.Я. (329)
Чудновська І. 11, 320

Шварц К.Л. (366)
Шевцов В.В. (181)
Шевченко С. 149
Шевченко Т.Г. (137), (139), (204),
(232), (521–551), (750–753)
Шевчук Б. 73
Шеремет Г. [А] 34, 451
Шикан В. 373
Шилін О. 367
Шіортіно (545)
Шкляревський Є. 504
Школьников Є. 616
Шлапак Ю. 62
Шлейов В. 391
Шовкуненко О.О. (701)

Шолом-Алейхем (552-556), (754–
756)

Шредер І.М. (250)

Шульгин В. 35

Шумицкий О.И. (366)

Шумський Ю. (647)

Шуневич В. 258

Щек, легендарний засновник Кисва
(88–98)

Щербак Н. 233

Щербакова М. 617

Щербина В. 63, 150, 434, 637, 677

Щітківський І. 551

Щорс М.О. (31), (252), (330–336)

Юра Г. (648)

Юрченко М. 688

Юрченко С. 160

Ющенко К.А. (365)

Ющенко О. 36

Я.Ж. 238

Яблонський В.М. (709)

Яковлів А. 161

Яковченко М.Ф. (462)

Янгель М.К. (561)

Янко Д.Г. (17), 38, (77)

Яременко Ю. 579

Яремич С. 186

Ярослав Мудрий (143–150)

Ясієвич В. 141

Яценко В. 74

Яценко О. 142

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ КНИГ ТА СТАТЕЙ

- Авторів** “Повісті временних літ” 499
Автору і режисеру 642
Аннотационные меморіальні дошки найменованих улиц Києва 580
Архангел Михаїл обороняє Київ: [Пам’ятник Михаїлу – охоронцю Києва] 99
Археологу, етнографу, мистецтвознавцю [Біляшівському М.Ф.] 757
- Безприкладний** подвиг футболістів 758
Бетон важче всього 305
Борису Євгеновичу Патону 453
Борцям за Советську владу 267
Братам по зброї 409
Братство кріпко в боях 760
- В інтересах** реабілітованих 297
В мармурі і бронзі 4
В пам’яті народній 761
В пам’ять героїв революції 586
В пам’ять о выдающемся ученом 659
В пам’ять подвигу солдатів 587
В честь міста-героя 374
В честь захисників і визволителів Києва 375
В.І. Вернадському: [Скульптура] 438
Вадиму Собку: [Мемор. дошка] 741
«Ведомость и сметы по расходам на ремонт тротуаров ..” 101
Великому російському письменникові. [Пам’ятник М.В. Гоголю] 473
Великому російському художникові: [Пам’ятник І.Ю. Рєпіну] 460
Видатному вченому [Пам’ятник В.І. Вернадському] 439
Видатному драматургові [Пам’ятник О.Є. Корнійчуку] 483
Видатному композитору. [Мемор. дошка К.Д. Данькевичу] 704
Видатному майстрові слова [Мемор. дошка М. Стельмаху] 746
Видатному майстрові сцени [Мемор. дошка М.М. Крушельницькому] 631
Видатному оперному співакові [Мемор. дошка М.С. Гришку] 625
Видатному скульптору [Мемор. дошка М.Г. Лисенку] 695
Видатному фізику [Мемор. дошка В.І. Данилову] 665
Видатному хореографу [Мемор. дошка П.П. Вірському] 624
Визначному вченому [І. Білодіду] 655
Визначному вченому і організатору науки [Б.Є. Патону] 453, 454
Визначному вченому і організатору науки [Є.О. Патону] 455
Визначному вченому механіку [Г.М. Савіну] 681
Відкрито меморіальну дошку [В.П. Затонському] 588
Відкрито меморіальну дошку [проф. В. Комісаренку] 674

- Відкриття** в Києві пам'ятника генералові армії М.Ф. Ватутіну 413
- Відкриття** в Києві пам'ятника Івану Яковичу Франкові 519
- Відкриття** меморіальних дошок на честь академіків АН УРСР 561
- Відкриття** меморіальної дошки на честь академіка АН УРСР В.І. Данилова 666
- Відкриття** меморіальної дошки на честь академіка АН УРСР Г.М. Савіна 682
- Відкриття** меморіальної дошки на честь академіка АН УРСР Р.Є. Кавецького 669
- Відкриття** меморіальної дошки на честь академіка В.М. Глушкова 660
- Відкриття** меморіальної дошки на честь академіка І.К. Білодіда 656
- Відкриття** меморіальної дошки на честь академіка АН УРСР О.Я. Орлова 678
- Відкриття** меморіальної дошки народному художнику К.Д. Трохименку 700
- Відкриття** меморіальної дошки: [Д.К. Заболотному] 667
- Відкриття** нових меморіальних дошок 562
- Відкриття** пам'ятника Т.Г. Шевченку 524
- Відкриття** пам'ятника М.О. Щорсу 331
- Відкриття** у Києві пам'ятника О.С. Пушкіну 507, 508
- Відомій** оперній співачці [Л. Руденко] 640
- Відомому** архітекторові [П.Альошину] 649
- Вниманию** мусульман г. Києва! 762
- Встанет** арка триумфальная 164
- Вулиця** Велика Житомирська 8 696
- Вченому-мовознавцю** [Мемор. дошка І. Білодіду] 657
- Вшанування** пам'яті більшовика-ленінця [Мемор. дошка Смірнову-Ласточкину] 589
- Геніальний** поетесі, полум'яному борцеві [Лесі Українці] 490, 491
- Героїчним** захисникам Києва 340
- Героям** київського підпілля 601
- Героям** Чорнобиля 303
- Дві** меморіальні дошки 569
- 200** меморіальних дошок [Київ]. 570
- Дело** .. о памятнике князю Владимиру 102–106
- День** Святого Владимира в Киеве 152
- До цього** пам'ятника йтимуть люди ... 481
- Документи** про історію спорудження пам'ятника Б. Хмельницькому 195
- Ернсту** Тельману присвячується 618
- З доповідної** записки М-ва внутрішніх справ 7
- З ім'ям** легендарного Железняка 284
- З першим** ректором у друге сторіччя [Віктор Кірпічов] 452
- З плеяди** незабутніх [Мемор. дошка С.І. Олійнику] 734
- З протоколу** засідання Підготовчої коміс. в справі побудови пам'ятника Т. Шевченку 528

За рядком меморіальної дошки 573
Завжди з нами 748
Закладка пам'ятника в Києві легендарному полководцеві громадянської війни
М.О. Щорсу 332
Засновникові молодого театру [Мемор. дошка Л. Курбасу] 632

Иван Кавалеридзе 53
Известному писателю: [В.Н. Собко] 742

Г о ж и л а легенда 767
Імені Михайла Стельмаха 747
Імені О.К. Антонова 654

К открытию памятника Столыпину 259
К постановке памятника П.А. Столыпину 260
К сооружению памятника.... княгине Ольге 131
К сооружению памятника Императору Александру II 242, 243
К сооружению памятника Императору Александру III 248
К сооружению памятника Кочубею и Искре 234, 235
К сооружению памятника Н.В. Гоголю 474
К сооружению памятника П.А. Столыпину 261
К упорядочению местности у памятника Крещения Руси 155
Киев: Схема размещения основных памятных объектов 8
Київ = Kyiv: [Комплект] 9
Київ: Пам'ятник Великій Княгині Ользі 133
Київ: Пам'ять міста-героя 345
Конкурс на пам'ятник П.А. Столыпину 262
Корифею української музики [Пам'ятник М.В. Лисенку] 469
Корчагінська слава – в бронзі і серцях 505

Л.В. Громашевському 663
Легендарному полководцеві: [Пам'ятник М. Щорсу] 333
Летописцу Киевской Руси 502

М.В. Гоголю 475
М.Г. Холодному 785
Майстрові слова [Мемор. дошка І.А. Кочерзі] 722
Майстру пензля [Мемор. дошка О.О. Шовкуненку] 701
Майстру слова [Мемор. дошка М.І. Дубову] 716
Меморіальна дошка М.І. Вериківському 702
Меморіальна дошка на будинку, де жив народний артист СРСР Ю. Шумський.
647
Меморіальна дошка П.О. Козицькому. 705
Меморіальна дошка по вул. Велика Житомирська, 17 [Альошину П.Ф.]651

Меморіальна дошка, присвячена першому виступу укр. проф. театру під орудою М.Л. Кропивницького 723

Меморіальні дошки розповідають 575

Ми – пам'ятник собі ... 426

Монітор “Железняков” встановлено як пам'ятник 285

Монумент дружби 167, 168

Монумент танкістам – визволителям Києва 351

На вічній стоянці. 280

На пам'ять про видатного авіаконструктора [І.І. Сікорського] 685

На честь Великого Жовтня 277

На честь видатного вченого [Пам'ятний знак Д.К. Заболотному] 770

На честь видатного партійного і держ. діяча [Пам'ятник Д.С. Коротченку] 321

На честь героя [Мемор. дошка В.С. Кудряшову] 607

На честь захисників і визволителів Києва 379

На честь міста-героя 362

На честь подвигу арсенальців 289

Над курганом: Вогонь подвигу 363

Назавжди з нами 749

Напис на камені: [Реставрація пам'ятника льотчику Нестерову] 257

Народження монумента 278

Народному артисту СРСР К.П. Хохлову 645

Наруга над пам'ятником Тараса Шевченка 139

Національним героям України 428

Наш паровоз вперед лети 281

Не зітреться в пам'яті 515

Незабутньому Василеві Земляку 719

Новый монумент на площі ім. Октябрьской революції 279

"О необходимости ремонта памятника святому Владимиру" 108, 109

"О неудовлетворительном состоянии памятника святому Владимиру" 110

"О пожертвованиях на сооружение памятника князю Владимиру" 111

"О проведении работ по устройству подходов к месту, где намечается сооружение памятника князю Владимиру" 112

"О сооружении памятника святому Владимиру в г. Киеве" 113–116

“Обітована земля мого серця” [Пам'ятник М.І. Глінці] 467

Олександр Ковальов: Альбом 77

Основателю молодого театру [Мемор. дошка Л. Курбасу] 634

Открытие памятника Императору Александру II 246

Памяти видного ученого [Мемор. дошка Р.С. Ковецькому] 670

Памяти известного ученого [Мемор. дошка Л.В. Громашевському] 664

Памяти П. Панча 736

Пам'яті видатного хіміка [Мемор. дошка А.І. Кіпріанову] 672

Пам'яті відомого вченого [Мемор. дошка С.І. Субботіну] 687
Пам'яті героя-підпільника [Мемор. дошка В.С. Кудряшову] 608
Пам'яті Є.О. Патона 679
Пам'яті М.К. Заньковецької 628
Пам'яті П.К. Саксаганського 643
Пам'яті письменника-бійця [Мемор. дошка М.О. Островському] 735
Пам'ятний знак на честь Д.К. Заболотного 772
Пам'ятний знак як реквієм зруйнованому фашистами рибальському селу 773
Пам'ятник Богдану Хмельницькому 211–213
Пам'ятник Вічної Слави 371
Пам'ятник Г.І. Петровському. 326
Пам'ятник Миколі Бажану 470
Пам'ятник морякам Дніпровської військової флотилії 390
Пам'ятник О.С. Пушкіну в Києві 512
Пам'ятник С.В. Косіору 322
Пам'ятник Т.Г. Шевченкові в Києві 539
Пам'ятник Ф.Е. Держинському у Києві 317
Пам'ятник Хозе Марті 325
Пам'ятники арсенальцям 290, 291
Пам'ятники Києва 18, 335
Пам'ять про актора [Мемор. дошка М.К. Садовському] 641
Пам'ять про них житиме у віках 372
Пам'ять про полеглих – у серцях живих 403
Памятник Гоголю 477
Памятник жертвам Баб'єго Яра 402
Памятник Імператору Николаю I 239, 240
Памятник Лесе Українке 497
Памятник статс-секретарю П.А. Столыпину 264
Памятник Шолом-Алейхему 555, 556
Памятники Києва: Фотоальбом 17, 19
Первая б-ка на Русі 145
Переписка с митрополитом Киевским и Галицким о сооружении памятника князю Владимиру 117
Першій в Києві Раді відкрито пам'ятний знак. 774
Першопрохідцю космосу [Меморіальна дошка Ю.О. Гагаріну] 619
"Письма Клодта Юзековичу о работе над памятником князю Владимиру" 118
Подписка на памятник П.А. Столыпину 265
Полум'яному більшовику-ленінцю [Пам'ятник Д.З. Мануїльському] 323
Полум'яному поборнику миру [Мемор. дошка Н. Рибаку] 740
Посвящается докторам, врачевавшим сердца 576
Початок біографії. [Пам'ят. знак на честь початку буд-ва молодіж. житл. комплексу] 776
Про встановлення меморіальної дошки на фасаді будинку № 30 по вул. Дехтярній в Києві, де жим і творив худож. Г.П. Світлицький 699
Про спорудження в Києві пам'ятника М.С. Грушевському 448

Про спорудження в м. Києві пам'ятника Петру Конашевичу-Сагайдачному 182
Про спорудження Монумента Незалежності України 430
Про спорудження пам'ятника Ярославу Мудрому 146
Про увічнення пам'яті Наталії Ужвій 644
Про утворення при міськ. Раді народних депутатів Коміс. по сприянню у забезпеченні прав та інтересів реабілітованих 23
Проект пам'ятника М.О. Щорсу 336
Проект пам'ятника М.Ф. Ватутіну 414
Проекты пам'ятника Т.Г. Шевченко 543, 444
Пропагандистові народної музики [Мемор. дошка М.З. Міньківському] 707

Радянське життя: Знищення царських пам'ятників 26
[Репродукція] проекту пам'ятника Т. Шевченку 545
Рицарю революції 318
Рыбачук А. и Мельниченко В. – авторы произведения “Стена Памяти” 311
Розмова про мистецтво: [з творч. досвіду укр. скульптора Г. Кальченко]. 71

Сварная конструкция скульптуры “Мать-Родина” 365
Свято на вулиці Героїв 609
Символ єдності та братерства 221
Символ стійкості і ратної доблесті 382
Создание скульптуры “Родина-Мать” 366
Співцєві солов'їного краю [Мемор. дошка В. Сосюрі] 743
Столицю лихоманить від нашвидку збудованих пам'ятників 30

Талановитому майстрові екрана [Мемор. дошка Л.Ф. Бикову] 623
Талановитому майстрові слова [Мемор. дошка В. Землюку] 720
Талановитому майстрові сцени [Мемор. дошка К.П. Хохлову] 646
Талантливому мастеру сцены [Мемор. дошка Д.Є. Мілютенку] 638
Талантливому писателю [Мемор. дошка І. Ле] 729
Там, де жила М.К. Заньковецька 629
Тепло бронзи [Мемор. дошка Б.Д. Грінченку] 662
Торжество освящення и открытия памятника царю-освободителю 247
30 років Радянської України 31
Тут жив великий співець [Мемор. дошка Т.Г. Шевченку] 752
Тут працював Іван Огієнко 733

У відповідь на Ваші листи 97
У пам'яті народній 612
Увіковічення пам'яті вченого біолога М.Ф. Кащенко 671
Увіковічення пам'яті професора М.Д. Стражеско 686
Увічнений в граніті [Пам'ятник М.Ф. Ватутіну] 415
Увічнення пам'яті К.Д. Данькевича 703
Увічнення пам'яті М. Заньковецької 630
Унікальний пам'ятник [Магдеб. праву у Києві (1802 р.)] 159

Учасникам Січневого збройного повстання 292

Фальсифікаційно-провокативне поступування 148

Червона Пресня 180

Чому немає пам'ятного знака? 787

Чому?: [Пропозиція про встановлення у Києві мемор. дошки на честь Є. Бош]
597

Шана видатному митцю [О. Довженко] 627

Шана героям 615

Шолом-Алейхем 756

Яким бути пам'ятнику? 37

Яскрава сторінка в культурі 788

НАЗВИ ПАМ'ЯТНИКІВ

Андрій Первозванний, княгиня Ольга, Кирило та Мефодій 9, 13, 128–142
Антонов О.К. 436, 437
Арсенальцям пам'ятник 287–292
Архангел Михаїл 99, 100
Бабин Яр 401–406
Бажан М.П. 470
Батьківщина-мати 359–367
Бендер Остап 557
Биківня (пам'ятник жертвам репресій) 297–300
Бобринський О.О., граф 249–254
Боровиченко Марія 410, 411
Ватутін М.Ф. 31, 412–416
Ведель А. 463, 464
Вернадський В.І. 438, 439
Вічної слави невідомому солдатові, обеліск 368–373
Воїнам-інтернаціоналістам 301, 302
Володимир Великий 101–118
Героям Чорнобиля 303
Глінка М.І. 465–468
Гоголь М.В. 471–480
Гончар О.Т. 481
Грушевський М.С. 440–451
Дарницький концентраційний табір 392
Дзержинський Ф.Е. 317, 318
Дніпровська військова флотилія 387–391
Железняков, монітор 284–286
Земляк В.С. 482
Іванов А.В. 319, 320
Іпсіланті К. 238
Іскра І.Я. 234, 235
Калараш Д.Л. 417
Касяян В. 457
Кий, Щек, Хорив і сестра їх Либідь 88–98
Кирпанос М. 418
Кірпи́чов В. 452
Комсомольцям 20-х років, пам'ятник 292, 293
Коношевич-Сагайдачний П. 181, 182
Корнійчук О.Є. 483, 484
Коротченко Д.С. 319
Косіор С.В. 322

Котляревський І.П. 485, 486
Кочубей В.Л. 234, 235
Леся Українка 487–498
Лисенко М.В. 469
Магдебурзьке право (Олександрівська колона) 152–161
Мануїльський Д.З. 323, 324
Марті Хозе 325
Микола I 239–241
Місто-герой Київ, обеліск 374–383
Молодий киянин 151
Монумент на честь воз'єднання України з Росією 162–177
Незалежність України, монумент 419–435
Нестеров П.М., льотчик 256–258
Олександр II 13, 35, 79, 242–247
Олександр III 35, 248
Островський М.О. 505, 506
Острозький Константин, князь 183–186
Пам'ятник трамваю 178, 179
Пам'ятники викладачам і студентам, що загинули в 1941 р. при обороні Києва 393–395
Паніковський 558–560
Параджанов С.Й. 458, 459
Паровоз на постаменті 280–283
Патон Б.Є. 453, 454
Патон Є.О. 455
Перша бібліотека на Русі 145
Петровський Г.І. 326
Пояс бойової слави 396–400
Примаков В.М. 327, 328
Репін І.Ю. 460, 461
Рум'янцев-Задунайський П. 236, 237
Сковорода П. 9, 514
Смолич Ю.К. 515
Стельмах М.П. 516
Стіна Пам'яті 304–315
Столипін П.А. 35, 79, 259–266
Тимошенко С.П. 456
Ушинський К.Д. 517, 518
Франко І.Я. 519, 520
Футболістам-динамівцям 407, 408
Хмельницький Богдан 9, 188–233
Червона Пресня 180
Чехословатські воїни (обеліск) 409
Чубарь В.Я. 329
Шевченко Т.Г. 521–551

Щорс М.О. 330–336
Яковченко М.Ф. 462
Ярослав Мудрий 143–150

ОСНОВНІ СКОРОЧЕННЯ

АМН Академія медичних наук

АН Академія наук

КВРЗ Київський вагоно-ремонтний завод

КП(б)У Комуністична партія (більшовиків) України

КПІ Київський політехнічний інститут

НДІ Науково-дослідний інститут

ППО Протиповітряна оборона

РАТАУ Радіо-телеграфне агентство

РСДРП Російська соціал-демократична робітничка партія

СРСР Союз Радянських Соціалістичних Республік

УРСР Українська Радінська Соціалістична Республіка